

TRANSCRIPT VAN DE RAADSVERGADERING VAN GEMEENTE HAARLEM
d.d. 4 november 2019

Programma Begrotingsvergaderingen 4 en 7 november 2019

1. Opening

De voorzitter: Hartelijk welkom, allemaal. Ik open de vergadering. Ik meld u dat Peter van der Mark niet aanwezig is vanavond. In het bijzonder wil ik welkom heten de cursisten Politiek Actief, op de tribune. We hebben een volle tribune. En dat zijn Haarlemmers die interesse hebben in de lokale politiek dus, nou u krijgt vanavond een hoogtepunt te zien. De begroting, de behandeling van de begroting.

2. Bekrachtigen/opheffen geheimhouding

De voorzitter: Maar voordat wij daarmee beginnen, hebben wij nog één hamerstuk met stemverklaring, geheimhouding op het integriteitsrapport inzake De Dreef. Het gaat om bekrachtigen of opheffen van de geheimhouding. College had voorgesteld om geheimhouding op te leggen. En de raad heeft dat in de commissie besproken, of althans de commissie heeft dat besproken. Die zei, maak er maar een hamerstuk van om het juist niet geheim te verklaren. Dus opheffen van de geheimhouding. Dat is dan het voorstel wat nu voorligt. Dus om misverstanden uit te sluiten, als u vindt dat de geheimhouding opgeheven moeten worden, en dan blijft er dus wel een tekst over waar delen onleesbaar zijn gemaakt vanwege de herleidbaarheid, maar dan is het stuk zelf in ieder geval niet meer geheim. En als u daar voor bent kunt u voor het voorstel stemmen, en wie wil daarover nog een stemverklaring afleggen? Mijnheer Van den Raadt, gaat uw gang.

De heer Van den Raadt: Ja voorzitter, Trots Haarlem gaat voor stemmen, en wij stellen ook voor dat we binnenkort eens een raadsmarkt over openbaarheid van bestuur organiseren. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Nog meer stemverklaringen? Zo niet, dan wie is voor het voorstel? Het voor het voorstel om de geheimhouding op te heffen? Ja, u hebt gelijk, het is een hamerstuk. Oké, we hoeven niet te stemmen dan, goed zo. Ja. Geweldig, u wilt tempo, heel mooi. Dank u.

3. Bespreking Programmabegroting 2020-2024

De voorzitter: Dan gaan wij nu over naar agendapunt 3. Dit is dus aangenomen, het voorstel. Dan gaan we nu over naar agendapunt 3, bespreking van de Programmabegroting 2020-2024. En volgens vaste traditie is de eerste bijdrage van de grootste oppositiepartij de VVD.

De heer Van den Raadt: Voorzitter.

De voorzitter: Dus ik geef graag het woord aan de fractievoorzitter.

De heer Van den Raadt: Ik had nog een puntje van de orde, voorzitter.

De voorzitter: Ja.

De heer Van den Raadt: Ja, Trots Haarlem had een punt van de orde. Wij vinden dat dit onderwerp niet behandelingsrijp is omdat wij nog niet weten wat de Haarlemmers van dit stuk vinden.

De voorzitter: Ja, maar ik stel voor dat we het toch maar gaan behandelen, lijkt mij eerlijk gezegd nu wel logisch. Als er geen steun is om het niet te behandelen. Ja, u wilt het niet behandelen, begrijp ik. Maar ik zie verder geen adhesie daarvoor, dus ik stel voor dat wij nu toch het gaan behandelen. Dus het woord is aan mevrouw Sterenberg.

Mevrouw Sterenberg: Ja, dank u wel voorzitter. Ja, dit jaar geen opening met een citaat of een metafoor, ik ga het dit jaar een keer anders doen. En mocht dat niet slagen, nou dan mag de fractie mij na donderdag van mijn taken ontheffen. Ik heb mij de afgelopen dagen namelijk afgevraagd, hoe leg ik onze kritiek op deze begroting op een minder droge manier uit aan onze inwoners? En daarom neem ik deze zaal en onze Haarlemmers graag mee in een soort korte retorische quiz, bezuinigen en verwonderen met het college in de coalitie. En de eerste vraag, en laat ik daarvoor beginnen bij het gesprek met de stad. Bij de presentatie van het coalitieakkoord ging deze coalitieakkoord prat op het gesprek aangaan met de stad. Ook bij de herijking zou de stad worden meegenomen. We zouden de dialoog aangaan. Die herijking is nu op een aantal onderdelen al in gang gezet. Dan is de logische eerste vraag, zijn de Haarlemmers meegenomen in de herijking? Het antwoord is nee. Retorische vraag mijnheer Drost. Begrijpt u dat?

De voorzitter: U heeft nu al een interruptie van mijnheer Drost.

De heer Drost: Ja, ik vind spelletjes gewoon heel erg leuk, dus daar doen we graag mee. Ja, wist u dat dit niet echt een herijking is?

Mevrouw Sterenberg: Ja, dank u wel. Ja, ik vind retorisch vragen heel leuk. Misschien handig voor de volgende vragen, daar hoeft niet een antwoord op te komen. Maar in deze begroting staat dat de herijking nu is, en ik geef aan, ik gaf zojuist aan dat het ook onderdelen plaatsvindt. Dus ja, de herijking vindt nu wel voor een onderdeel plaats. En het geld wat nu al wordt bezuinigd, dat gaat u waarschijnlijk niet over een maand terugdraaien want dat ligt al vast in deze begroting. Dus vandaar.

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Drost.

De heer Drost: Ja, nee, er komt één keer het woord herijken in voor in het stuk, daar heeft u gelijk in. Dus op bladzijde 165, ik heb het er ook even bij gepakt, en dan gaat het over de kosten van het straatvegen. Voor de rest gaat het puur over bijsturen, en dan hebben we niet het woord herijken, het college in ieder geval niet, in de begroting opgenomen.

Mevrouw Sterenberg: Ja, en we waren ook allemaal bij de Kadernota behandeling, en daar is besloten dat de herijking bij de begroting plaats ging vinden.

De voorzitter: Voordat u ...

Mevrouw Sterenberg: Dus leve de nieuwe democratie.

De voorzitter: Voordat u verdergaat, u hebt nu al zoveel opgeroepen, zelfs nu al in deze korte bijdrage. Als eerste mijnheer Van den Raadt.

De heer Van den Raadt: Ja mevrouw Sterenberg, ik vind dat u een heel goed punt maakt. Dat was ook precies het punt waarom Trots Haarlem daarnet zei, het is nog niet behandelingsrijp want wij willen graag horen wat de Haarlemse burgers hiervan vinden. Dus zou u het voorstel van Trots Haarlem willen steunen dat we hier

voortaan een Startnotitie van maken met zes weken inspraak, en dat we dan alle goede ideeën van de Haarlemse bevolking ophalen en er dan pas over gaan praten?

Mevrouw Sterenberg: Nou, daar hebben we zojuist overstemd en ik hoop niet dat u in het vervolg van mijn verhaal iedere keer een interruptie doet als u het met mij eens bent? Maar dat mag u dan na afloop zeggen.

De heer Van den Raadt: Nou, dan verbaas ik me over dat u daarnet dat niet gesteund heeft want u begint uw betoog met ongeveer hetzelfde de rode draad, dus waarom heeft u dat dan niet gesteund?

Mevrouw Sterenberg: Omdat ik ook weet wanneer iets een kans van slagen heeft of niet.

De voorzitter: Dank u wel. Dan gaan we naar mijnheer Aynan.

De heer Aynan: Dank u wel voorzitter. We moeten niet selectief shoppen in de begroting. Op pagina 28 staat heel duidelijk dat de herijking achterhaald is door de actualiteit.

De voorzitter: Geen reactie, want retorische vragen wordt geen antwoord op gegeven heb ik net geleerd. Mevrouw Leitner.

Mevrouw Leitner: Ja, weet je voordat het een beetje semantiek wordt van wat is nou bijsturen, wat is nou herijken en hebben we dan de stad wel of niet? Vindt u het een goed idee als we volgend jaar de stad nog wel gaan betrekken bij wat we dan gaan herijken?

Mevrouw Sterenberg: Nou, volgens mij is het uw eigen idee om de stad te betrekken bij herijken dus ik zou zeggen, ja, betreft de stad vooral.

Mevrouw Leitner: O, dus u vindt het alleen geen goed idee omdat wij bedacht hebben dat we de stad zouden betrekken? In het algemeen zou dat toch een goed idee moeten zijn?

Mevrouw Sterenberg: Dat is precies het punt, ik zeg zojuist dat het verstandig zou zijn als u de stad had betrokken. Dus we zijn het eens. Nog geen lang leven de nieuwe democratie. Ook lezen we in de reactie van de begrotingsrapporteurs dat eigenlijk aan de Haarlemmers nog onvoldoende duidelijk wordt gemaakt waar deze stad haar geld nu aan uitgeeft. En de vraag aan de wethouder is, hoe gaat u ervoor zorgen dat die boodschap toch duidelijker wordt richting onze Haarlemmers? Nou, dan heb ik eigenlijk de volgende categorie, financieel. Ja, wie waren er bij de aanvang van deze periode nog heel erg enthousiast over de trap-op-trap-af methode van het Rijk? Ja, dat was ook deze coalitie. Want deze coalitie die verwachtte dat het Rijk heel veel ging investeren. Dus zou ook het geld voor deze coalitie aan de bomen groeien. De realiteit is dat nu de trap-op-trap-af methode de andere kant op valt, dus dat het trap af is in plaats van op, ja vindt men de spelregels opeens iets minder eerlijk en iets minder fijn. Maar, hoe het EMU-saldo voor Haarlem is heel duidelijk, we geven ook gewoon 19 miljoen euro te veel uit. En de belofte aan Haarlemmers dat we jaarlijks aan schuldreductie gaan doen van een half miljoen, wordt ook alweer verbroken. En dat de schuldquote zogenaamd op koers ligt is enkel te danken aan het uitstellen van investeringen. En dan is de vraag, als we het toch over geld hebben, ja welke partij heeft de kassa al horen rinkelen? Nou bij het verschijnen van de begroting was het voor de PvdA nog allemaal kommer en kwel. Maar, en dat heeft de PvdA zelf op haar website geschreven, met de komst van de septembercirculaire hoort de PvdA de kassa weer rinkelen. Dus, en ik citeer, wil de PvdA moties indienen op doelen die voor de PvdA van groot belang zijn. Dus het lijkt erop alsof de onderhandelingen tijdens deze begroting alweer worden geopend. En je kunt je afvragen wat de andere

coalitiepartijen dachten bij het lezen van dit nieuwsbericht. Dan, volgende is, ja welke gemeente komt op plaats vier van de gemeentes met de hoogste woonlasten? Nou dat is de gemeente Haarlem. En ja, dit komt deels door de lagere uitkering van het Rijk vanwege de WOZ-waarde van de woningen in Haarlem. Maar, dit hadden we ook deels kunnen opvangen door de kwijtscheldingen voortaan uit sociaal te dekken, en niet in de kosten van de belastingen zelf op te nemen. Dus ja, de vraag is, hoe erg vindt dit college dan de stijging van de woonlasten? Kennelijk niet erg genoeg. En dat terwijl eigenlijk de VVD al jaren waarschuwt over de te hoge belastingcapaciteit die wij als stad hebben. Dan hebben we het fysiek domein. Ja, we hebben het al heel vaak hier gehoord. Er is nog iets anders en dat is ook een schuld aan de stad. En je zou het bijna vergeten met de bezuinigingsvoorstellen die hier liggen.

De voorzitter: Voordat u verdergaat, mevrouw De Raadt wil u interromperen.

Mevrouw De Raadt: Ja, dank u wel voorzitter. Even een stukje terug naar wat u net zei over de kwijtschelding, die betaald wordt vanuit de afvalstoffenheffing. Ik heb dat zelf ook weleens aangegeven, dus op zich vind ik het inhoudelijk vind het ook helemaal geen slecht idee. Alleen dat zou wel betekenen dat er dan 1,5 miljoen extra uit het sociaal domein zou moeten komen. Dus wat stelt u dan voor, waar zouden we dan 1,5 miljoen nog moeten bezuinigen op sociale domein?

Mevrouw Sterenberg: Nou, een van de dingen is bijvoorbeeld de minimagelden die deze coalitie met het college omhoog heeft gegooid, van 115 naar 120 procent, dat zou al 9 ton opleveren. Dus een deel daarvan had dus opgevangen kunnen worden binnen het sociaal domein.

Mevrouw De Raadt: Maar dat zou dan toch ook een ...

De voorzitter: Mevrouw De Raadt.

Mevrouw De Raadt: Verbroken belofte zijn? Dus het is ... U vindt verbroken beloftes niet altijd erg, zolang ze u maar goed uitkomen?

Mevrouw Sterenberg: Dat is scherp van u. Nou, waar het om gaat is dat hier wordt gedaan alsof we het heel erg vinden om de woonlasten omhoog te gooien, maar we niet kijken naar die belastingcapaciteit die ook ondertussen telkens omhoog gaat. Die staat gewoon telkens al op rood en daar doen we helemaal niks aan.

De voorzitter: Mijnheer Visser.

De heer Visser: Ja, als ik u goed begrijp, u zegt van nou we krijgen nou wel minder geld van het rijk dus moeten we tering naar de nering zetten. Ondertussen hoor ik u allemaal dingen zeggen waar u het niet mee eens bent. En nu is mijn vraag, wat is uw alternatief? Want ik constateer dat op het ogenblik veertien amendementen zijn ingediend en zeventien moties. Geen enkele van de VVD. En ik hoor u nu alleen maar allemaal proces dingen zeggen, maar waar is uw alternatieve begroting bijvoorbeeld?

Mevrouw Sterenberg: Ja, wij weten dat u om half zeven een alternatieve begroting heeft verzonden. Ja, ik wil ... Nou ja, na zes jaar, ik kan het wel zeggen, dit is mijn zesde begroting hier, ik weet ook hoe kansrijk dingen zijn. En ik kan wel een voorstel doen en zeggen, het mag, het moet voorstaan daaruit betaald worden. Die heb ik vorig jaar al ingediend en die heeft het niet gehaald. Dus ja, heeft het dan nut?

De heer Visser: Dan vind ik dat u te makkelijk denkt, want bij de vorige begrotingsbehandeling is altijd wel iets aangenomen. En dit is de tweede keer in vijf jaar tijd dat ik in de raad zit, dat er echt een bezuinigingspakket op tafel ligt. Het gaat vanavond echt ergens over, 10 miljoen structureel bezuinigen. Dan zou ik juist op zo'n moment van de grootste oppositiepartij verwachten dat er een alternatief op tafel wordt gelegd. Want anders is het heel makkelijk praten. Dat u het vorig jaar of het jaar ervoor niet heeft gedaan, snap ik. Maar als er 10 miljoen op tafel ligt, dan verwacht ik van u voorstellen en in ieder geval een poging om partijen mee te krijgen voor een meerderheid om dingen aan te passen. En u doet dat nog niet eens.

Mevrouw Sterenberg: Nou dank. Ja, u heeft daar wel alle energie als kleinste partij in gestoken, dus misschien kunnen we zo de rollen omdraaien. Waar het om gaat, ik kan u straks een heel mooi voorbeeld gaan noemen van iets waar ik vorig ... Bij de Kadernota keihard voor heb gestreden. En ik kan u vertellen, er is niks mee gebeurd. Kom ik zo op terug. Nou, ik was bij, ja, er is nog iets wat de schuld voor de stad is en nou wij weten allemaal wel meteen denk ik op die vraag wat het antwoord is, want dat is namelijk, CDA weet dat natuurlijk meteen, dat is onderhoud. Achterstallig onderhoud is ook een schuld aan de stad. En is het dan logisch om hierop te gaan bezuinigen door over te gaan op lapwerk met kleine reparaties? We weten allemaal hoe dat er in de praktijk uit gaat zien op het Stationsplein. En voor het gemak zijn ook nog eens de indicatoren van het percentage Haarlemmers dat tevreden is over het onderhoud van de openbare ruimte in hun wijk, en het percentage openbare ruimte waar dagelijks onderhoud voldoet aan de beeldkwaliteit, geschrapd uit deze begroting. En ja, dan is nog zo'n vraag, wat een tegenstrijdigheid is in deze begroting, of het college de parkeerproblematiek in Haarlem nou wil oplossen of dat ze voornamelijk begrotingsgaten wil dichten, met het verhogen van de parkeerkosten? Want dit is bijna een instinker, want dit college schrijft in haar begroting, we willen zorgen dat auto's naar de parkeergarages gaan. Is het dan logisch dat de parkeertarieven in de parkeergarages voor de abonneementhouders, ook omhoog gaan? Dat is niet heel logisch. Als je wil dat auto's van de straat de stap maken naar een abonnement op een garage, ga je die tarieven niet verhogen. En wat dan extra bijzonder is, is dat er was ooit sprake van een garage aan de Papentorenvest. Nou, die is ook geschrapd uit alle plannen. Dus hoe groot is de ambitie van dit college nou echt om te zorgen dat de Haarlemmers hun auto in een parkeergarage parkeren?

De voorzitter: Mijnheer Drost heeft een vraag aan u.

De heer Drost: Ja, ik denk graag met u mee. Is dat niet een leuk idee voor een motietje? Zeg maar, dat de tarieven op straat, wat hoge parkeertarieven in garages wat lager, is dat niet wat voor u?

Mevrouw Sterenberg: Ja kijk, en daar is meteen het probleem want u wilt dat de parkeertarieven op straat hoger worden. De VVD vindt dat die parkeertarieven op straat al te hoog zijn. U heeft bij de aanpassingen in het parkeren heeft u er al voor gekozen om de opbrengsten met een miljoen omhoog te brengen. Dus wat ons betreft is die, nou we noemen het vaak een melkkoe, is die wel uitgemolken. Nou, wat ook heel ...

De voorzitter: Mijnheer Van den Raadt.

De heer Van den Raadt: Ja, u zei daarnet dat u zes jaar in deze raad zat. En u stelt dan de vraag of dit college de parkeerproblemen echt wil oplossen? Ik begrijp dat dat dan ook een retorische vraag is?

Mevrouw Sterenberg: Ja, die was behoorlijk sarcastisch. Inderdaad. Want we weten wel dat dat niet het geval is. Dat zal ik er voortaan wel bij zeggen. Nou, wat ook wel bijzonder is, is dat we natuurlijk allemaal in deze zaal weten dat we het prachtige historische karakter van deze stad moeten koesteren. En ga je dan tijdens een belangrijke woningbouw opgave, ga je dan bekibbelen op je adviescommissie voor de ruimtelijke kwaliteit?

Nou, dat is een hele bijzondere keuze. Het logische antwoord zou nee zijn. Nou, hier is het antwoord ja. We breiden de stad uit maar ja, de kwaliteit, dat die misschien niet altijd overal even scherp gewaarborgd is, dat is dan bijzaak. Nou, en in het sociaal domein wordt het dus ook interessant. Want ik heb het er al over gehad, de minimagelden. Deze coalitie heeft ervoor gekozen om de minimagelden te verhogen van 115 procent naar 120 procent. Ziet nu wel af van een verhoging van naar 130 procent. Maar als je dan kijkt naar welke bezuinigingen allemaal op het sociale domein teruggedraaid zouden kunnen worden, als je ervoor zou kiezen om die minimagelden naar 115 te brengen, dan zou dat ... Dan heb je het over 9 ton, en dat zijn dus alle bezuinigingen die nu worden ingevoerd op het sociaal domein. Dus met één simpele ingreep hadden we een heleboel, een heel pakket aan klein '...' groot leed kunnen voorkomen. Nou, en dan kom ik terug op ...

De voorzitter: Mijnheer Aynan.

De heer Aynan: Ja, en dat vind ik dus een hele interessante. Waarom stelt u dat dan niet voor? Want dan weet u of er hier draagvlak voor is. Overigens een zeer slecht idee.

Mevrouw Sterenberg: Nou, als u die wil steunen dan kan ik u beloven dat we in de tweede termijn daar eentje voor indienen.

De heer Aynan: U weet precies waar Jouw Haarlem staat, absoluut niet toren aan de minimaregelingen.

Mevrouw Sterenberg: O, maar dan wilt u dan even kunnen roepen dat ertegen bent? Dan zullen we u dat gunnen.

De heer Aynan: Nee maar voorzitter, even serieus. Kijk, we doen hier ... Elke fractie heeft zijn eigen idealen en weet ik veel wat. Het staat u helemaal vrij om inderdaad de begroting bij te sturen. En het valt mij op dat dit een heel concreet voorstel is, had u perfect kunnen gieten in een amendement. Doet u niet.

Mevrouw Sterenberg: Ja, dank. Nou ja, tweede termijn zou dat zomaar kunnen gebeuren. Dan kom ik hierbij terug op de vraag van de heer Visser, waarom dient u niet in? Nou, ik had inderdaad als vraag, heeft het nut om een motie in te dienen aan het verzoek ... Aan het college om de raad voor de begroting te informeren of we genoeg doen met ons LHBTI-beleid? Of als dat niet genoeg is, hoeveel geld dat zou ook kosten zodat we dat nog even in de commissie Samenleving hadden kunnen bespreken. En tijdens deze begroting met voorstellen hadden kunnen komen om, als we niet genoeg doen, om dat te gaan doen. Nou ik kan u vertellen, ik heb helemaal niks geen document gezien. Laat staan de bijeenkomst die zou plaatsvinden, die heeft niet plaatsgevonden voor de begroting maar die gaat nog plaatsvinden. Er was hier een hele duidelijke oproep, we hebben hier een hele, hele uitvoerige discussie gevoerd. Uiteindelijk heeft iedereen ingestemd. En wat krijgt deze raad? Niks. Geen uitgewerkte plannen, geen voorstellen van, goh als jullie dit en dit zouden willen doen, dan heb je zoveel geld nodig. Nou, daar had ik dus heel graag een amendement voor ingediend, maar er liggen gewoon geen stukken. Dus ik verwacht van de wethouder hier een heel goed verhaal op in haar termijn. En dan is de vraag, doet dit college dan helemaal geen goede dingen? Nou, gelukkig doet ze wel wat goede dingen. Want gelukkig is het college wel zo verstandig geweest om de VVD-motie te omarmen, om de stijgende zorgkosten voortaan realistisch te ramen. En misschien moet het college wat vaker naar de VVD luisteren. En dan is de vraag ...

De voorzitter: Mevrouw Leitner.

Mevrouw Leitner: Over dat naar de VVD luisteren gesproken, u had tijdens de Kadernota een leuke anekdote over die partytent. En eigenlijk moest het wat robuuster zijn. Het college moet zich wat beter voorbereiden op slechte tijden. En nou doet het college dat, en nou bent u het er toch niet mee eens? Is dit nou weer een partytent, of wat is dit?

Mevrouw Sterenberg: Nou, u mag uw eigen metafoor straks kiezen. Kijk bij de ... Er is een verschil tussen de Kadernota en de begroting. Bij de Kadernota stellen we ons beleid vast, gaan we kijken wat we gaan doen. En bij de Kadernota heeft het college helemaal niks gedaan. Die zag de storm opkomen en die heeft niks gedaan. In de tussentijd, als in de Kadernota was gezegd het moet allemaal wat minder, dan gebruiken we de tijd van de Kadernota naar de begroting om in gesprek te gaan met de stad, en te kijken waar we dan het beste kunnen snijden? Want hé, er komt een storm komt eraan. Dan had dit college iets verstandig gedaan. Wat het college nu heeft gedaan, die heeft zichzelf opgesloten in een kamertje en heeft gekeken, nou waar kunnen we een beetje plussen en minnen? En komt daarmee nu met een voorstel waar we eigenlijk helemaal niks meer aan kunnen veranderen.

De voorzitter: Mevrouw Leitner.

Mevrouw Leitner: Ja, en dan doet het college dat, dus de storm komt eraan, de meicirculaire is geweest, het college bereidt zich voor. Ja, zorgt nu dat er een voorstel ligt. En dan constateer ik dat de VVD het weer niet goed vindt.

Mevrouw Sterenberg: Nou, dan kom ik mooi aan bij mijn volgende punt, want dat is inderdaad de vraag, waar legt dit college dan de rekening neer? En het college legt de rekening neer bij de woningbezitter, die moet een miljoen extra belasting betalen. Dit college legt de rekening neer bij de autobezitter, die mogelijk een auto heeft omdat hij iedere dag naar zijn werk moet om die woonlasten te kunnen betalen. En dan nog bijzonderder, waar legt dit college nog meer de rekening neer? Bij de mensen die huishoudelijke ondersteuning nodig. Meer trapliften ... Die voorzieningen nodig hebben. Terwijl, nou ik kan me herinneren hoeveel discussies we daarover gehad hebben, en hoe onlogisch het dan klinkt als je ervoor kiest om daarop te gaan bezuinigen. Ja, dan vraag ik me echt af of dit college wel goed heeft gekeken waar ze deze rekening neer wil leggen. Nou ja, dat waren eigenlijk de retorische vragen van de VVD. Nou, en als ik zo kijk dan kent deze begroting, kent alleen maar verliezers. Maar, als je een soort quiz hebt dan hoor je ook altijd te kijken van, nou wie kun je dan nog een beetje aanmoedigen om het beter te gaan doen? Nou, daar heeft de VVD naar gekeken, en de VVD komt dan eigenlijk op twee partijen uit die wel wat aanmoediging kunnen gebruiken om iets beter naar hun eigen verkiezingsprogramma te kijken. Om iets meer in die door de PvdA geopende onderhandelingen te kijken, goh, wat leveren wij in, wat hebben we tijdens de onderhandelingen al ingeleverd? En misschien kunnen we dan, nou de volgende keer kunnen ze iets beter elkaar samen vastpakken om tegen het linkse blok een beetje tegengas te geven. Dus daarom hebben we voor zowel D66 als het CDA een mooie trofee. En we hopen dat bij beide partijen heel snel het lichtje weer gaat branden, en ze weer zien waarvoor ze hier in de raad zaten, wat er in hun verkiezingsprogramma stond, en hopen we de volgende keer daar ook iets van terug te kunnen zien. Dank.

De voorzitter: Dank u wel. En dan is nu het woord mijnheer Drost, GroenLinks.

De heer Drost: Ja dank voorzitter. Ja, na deze frivole quiz van de VVD krijgt u gewoon een lekker stroef verhaal van GroenLinks, dus 25 minuten, gaat u er lekker voor zitten. Want nou vanavond de eerste avond van de begrotingsbesprekingen. Het zijn wereldwijd enerverende tijden die vragen om flexibiliteit en aanpassingsvermogen. Aanpassingen aan een veranderd klimaat bijvoorbeeld, maar ook een veranderd

politiek spectrum en een veranderende rol van inwoners en bestuur. Deze veranderingen kunnen ook grote gevolgen hebben voor het lokale, dat is daarnet al redelijk benoemd, maar het biedt ook kansen. Ik zou bijvoorbeeld willen noemen ... Mijnheer Boer welkom, ik ben net begonnen dus u heeft nog niks gemist, goed dat u er bent ook. In 2020 starten we experimenten met het overdragen van zeggenschap aan inwoners, zoals een buurtbegroting, gelote wijkraad en de right to challenge. GroenLinks is enthousiast over de experimenten en wordt ook graag door het college actief daarin betrokken. Goed, ik neem u mee door de Haarlemse begroting aan de hand van drie uitdagingen waar Haarlem voor staat. Ik heb ze vaker benoemd en dat is de duurzame stad, de sociale stad en de groeiende stad. Voordat ik inzoom op deze thema's, ga ik graag verder waar ik mijn betoog tijdens de Kadernota bespreking ook geëindigd ben, de financiële situatie van Haarlem. Daar eindig ik met, en ik quote op dit moment even, cijfers uit de meicirculaire baren GroenLinks zorgen. College, dit betekent voor u serieus werk. Afspraken binnen het coalitieakkoord kunnen gaan schuren, er moeten keuzes worden gemaakt. Met betrekking tot capaciteitsclaims bijvoorbeeld, inkomsten en uitgaven van onze gemeente. Het Rijk geeft minder geld uit dan gedacht, en dit heeft grote invloed op de algemene uitkering van gemeente. Ook vindt het Rijk dat de gestegen huizenprijzen redenen zijn om te korten op onze bijdrage. Bij elkaar opgeteld krijgt Haarlem een korting van miljoenen en of wij dat maar hier even willen oplossen. Onbehoorlijk als je het GroenLinks vraagt en dan drukken wij ons nog voorzichtig uit. Recent kwam de vraag ter sprake of deze begroting nou de herijking is. Nou recent, zojuist nog, is die u in de stad is beloofd en het coalitieakkoord. En het antwoord daarop is heel simpelweg nee. Nee, dat is dit niet. Het college heeft een zeer korte tijd bijgestuurd, staat op pagina 3, 4 in het begin. En zo moet u deze begroting ook zien. Het is een bijsturing, een noodzakelijke bijsturing ook door de raad gevraagd, die op basis van de kortingen op de algemene uitkering van het Rijk uitgevoerd moet worden. Maar, let op, het is niet de herijking waarover wordt geschreven in het coalitieprogramma, Duurzaam Doen. Die herijking die komt nog in het voorjaar, en daar wordt u, de raad en de stad bij betrokken. Dan weten we ook wat meer of de kortingen van het Rijk structureel zijn en kunnen we afweging maken wat betreft de doelen en ambities die wij in het coalitieakkoord vastlegden.

De voorzitter: Mijnheer Van den Raadt.

De heer Van den Raadt: Ja, u zegt dat daar dan de bevolking wel bij betrokken wordt. Gaat u dat dan wel als een soort met Startnotitie inbrengen, met zes weken inspreektermijn? Want deze begroting heeft maar één avondje de kans gehad om insprekers te ontvangen.

De heer Drost: Ja, ik betrek u graag bij de vorm. Ik ken u als iemand die goede ideeën hiervoor heeft, dus nou ik ontvang graag uw input daarin.

De voorzitter: Mevrouw Sterenberg.

Mevrouw Sterenberg: Ja, nou ja u zegt, het gesprek gaat nog plaatsvinden. Betekent dat dat u dan ook bereid bent om de bezuinigingen die u nu al inzet, dan terug te draaien? Want u kiest er nu voor bijvoorbeeld om een miljoen extra op parkeren. Gaan dan straks de parkeertarieven omhoog als de stad zegt, nee we willen niet dat de tarieven omhoog gaan?

De heer Drost: Ja, ik snap dat u gelijk aan financiën denkt, dat is een onderdeel daarvan. Het gaat ook over hoe werken we hier samen. De periode is dan twee jaar gestart, dus het is ook een SOR-verhaal maar financiën komen dan ook op tafel, zeker weten.

De voorzitter: Mijnheer Aynan. O, mevrouw Sterenberg.

Mevrouw Sterenberg: Bedoelt u dat u met de stad in gesprek wil gaan hoe wij hier in deze zaal samenwerken? Want ik denk dat dat de stad niet zoveel interesseert. Ik denk dat de stad gewoon wil weten, waar geef ik geld ... Waar betaal ik mijn belasting voor en wat krijg ik daarvoor terug?

De heer Drost: Dat klopt. Prioriteiten.

De voorzitter: Mijnheer Aynan.

De heer Aynan: Ja mijnheer Drost, u zegt toch dat u echt gaat herijken, samen met de stad. Maar als we kijken naar wat er in het coalitieakkoord staat gaat het expliciet over bijvoorbeeld reserve sociaal domein. Gaat het over die minimaregelingen oprekken tot 130 procent. Wordt in deze begroting heel expliciet gewoon de nek omgedraaid. Wat gaat u dan herijken straks, of komt u met een amendement?

De heer Drost: Nou met alle liefde hadden wij dat alles in één keer gedaan in 2020. Tuurlijk, dat hebben we ook afgesproken aan het begin. Dan doen we die herijking. En tegelijkertijd hebben we hier ook, tijdens de Kadernota, hebben alle partijen ook ondersteund, er moet bijgestuurd worden. Dus lopend dit jaar wordt er nu bijgestuurd en dat is die bijsturing. Dus probeert een goed evenwicht neer te leggen om dicht bij dat coalitieakkoord te blijven, maar de realiteit heeft ons wel een beetje ingehaald. Dus ja ...

De voorzitter: Mijnheer Aynan.

De heer Aynan: Ja, voorzitter, mijnheer Drost draait, geef nou eens gewoon heel duidelijk antwoord. In de herijking, in uw eigen coalitieprogramma staat, de minimaregelingen gaan naar 130 procent. Daar staat ook, de reserve sociaal domein blijft bestaan tot 2021. En u neemt een voorsprong, u haalt het hek weg, de minimaregeling blijven niet overeind staan. Wat gaat u straks dan herijken? En nogmaals de vraag, bent u bereid om daar donderdagavond een amendement voor over te steunen?

De heer Drost: Nee, natuurlijk niet. Want dan zou ik u tekort doen en ook de stad. We gaan dat gesprek aan, we gaan met u dat gesprek aan ...

De heer Aynan: Een gesprek waarover dan?

De heer Drost: Als ik nu amendementen ga aannemen, nee dan neem ik een voorschot op. Die herijking 2020, heel simpel, gaat om een breder verhaal, alles ligt op tafel en go.

De heer Aynan: Maar waarover gaat u dat gesprek dan straks aan? Als u straks beslist om dit weg te halen?

De heer Drost: Volgens mij heb ik genoeg hierover verteld. Het gaan om een breder verhaal. En inderdaad, sommige maatregelen zijn al genomen. Het hek is weg, kom ik dan zo op.

De heer Aynan: U heeft inderdaad veel verteld en weinig gezegd.

De heer Drost: Goed, ik ga verder. Want dat brengt me op uw moties, amendementen. De begroting laat op veel terreinen bezuinigingen zien. En sommigen doen meer pijn dan anderen. En over het algemeen heeft het college onder tijdsdruk geprobeerd om zo goed mogelijk balans te vinden daarin. Desalniettemin, er zit nogal wat creativiteit en kennis in deze raad, nou misschien op een enkele partij na, en we zullen uw voorstellen dan ook zeer serieus nemen. En slim gevonden oplossingen die bepaalde maatregelen kunnen verzachten, die zullen we ook steunen. We zitten hier vanavond echt om te luisteren, ziet u ons als acht ... Ja de zijn erg

vroeg vanavond. Maar goed, hier zitten acht sponzen, zo moet u ons even zien. Binnen de uitdaging die ik net noemde licht ik graag de moties toe die GroenLinks gaat indienen. Dan kom ik op de uitdaging één van de duurzame stad. Want de grote wereldwijde uitdaging van deze tijd is die van fossiel naar duurzaam. Gelukkig groeit wereldwijd het besef dat er iets moet gebeuren, en dat de huidige manier van leven op termijn onhoudbaar is. Als er niets verandert in ons gedrag, we geconfronteerd worden met onomkeerbare en desastreuze gevolgen. Maar verandering blijft lastig, zeker wanneer deze zo verstrekkend is als deze. We hebben geen probleem, maar we hebben wel een crisis. En een bezuiniging helpt daarbij natuurlijk niet. Toch zien wij binnen de begroting voldoende ruimte om deze doelen te halen. Veel inspanningen van de gemeente in dit opzicht moet gericht zijn op beïnvloeding, facilitering en ondersteunen van bewoners die uiteindelijk zelf de knop om gaan zetten. Daarop wordt gelukkig niet bezuinigd en dat moeten we ook niet bezuinigen. Het is een investering voor de toekomst, zo moet u het echt zien. Denk aan meer bomen, meer groene pleinen, laadpalen, noem het maar op. GroenLinks kan niet wachten om met de duurzaamheidsbegroting aan de slag te gaan. En daarom stellen we voor om alvast een duurzaamheidsbegroting vast te stellen, als een soort inlegvel in deze begroting. Het gaat niet om financiële aanpassingen, die vragen we niet, maar een uitwerking van extra doelen, prestaties en indicatoren waarmee de raad maar vooral ook de stad de voortgang van de verduurzaming kan zien en beoordelen. Zo volgen we waar we staan, en waar we de komende jaren heengaan. Een roep die Extinction Rebellion hier ook aangaf vorige week op de Markt. De meeste cijfers en kerngetallen ... Ja, ik had een punt '...'.

De voorzitter: Mijnheer Boer.

De heer Boer: Ja, even over dat Extinction Rebellion, je bedoelde die mensen die op de grond waren gaan liggen waar sommigen een kleedje onder ... Waar ... Bedoelt u die groep? Even voor de duidelijkheid.

De heer Drost: U bent zeer goed op de hoogte van deze groep, ja mijnheer Boer. Dank u wel.

De heer Boer: Ja ik zag het in de krant, het zag er heel grappig uit allemaal. Maar eventjes mijn vraag, want u wilt een duurzaamheidsbegroting gaan toevoegen, maar er is ... Er zijn al overzichten, die bespreken we al jaarlijks, in de commissie Beheer over duurzaamheid. Dus wilt u de ambtenaren en uw eigen wethouder weer opzadelen met extra papierwerk of wilt u gewoon dat we dingen gaan doen?

De heer Drost: Verzekerd, en, en, we gaan dingen doen want het is duurzaam doen, en we gaan extra indicatoren toevoegen. Het zijn er een paar, daar kunnen we wat meer op sturen. De wens op indicatoren is altijd groot. Dus wat meer op duurzaamheid, waarom ook niet. Want de meeste cijfers en kerngetallen daarvoor, zijn te vinden in landelijke monitors voor die indicatoren waar ik het net over had. Eén ondervangen ze niet en dat is de meting van de luchtkwaliteit. Het RIVM heeft één meetpunt in de hele stad, en wij willen daarom meedoen met het provinciale project Hollandse Luchten. Haarlemmers kunnen zelf helpen de luchtkwaliteit te meten, en verspreid door de stad vragen we Haarlemmers een meetkastje aan hun gevel te hangen en de resultaten door te geven aan de Omgevingsdienst IJmond, die voor ons een overzicht kan maken van de luchtkwaliteit in de stad. Toch, mijnheer Boer?

De voorzitter: Mijnheer Boer?

De heer Boer: Ja, dank u wel. Ja, ik was wat later, ik stond in de file maar dat zal u niks verbazen richting Haarlem. Maar ik denk, ik ben er nu toch, dus we hebben het over kastjes ophangen begrijp ik, u wilt daar kastjes ophangen. En indicatoren hebben van de lucht. Nou, ik begrijp dat u dat belangrijk vindt uit uw verhaal, maar ik wil het even hebben over de indicatoren, over de kwaliteit van de stad. En dan bedoel ik de

leefomgeving. Dan bedoel ik, hoe kijken Haarlemmers, zijn ze tevreden over hoe hun leefomgeving eruit ziet? De bankjes, de parken, de straten, want daar gaat u wederom op bezuinigen. Heeft u natuurlijk een paar jaar geleden al gedaan, doet u nu weer. Toen waren die uitkomsten dramatisch. Toen heeft het college besloten die indicatoren weg te schrappen. Dat is natuurlijk wel mooi want dan kan de buitenwereld niet zien dat die indicatoren weer verslechteren. Maar bent u misschien ook een voorstander van om die indicatoren ook weer op te nemen in de begroting? Zodat we ook kunnen zien dat het goed gaat op de grond en de straten en de parken.

De heer Drost: Prima. Want dan ga ik door, de uitdaging twee in de ongedeelde stad. Was een korte vraag, kort antwoord. Nee een lange vraag, kort antwoord, laat ik het zo zeggen,

De heer Boer: Ja, het was dus inderdaad een lange vraag en een kort antwoord.

De heer Drost: Ja precies. Dan ga ik door naar de ongedeelde stad.

De voorzitter: Want u krijgt ook nog een interruptie van mijnheer Van den Raadt.

De heer Van den Raadt: Ja.

De voorzitter: Ik zeg tegen alle fracties even, let u wel op hoe u uw tijd doseert, want dat kan heel hard gaan. Mijnheer Van den Raadt.

De heer Van den Raadt: Die tijd is voor vandaag toch, of is dit voor alles?

De voorzitter: Vandaag.

De heer Van den Raadt: O, dan ga ik nog heel veel interrumpen. Maar voordat u naar de tweede onderwerp toegaat, dat eerste onderwerp zegt u, u wilt wel faciliteren, mensen die zich zorgen maken over het milieu en dat soort zaken. Maar mag dat dan ook wat u betreft wat kosten? Ik zou me zo kunnen voorstellen dat u een hele mooie parkeergarage aan de rand van de stad bouwt, waar je dan je auto parkeert en waar je dan gratis het OV instapt in Haarlem zodat we daar die luchtvervuiling niet krijgen. Zou u dat dan een goed idee vinden, en dat mag dan ook wat kosten wat u betreft?

De heer Drost: Ik wacht uw motie rustig af, we gaan het zien wat voor creativiteit u erin heeft gezet.

De heer Van den Raadt: Ja, dat is allemaal prima. Maar ik vraag nu aan u of u dat een goed idee vindt?

De heer Drost: Nou kijk, wat ik net zei, hier zitten acht sponzen. En die sponzen die komen deze week nog bij elkaar en dan gaan we alle motie bespreken. Dus daar komen we dan later of misschien wel in de tweede termijn ofwel bij stemverklaringen als u iets inbrengt.

De heer Van den Raadt: Ja. Maar de vraag was, of u dat faciliteerde waar u dat over heeft, dat vind ik een heel goed idee. Maar vaak is het dat er in Haarlem iets bedacht wordt zonder dat er alternatieven komen. Autoluw, maar waar moet je dan naartoe? Ja, zoek het maar een beetje uit. Maar vindt u dus dat die alternatieven die u wilt faciliteren, iets mogen kosten? Vanuit het college en de coalitie?

De heer Drost: Alternatieven mogen wel iets kosten, als u hem zo algemeen wil, ja tuurlijk, dan is dit het antwoord. Had ik nog een interruptie? Nee, mooi, dan ga ik naar het volgende onderwerp. Dat is de

ongedeelde stad. Want Haarlem is ook een sociale stad, en dat blijft het wat ons betreft. Wat ons betreft zijn er ook meer manieren om te bezuinigen op sociaal domein dan door alleen te snijden op uitgaven. Er zijn in het kader van efficiency veel zorgverleners en instanties die zich steeds verregaander moeten verantwoorden. Inmiddels besteedt de gemiddelde zorgprofessional een derde van zijn tijd aan het maken van rapportages, invullen van verantwoordingsformulieren. De onvrede rond deze groep die stijgt. Er is meer uitval dan ooit tevoren, en de kosten blijven, ondanks het meten is weten mantra, stijgen. Landelijk is er een actieplan opgesteld om de zorg te ontregelen, en er worden stappen gezet. We zien dat echter nog niet terug in ons eigen sociaal domein, en we zouden ook graag zien dat de professional het vertrouwen krijgt die die verdient. En zijn tijd weer volledig kan besteden aan datgene waar hij voor is opgeleid, het verlenen van zorg. Ik verzoek het college dan ook in die gedachtegang mee te gaan. Integreren, doe je wat ons betreft het beste als je een opleiding volgt of werk uitvoert waarvoor je bijvoorbeeld gestudeerd hebt. Het aantal traineeplekken bij de gemeente Haarlem gaat van acht naar zes. Het lijkt GroenLinks een goed idee om die twee plekken die nu dreigen te verdwijnen door statushouders in te laten vullen. Zo sla je twee vliegen in één klap. Je pakt het tekort aan capaciteit bij de gemeente Haarlem op, en je helpt statushouders aan de slag te gaan met werk waarvoor ze gestudeerd hebben. Dat komt vanuit geld vanuit het Rijk, en op die manier vullen we hem in.

De voorzitter: Mijnheer Visser.

De heer Visser: Ja, u haalt het geld uit het budget voor statushouders. Maar ik vraag me af dan, volgens mij is dat geld allang belegd in Haarlem. Dus dat betekent, als we dat gaan inzetten voor die trainees, dat we voor andere zaken voor statushouders niet kunnen doen. Dus heeft u uitgezocht dat dat geld echt niet al gereserveerd is voor andere belangrijke dingen voor statushouders?

De heer Drost: Nou ja, terechte vraag. Ik had begrepen dat dat nog vrij is, maar het zou goed kunnen, ik zal die nog zeker nakijken. Als dat zo is, dan moeten we iets anders gaan doen, dat ben ik met u eens.

De voorzitter: Mijnheer Van den Raadt.

De heer Van den Raadt: Ja, ik vind het hartstikke goed dat u iets aan de werkloosheid onder statushouders wil gaan doen, want u weet dat van de 1200 die we in Haarlem hebben er maar 5 procent een baan heeft. En die anderen gewoon 14 duizend euro per jaar aan subsidie ontvangen. Maar het probleem is niet zo dat zij die opleiding ... U zegt, ze hebben die opleiding gedaan. Maar het probleem in Nederland is natuurlijk dat ze die goedkeuring van die diploma's niet krijgen, dus hoe gaat u dat dan oplossen?

De heer Drost: Nou de suggestie die u een beetje doet van, dat ze daarvoor kiezen, die werp ik verre van mij, en dat is eigenlijk mijn enige reactie op uw vraag.

De heer Van den Raadt: Nou voorzitter, ik heb nergens iets gesuggereerd volgens mij. Ik vraag me alleen maar af hoe u dat technisch gaat oplossen? Want het idee is prima, ik wil ook dat er veel minder in de werkloosheid zitten. Maar het probleem is dat die diploma's niet worden goedgekeurd. Dus u kunt wel zeggen, die opleiding hebben ze. Prachtig, maar hoe die volgende stap?

De heer Drost: Ja, mevrouw Timmer-Aukes herinnert mij er net ook aan, we hebben ook een motie vorige raad wilden we die indienen, met het leren dertig jaar enzovoort, die komt nog in stemming. Maar die is reactie ook hierop, dus die kunt u de komende raad, kunt u die ondersteunen of mee indienen. Daarnaast willen we, en als coalitie willen we graag verder een motie, amendement, nog even kijken, indienen om de voorgenomen bezuinigingen op de subsidies van zelforganisaties te schrappen. Zelforganisatie zijn vaak de kortste route naar

moeilijk te bereiken doelgroepen. Door hier de stekker uit te trekken zadelt de gemeente zichzelf uiteindelijk op met een probleem, dat waarschijnlijk meer zal gaan kosten dan de voorgenomen bezuiniging oplevert. We hebben nog niet de motie of iets dergelijks ingediend want we kijken nog even naar de dekking. Maar ik wil hem alvast wel benoemen, die komt eraan. Dan ga ik naar de laatste ...

De voorzitter: Mijnheer Van Kessel.

De heer Van Kessel: Ja, dank u wel. Ik hoor dat GroenLinks zich erg druk maakt om de zelforganisaties en om de bureaucratie in de zorg. Nou zeker voor dat laatste, daar steunen wij u in. Ik heb u alleen niet gehoord over de bezuiniging op de huishoudelijke hulp, en dat is een flinke. Dat gaat om ruim een miljoen structureel, en dat gaat ongeveer om een miljoen incidenteel. Waarom grijpt u zo in op de huishoudelijke hulp?

De heer Drost: Nou, dat ten eerste het college maar ik geef graag mevrouw Klazes gewoon weer even het woord, net zoals de Kadernota, op dit onderwerp.

Mevrouw Klazes: Ja, dank u wel voor deze vraag. We hebben het hier in de commissie ook over gehad. Wij zijn niet voor de bezuinigingen op huishoudelijke ondersteuning, maar als het moet, we kijken naar de benchmarks uit andere steden, dan zitten we daar nog redelijk ruim boven. In die zin hebben we ook nog een bepaalde marge. Het hangt met elkaar samen, wat wij net hebben verteld over de bureaucratie en die zorg, die huishoudelijke ondersteuning. Als u dat handiger aanpakt wat ons betreft, blijft er meer tijd over voor de zorgprofessional. Is het misschien helemaal niet nodig om dat op te bezuinigen daarop.

De voorzitter: Mijnheer Van Kessel.

De heer Van Kessel: Dat is nou grappig, dit is dan een korte vraag en een lang antwoord. Nou, dan weten de mensen op de tribune wel hoe het zit. Wij constateren in ieder geval allemaal dat er flink bezuinigd gaat worden op de huishoudelijke hulp. En daar kunt u een lang verhaal van maken, maar dat is wel wat ervan gaat gebeuren als u hiermee instemt.

De heer Drost: Goed, dan ga ik naar de groeiende stad. Want Haarlem kent ...

De voorzitter: Mijnheer Aynan wil graag nog iets tussenwerpen.

De heer Aynan: Ja, want het gaat over de sociale stad. Ik ben blij dat GroenLinks in ieder geval die bezuiniging op zelforganisaties terug wil draaien. Als u mijn amendement steunt dan draait u alle bezuinigingen terug. En dan even, want dat woord sociaal. Wat mij echt gewoon pijn heeft gedaan om te lezen is een bezuiniging op dakloze gezinnen, en ik hoor u daar niet over.

De voorzitter: Mevrouw Klazes.

Mevrouw Klazes: Ja, mijnheer Aynan, daar heeft u een terecht punt. En wij zijn daar ook niet voor. En we hebben begrepen dat er een motie aan zit te komen vanuit de SP, en ons voornemen is om inderdaad om die te steunen om zelfs mee in te dienen.

De voorzitter: Mijnheer Drost.

De heer Drost: Ja dank. Dan ga ik naar de volgende. Want we hebben een nijpend woningtekort, daarom gaat deze coalitie woningen bijbouwen. Er worden veel woningen bijgebouwd en dat heeft grote consequenties

voor de huidige bewoners. 2019 stond in het teken van de Ontwikkelvisies, 2020 staat in het teken van het zichtbaar maken van uitgangspunten, van die gezonde, groene en veilige stad voor iedereen. Dat zal wat ons betreft ook het draagvlak vergroten. Een aantal overnachtingen neemt toe in Haarlem. We hadden een gesprek, met enkele anderen ook hier, met horeca Haarlem, en daar kwamen twee knelpunten naar voren. We hebben gehoord dat veel toeristen behoefte hebben aan een parkeerkaart die 24 uur geldig is, en niet ophoudt rond twaalf uur. En daarnaast kwam er de vraag of kinderen eventueel bijvoorbeeld tot drie jaar van toeristenbelasting vrijgesteld kunnen worden. Omdat er toch, nou ja gezin met jonge kinderen, met zijn vieren, nou alles bij elkaar opgesteld, parkeren, wordt het een, nou nogal een optelsom. Nou, wij begrijpen die vraag, en we overwegen daar een motie in maar we willen graag eerst een reactie van het college in dat verhaal. Ja, wij vinden het belangrijk daarnaast ook toegankelijk gemeente te worden. Het budget voor toegankelijkheid, dat beschikbaar is, is onderdeel van de SOR uitvoeringbudget. 2 ton in 2020 en 2021, voor kleine aanpassingen aan de openbare ruimte. En daar zijn we gewoon blij mee, dat is een goed idee. Er moet geïnvesteerd worden in extra woningen en bijbehorende voorzieningen. Om dat te kunnen doen zullen we moeten investeren, denk bijvoorbeeld aan het nieuwe Popcentrum op het Slachthuisterrein, die steeds meer vorm begint te krijgen. De begroting die voorligt, voorziet in een aantal investeringen om de groei van de stad te kunnen realiseren. Al deze ontwikkelingen zorgen ervoor dat de schuld van de stad oploopt, dat realiseren wij ons. Maar we kunnen niet groeien zonder te investeren. Veranderende tijden brengen veranderende inzichten. Daarom komen we ook met een motie vuurwerk bij jaarwisseling waarin we verzoeken allereerst vuurwerkvrije zones te vergroten, en uiteindelijk het gebruik van consumentenvuurwerk steeds meer terug te dringen. Afsluitend, de stad is ... Ja, mijnheer Visser?

De voorzitter: De heer ... Nee, mijnheer De Raadt.

De heer Van den Raadt: Ja, dank u. Ja, want u heeft het over de stad die groeit, en u had het iets daarvoor over het milieu en dat dat belangrijk is en ... Maar we zijn natuurlijk nu filehoofdstad, ja nu op de tweede plek. Dus het is jammer, daar moeten we even aantrekken dat we weer filehoofdstad worden. Maar dat gaat wel gebeuren als we natuurlijk die stad blijven uitbreiden met al die ontwikkelzones, zonder dat we een mobiliteitsplan integraal klaar hebben. Het is elke keer stukje bij stukje en dan zien we wel dat het buiten die wijk klem loopt. Vindt u met Trots Haarlem dat we eigenlijk eerst het integrale mobiliteitsplan moeten hebben voordat we die acht of tien ontwikkelzones echt daar de schep in het zand gaan steken?

De heer Drost: Ja, het punt een beetje is, u kiest altijd voor auto oplossingen, en dat is niet onze keuze, wij kiezen voor gereguleerd parkeren, lage parkeernorm. Als je maar elke keer voor de auto kiest, dan komen ze er ook, en dat is ook niet onze keus.

De heer Van den Raadt: Nou, ik kies juist voor parkeren buiten de stad in een garage waar dan voor één euro of gratis met het openbaar vervoer kan. Maar zolang we daar geen goed openbaar vervoer hebben, zullen mensen met een auto gaan. Als u trein, tram, metro, weet ik het wat gaat aanleggen hier, en parkeergarage waar je voor een euro kan parkeren en dan de stad in, dan denk ik dat een heleboel mensen niet meer voor de auto kiezen. Maar zolang u dat niet doet, doen die mensen dat wel.

De heer Drost: Ja, precies. Eén euro veertig, kan je bij de Cronjé parkeren, staat helemaal leeg. Het is prima dat u nog een lege parkeergarage erbij wil, maar nogmaals, dat is niet onze keus. Want de stad is genoodzaakt tot bezuinigen, en dat doet zeer. In deze begroting ...

De voorzitter: Er is nog een interruptie, dat had u net zelf al gezien, van de heer Visser.

De heer Visser: Ik hoorde u net over vuurwerk praten. Nu heeft u inderdaad een motie, ik overweeg hem te steunen. Alleen er vallen mij twee dingen op. Ten eerste, ik mis een financiële onderbouwing. Want u wil geloof ik een vuurwerkshow gaan organiseren, waar kan ik dan het geld daarvoor vinden? En mijn tweede vraag is, wat vindt u op het ogenblik van de handhaving van het vuurwerk? Want ik zie dat deze, dit college bezuinigt op het aantal handhavers. Ik krijg de laatste weken signalen dat mensen klagen over vuurwerkoverlast, de politie bellen, zelfs naam en rugnummers noemen, en dat de politie er niet achteraan gaat. Dus dan is het dweilen met de kraan open. Als u een vuurwerkverbod wil terwijl u nog niet eens genoeg handhavers hebt, en concrete meldingen daar niet op wordt gehandeld. Wat vindt u daarvan?

De heer Drost: Ja wat vind ik daarvan? Ja, misschien die dekking voor die vuurwerkshows moeten we er nog even in knallen, daar moeten we nog even naar kijken. Ik snap dat u op handhaving zit, maar het gaat om een maatschappelijke omdraai. Het is niet alleen de handhaving, het is elke keer stukje bij beetje, we zijn begonnen met de vuurwerk vrije zones en dat breiden we langzaam uit totdat het gewoonte is.

De heer Visser: Ja maar als u dit gaat invoeren, dan heeft u meer handhavers nodig terwijl u juist bezuinigt op het uitbreiden van het aantal handhavers. En ik denk dat het dan stap één is om in de praktijk te zorgen, als mensen meldingen doen bij de politie, dat er echt gehandhaafd wordt. Of dat de gemeente gaat handhaven. Maar nu gebeurt er niks. Dus dan kunt u wel een soort verbod doen, maar dan vrees ik dat er veel meer meldingen gaan komen, en dat er uiteindelijk niks gebeurt. Want we hebben dan de mankracht niet om het aan te pakken.

De heer Drost: Ik begrijp uw zorg. Want, ik heb al gezegd, er wordt bezuinigd op de uitbreiding ... Er wordt op een aantal dingen bezuinigd. Gemeentelijk apparaat, het sociaal domein zo min mogelijk, investeren wordt niet gedaan of vooruitgeschoven. Maar in onze optiek is naar alle afwegingen wel een soort evenwichtig mogelijk pakket aan maatregelen ontstaan. Zijn we hier tevreden over? Nee, natuurlijk niet. Daar zijn we niet tevreden over want we willen niet bezuinigen, we willen investeren. We willen verder met de stad. We hebben ... En torenhoge ambities hadden we, die hebben we nog steeds en die willen we, ja verder brengen. Maar, de werkelijkheid brengt ons ook ons tot voorliggende begroting met bezuinigen en de lastenverhogingen daarbij. De genomen maatregelen zorgen ervoor dat de begroting sluitend is en dat er nu ook een verantwoorde begroting voorligt, zoals deze raad ook vroeg duidelijk tijdens de Kadernota.

De voorzitter: Mevrouw Van Zetten.

Mevrouw Van Zetten: Ja, u zegt, er ligt een evenwichtig pakket en bezuinigen is niet leuk. Maar we hebben nu toch wel begrepen dat de echte bezuinigingen nog moeten komen? En hoe ziet u dat dan, als grootste partij in deze stad?

De heer Drost: Ik deel niet helemaal die mening, maar daar kom ik wel terug op wat we net met elkaar hebben afgesproken, en dat die herijking 2020, daar valt dat onder.

Mevrouw Van Zetten: Dus die herijking kan ook betekenen dat u meer geld gaat uitgeven?

De heer Drost: Natuurlijk.

Mevrouw Van Zetten: Dan begrijp ik het ook weer, hoe u ervoor staat.

De voorzitter: Ja, gaat u verder mevrouw Van Zetten.

Mevrouw Van Zetten: Nou ja, ik was toch geïntrigeerd over door die acht sponzen naast u. U rekent uzelf niet mee tot spons? Hoe moet ik dat me voor me zien?

De heer Drost: Ja, we hebben een heel ziek sponsje thuiszitten, dus daarom tel ik er nu acht. Zoals u kunt tellen aan het eind, de heer Van der Mark zit er niet.

De voorzitter: Gaat u verder. O, u bent klaar?

De heer Drost: Ja.

De voorzitter: Mijnheer Garretsen.

De heer Garretsen: Voorzitter, dank u wel voor het woord. Als gevolg van het beleid van het kabinet kent de uitkering van de gemeente de laatste jaren pieken en dalen. In mei gingen we per saldo ruim 8 miljoen op achteruit, in de septembercirculaire krijgen we er in 2020 weer ruim 2 miljoen bij aan algemene middelen. En een van de oorzaken van die pieken en dalen, is de sterke stijging van de huizenprijzen in Haarlem. Dit heeft ons de afgelopen jaren structureel nadeel van 5,4 miljoen opgeleverd. Waar afgelopen mei een structurele nadeel van 2 miljoen. In 2019 stijgen de huizenprijzen in Haarlem weer met ongeveer 14 procent. Meer nog dan in Amsterdam, daar stijgen de huizenprijzen maar met 11 procent. Het Rijk gaat ervan uit dat de stijging van de huizenprijzen door de betreffende gemeente wordt gecompenseerd door hogere inkomens uit de OZB-belasting. En daar is al een hoop over gezegd. Als we het tarief van de OZB-belasting ongewijzigd laten, en dus doen wat het Rijk wil, dan zouden we in Haarlem met ingang van 2020, niet 1 miljoen maar 3 miljoen extra per jaar krijgen aan OZB-belasting. De eerste impuls van de SP was om dat ook te doen. Toch kiest de SP hier niet voor om twee redenen. U doet dan hetzelfde als het Rijk, maar dan bij onze inwoners. Het ene jaar stijgt hun belasting naar 15 procent, en het volgende jaar daalt die misschien weer met 20 procent. De belangrijkste reden is er echter, dat als het goed gaat met de economie, dan is de belasting hoog, terwijl als het slecht gaat met onze economie, dan is de belasting juist laag. Dit terwijl je als gemeente juist in slechte tijden stabiele belastinginkomsten het meest hard nodig hebt. De SP is het dan ook eens met de relatief lage verhoging van de OZB die het college voorstelt. Een evenwichtige keuze voor 1 miljoen per jaar. Voorzitter, als de begroting in 2020 onverkort wordt uitgevoerd dan groeit de ongelijkheid in Haarlem, worden de meest kwetsbare groepen het slachtoffer, en wordt afbreuk gedaan aan de sociale samenhang in de stad.

De voorzitter: Mevrouw Leitner heeft een interruptie.

Mevrouw Leitner: Ja, even terug naar uw OZB-verhaal, u heeft het erover dat dus eigenlijk juist in slechte tijden gemeenten gebaat zijn bij stabiele belastinginkomsten. Dus ik neem aan dat u zeer verheugd bent dat de minister ook toegezegd heeft daar samen met de VNG naar te willen kijken. Heeft u daar kennis van genomen?

De heer Garretsen: Ik heb zelfs het debat daarover in de Tweede Kamer van de eerste tot de laatste tweede gevolgd. En ik heb dus kennisgenomen van de meningen van D66 en ook van de ChristenUnie, die hebben vaak samen goede ideeën, zoals in Leiden over het Mediafonds. En ik was het helemaal eens met D66 en de ChristenUnie. En ik heb ook gehoord dat de minister een positieve grondhouding had.

De voorzitter: Dat is het goede antwoord, gaat u verder.

De heer Garretsen: Complimentjes geven, dat werkt altijd. Goed. Ik noem een aantal voorbeelden van de groeiende ongelijkheid en de afbreuk aan de sociale samenhang. En ik begin, en dat zal de VVD deugd doen, met de parkeertarieven. Kijk, als een vergunning, een vergunning heeft iedere Haarlemmer nodig die een auto nodig heeft. En die in een vergunningsplichtige straat woont. En als die met 5 procent stijgt in plaats van alleen maar met de inflatie, dan de hoge inkomens die merken daar heel weinig van. Maar voor de lage inkomens, die elke euro moeten omdraaien, is dat wel een probleem. En daarom draag dit ook bij aan de groeiende ongelijkheid in de stad. Andere voorbeelden, verhuiskosten worden voor een lager bedrag vergoed, of moeten langer worden afgelost. Veel mensen met schulden die onder beschermingsbewind zijn geplaatst, krijgen geen bijzondere bijstand meer. Ga zo maar door. Van de voorgestelde bezuinigingen zijn vooral, of uitsluitend, mensen met minimuminkomens het slachtoffer. Economisch dakloze gezinnen hebben soms in het geheel geen uitkering. Het armoedebeleid van de gemeente krijgt een flinke deuk. Van de verhoging van de inkomensgrens voor minimaregelingen tot 130 procent van de bijstandsnorm wordt afgezien. Kortom, in deze begroting is het armoedebeleid de klos, en dat vindt SP erg. Een andere maatregel gaat ten koste van de sociale samenhang in Haarlem. Neem de verlaging van de ... Is er een interruptie voorzitter?

De voorzitter: Ja, er is een interruptie van mevrouw De Raadt.

Mevrouw De Raadt: Ja, dank u wel voorzitter. Ja, enigszins deel ik natuurlijk wel uw zorg en dat we met geld hebben geschoven binnen het sociaal domein. Maar feitelijk kunnen we natuurlijk niet echt spreken van een bezuiniging. Er gaat meer dan 7 miljoen, of 7,5 miljoen geloof ik, extra naar sociaal domein. Dus waarom houdt u dan toch ... Neemt u dan de stelling in dat het armoedebeleid de klos is? 7,5 miljoen extra is toch niet hetzelfde als de klos?

De heer Garretsen: Ja maar die 7 miljoen extra is vanwege groeiende voorzieningen, er wordt een groter beroep gedaan op huishoudelijke ondersteuning. En ik hoor wethouder Botter nog zeggen verleden keer toen we zeiden, de tarieven voor huishoudelijk ondersteuning zijn te hoog, de mensen gaan de markt op. Nog zegt, laat de markt maar zijn werk doen. Nou, het kabinet heeft besloten tot een abonnementstarief. Nu doet de markt inderdaad zijn werk, is er een hoger beroep op de huishoudelijke ondersteuning. Nee, het gaat mij om wat in het coalitieakkoord staat, de verhoging van de, hoe heet dat, van de, hoe heet het ook alweer van de, ja van de grens van de minima inkomens tot 130 procent van de bijstandsnorm, dat ze een beroep kunnen doen op de minimaregeling. En dat vind ik gewoon heel erg, dat dat voornemen in het coalitieakkoord niet doorgaat.

Mevrouw De Raadt: Nou ja, en dat begrijp ik ook heel goed. En die treurnis daarover, die deel ik ook absoluut. Maar ik denk niet dat we hier het beeld moeten oproepen dat het armoedebeleid de klos is wanneer er toch 7,5 miljoen extra naar het sociaal domein gaat. Dus dat vind ik in die zin wel belangrijk dat we toch die balans blijven aangeven. En die volgens mij ook gewoon uit deze begroting spreekt.

De heer Garretsen: Mevrouw De Raadt, ik ben het niet met u eens. Ik blijf herhalen wat ik toenet zei, juist heel kwetsbare groepen worden getroffen. Ik noem de economisch dakloze gezinnen, ik noem mensen met een beperking die trapliften nodig hebben enzovoorts, daar wordt op bezuinigd in 2020 en opvolgende jaren. Dus wij blijven het met elkaar oneens. Nou dat accepteert mevrouw De Raadt dat we het met elkaar oneens blijven, dat is mooi. Ja, het jaar van de ... Nou, waar was ik. Minder verlagingen, ik heb het nu over de afbreuk aan de sociale samenhang in Haarlem. Minder verlaging van de subsidie van de breedtesport. Het verlagen van de subsidie voor de ouderensport. Het beëindigen van de subsidie voor zelf- en belangenorganisaties, en ik ben blij dat GroenLinks dat ongedaan wil maken. Het jaar van de eenzaamheid hebben we net achter de rug. Door de voorstellen in de begroting dreigt de eenzaamheid weer toe te nemen. Het korten op het aantal

handhavers, waardoor er minder formatie is om de verloedering in buurten tegen te gaan. Waarom er minder formatie is om de politie te ondersteunen bij de handhaving van de vuurwerkvrije zones, mijnheer Van den Raadt, met oudjaar. Voorzitter, de raad heeft het budgetrecht en moet dat serieus nemen. Door de schok van de meicirculaire en door incidentele tegenvallers stemt het college nu een aantal bezuinigingen voor die al op 1 januari aanstaande ingaan. Zonder dat ze onvoldoende zijn onderzocht en besproken. Ik zal twee voorbeelden geven, die waarschijnlijk in onder deze raad het meeste discussies zullen oproepen. Misschien denken sommige raadsleden, met uitzondering van gelukkig de VVD, daar zit wel wat in. Want ik begin met de toepassing van een nieuwe normenkader in de huishoudelijke ondersteuning. Het college verwijst naar een uitspraak van de Centrale Raad van Beroep, die het nieuwe normenkader goedkeurt. Het college vertelt er echter niet bij dat het de desbetreffende gemeente, de gemeente Nijkerk, de zaak heeft verloren. Volgens de Centrale Raad paste de gemeente Nijkerk geen maatwerk toe en het normenkader, wat het college omhelst, ziet niet toe op alle werkzaamheden in de huishoudelijke ondersteuning. Bijvoorbeeld, sommige werkzaamheden van licht huishoudelijk werk. En ook de vergelijking tussen het normenkader van Nijkerk en het officiële normenkader HHN, die klopte niet. Ze hadden niet goed de verschillen uitgedacht. Nou, afgelopen donderdag hebben we over de bezuiniging op de huishoudelijk ondersteuning in de commissie Samenleving gesproken, er zijn een hoop vragen aan de wethouder gesteld. En de meeste antwoorden van de wethouder waren, dat moet nader worden onderzocht. Nou dat vindt de SP ook. En daarbuiten moet er ook met de aanbieders in de zorg worden gesproken. We kunnen niet zomaar klakkeloos 1 januari een bezuiniging doorvoeren, zonder met de aanbieders te spreken. Met de gevolgen die dat heeft voor de aanbieders. En ook de medewerkers van de aanbieders, die zullen op de hoogte moeten worden gesteld van het nieuwe normenkader. Die zullen daar een training voor moeten hebben. Nou, een andere voorgestelde bezuiniging zijn de elektrische deuropeners. Op het eerste gezicht, nou goede bezuiniging. [...] blijven de elektrische deuropeners voor de voordeuren van de mensen zelf, die invalide zijn, blijven bekostigen. Maar voor de toegang tot de galerij, tot de portiek, de algemene toegang tot het appartementsgebouw niet. Wij zeggen, dat moeten de corporaties en de VvE maar doen. Nou, daar zit misschien best wel wat in, maar dat vind ik het wel zorgvuldig en verantwoord om met goede partners, zoals die woningbouwcorporaties, eerst te overleggen. En verder, weet ook de wethouder dat in veel VvE's, daar is altijd geharrewar. Daar is ruzie. Dus dan lopen we het risico dat bejaarde mensen die een elektrische deuropener nodig hebben om hun appartement binnen te kunnen komen, dat die dat niet meer kunnen. Omdat de VvE het weigert om die deuropeners voor de toegang tot het gebouw enzovoorts te bekostigen. Dus ook daar denk ik dat overleg en onderzoek nodig is. Oké, ik hoor dat ik een beetje in tijdnood raak. De dus de SP stelt daarom voor om een aantal bezuinigingen die voor volgend jaar zijn ingeboekt niet uit te voeren. In totaal 20 procent van de clusters sociaal domein en algemeen beleid, en dit bedrag, wat het dan wel is, van 6,5 ton aan te cijferen uit de algemene reserve. En de SP acht dit financieel verantwoord. Anderen partijen hebben de septembercirculaire al genoemd, die is nog nooit zo hoog geweest sinds ik raadslid ben, en ik ben net zo lang raadslid als mevrouw Sterenberg. De SP vindt zorgvuldigheid dus belangrijker dan haast. En dan nu de woningnood, daarover maakt de SP een compliment aan de wethouder. Hij zet er haast bij om de woningnood in Haarlem te bestrijden. Maar bij het aanpakken van dit probleem stelt de SP één randvoorwaarde, de SP wil de groene zoom rond de stad niet aanpassen, en wil groene plekken in de stad en in buurten behouden. Geen boom in Den Hout mag worden gekapt. Kleine bosjes waar kinderen kunnen spelen, parken en zeker ook de volkstuinen in de bebouwde kom, moeten behouden blijven. Volkstuinen zo dicht mogelijk bij een woonwijk, zorgen voor sociale samenhang. Ik kijk nu ook mijn kameraden deze strijd van het CDA aan.

De voorzitter: Een andere kameraad wil u interromperen. Mijnheer Aynan.

De heer Aynan: Ja, kameraad Aynan die verbaasd zich over het feit waarom de SP, ik geloof de vorige raad, dan ingestemd heeft met de motie om onderzoek te doen naar de verhuizing van de volkstuinten?

De heer Garretsen: Nee, de SP heeft een amendement gesteund waarin werd gezegd dat het onderzoeksgebied moest worden uitgebreid. En waarin ook duidelijk is aangegeven door de indiener, D66, dat wat hen betreft de volkstuinten behouden moest blijven en daar is de SP 100 procent mee eens.

De heer Aynan: Voorzitter, dan toch even correctie. De SP heeft inderdaad, of D66 heeft heel duidelijk aangegeven dat wat hen betreft, ook in het Reinaldapark aan de Nieuweweg, gebouwd kan worden. Het is een duidelijk antwoord op mijn vraag geweest, en de heer De Groot kan dat denk ik wel ...

De heer Garretsen: In het Reinaldapark daar kan eventueel een hockeyclub Saxenburg naartoe. En wat ons betreft wordt er in de groene zoom niet gebouwd.

De heer Aynan: Dat is dan nieuwe info.

De heer Garretsen: Volkstuinten zo dicht mogelijk bij een woonwijk zorgen voor sociale samenhang. Mensen leren elkaar in de volkstuin kennen, volkstuinten bestrijden zo de eenzaamheid. Kinderen maken kennis met groen. Een volkstuin is ook een groene long in de bebouwde kom. Verhuizing naar buiten de bebouwde kom vermindert de sociale samenhang in de buurt, maar vernietigt ook de ecologische waarde van de bestaande tuinten. Die zijn nu een toevlucht voor insecten en vogels. Voor het bestrijden van woningnood is verdichting dus de oplossing. Bij verdichting is vergroening van de stad des te belangrijker. Daar mist de SP een gevoel van urgentie bij, bij het college. Onze motie groen, groener, groenst is vorig jaar met grote meerderheid aangenomen, eerst zou er in september een uitvoeringsnotitie komen, nota, en nu pas in januari. O ja, voor 2019 is er naast de vergroening van zes hectare in de stad gepland. Uit aanvragen waar ik antwoord op vraag van het CDA is de vergroening van één hectare concreet benoemd. Voorzitter, waar blijven die andere vijf hectaren die in 2019 zouden worden gerealiseerd? En tenslotte, dat is ontzettend belangrijk, er is gezegd dat bij de energietransitie in de stad, dat 50 procent van de nieuwe energie in handen zou zijn van de bewoners. 50 procent. Maar tegelijkertijd schrapt het college de subsidie voor wijkinitiatieven die binnen de wijk een nieuwe energiebron willen aanboren. Die een energiecoöperatie willen oprichten. Dat is heel erg tegenstrijdig, dat vind ik onbegrijpelijk. En ik wil graag in antwoord van ... In de reactie van het college van wethouders Berkhout, daar een antwoord op. En dan heb ik tot slot nog iets, en dat zal ook mevrouw Van Zetten en ook andere partijen in deze raad een deugd doen, ik betreur het dat er geen voorziening voor De Koepel is getroffen, want 1 december heeft Panopticon het geld echt niet bij elkaar. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. We gaan ...

De heer Garretsen: Mevrouw Özogul wil nog twee moties toelichten, neemt u me niet kwalijk.

De voorzitter: Ah, mevrouw Özogul.

Mevrouw Özogul-Özen: Ja. Een motie voedselbank ook voor dakloze gezinnen. Nou, we hebben gezien dat daklozen veel armoede kennen in de maatschappelijke opvang. En ze kunnen, in ieder geval de gezinnen kunnen geen gebruik maken van de voedselbank en daarvoor dienen we een motie in. Vervolgens hebben we inderdaad een amendement voor het schrappen van de eigen bijdrage. Tevens hebben wij twee moties over vluchtelingenwerk, om de bezuinigingen terug te draaien. En ik heb het geagendeerd dus ik wil hem later ook

in de commissie bespreken. Maar ik dien de moties nu in, omdat anders straks het geld ingebakend is en dat willen we voorkomen.

De voorzitter: Dank u wel. Dat gaan we nu naar mevrouw Verhoeff, Partij van de Arbeid.

Mevrouw Verhoeff: Dank u wel voorzitter. Als een rood hart klopt, dan werken we aan een eerlijke verdeling van lusten en lasten. Dan vinden wij dat iedereen goed moet kunnen eten en zorg ontvangt als dat nodig is. Dan zorgen wij voor een dak boven je hoofd, ook als je weinig geld hebt. Dan willen we dat iedereen kans heeft op een goed geïsoleerd huis en betaalbare verwarming. En werken we met enthousiasme aan het bieden van kansen, aan kinderen en het kansrijk maken van mensen op werk. Een plekje onder de zon. Het Rijk heeft Haarlem, anderen hebben het ook al gezegd, flink te pakken genomen. Met de meicirculaire was het echt kommer en kwel en het is nog steeds geen feest, maar de septembercirculaire laat ietsjes meer hoop toe. Zodat mogelijkerwijs in de volgende periode, en heb ik het over volgend jaar bij het bespreken van de Kadernota, minder ernstig is. Maar wij staan nog steeds voor bezuinigingen en extra baten. Wij maken ons dik, als PvdA, om zo eerlijk mogelijk te verdelen van die lusten en lasten volgens het principe, sterke schouders kunnen meer dragen dan zwakke. Daarom vinden wij dat we niet alleen moeten bezuinigen, omdat bezuinigingen over het algemeen de zwaksten in de samenleving harder raken dan mensen met een dikker, meer geld in hun portemonnee. Maar pleiten we ook voor het binnenhalen van extra baten, ook is dat pijnlijk maar wel eerlijk. Als je op de wachtlijst staat voor sociale huurwoningen, gaat de bouw nooit snel genoeg. De PvdA blijft zich dan ook inzetten ...

De voorzitter: Mijnheer Smit heeft een interruptie.

De heer Smit: Mevrouw Verhoeff, even een toelichting. U zegt, pijnlijk zijn bezuinigingen, maar we pleiten ook voor extra baten. Maar hoe compenseert dat de pijn in de bezuinigingen voor de sociaal kwetsbaren?

Mevrouw Verhoeff: Kijk, als we alles hadden moeten ... Uit bezuinigingen hadden moeten halen, of moeten gaan halen met zijn allen, dan is dat altijd pijnlijk voor de mensen aan de onderkant van ... Wat ik net uitleg, met een kleine portemonnee. Maar op het moment dat je ook een deel baten binnenhaalt, kan je dus een deel, door niet te bezuinigen, opheffen. Vandaar dat wij dat best wel goed vinden in deze begroting, dat we ook zien dat er een deel batenverhoging in zit. En ja dat doet pijn aan andere mensen, mensen die het minder slecht hebben.

De voorzitter: Mijnheer Visser.

De heer Visser: Ik hoor u spreken over extra baten die pijn doen. In de begroting zijn er ook baten waar mensen gelijk iets voor terugkrijgen, namelijk de leges. En dan zie ik toch wel verschillende leges die niet ... van 100 procent zitten. Laat ik dan een paar makkelijke nemen, de kansspelvergunning, de horecavergunning, de evenementenvergunning, de telecomvergunning. Als je die allemaal bij elkaar optelt dan heb ik grofweg 1,5 ton op jaarbasis te pakken. Bent u bereid om die vergunningen die ik net zei, allemaal op 100 procent te brengen, heeft u 1,5 ton voor bijvoorbeeld, ik noem maar wat, minimabeleid.

Mevrouw Verhoeff: Nou, wij zijn in ieder geval daar wel heel erg door getriggerd. Of we dat gaan doen, daar zijn we echt nog over in gesprek. En nou ja, u gaat dat merken, en dat heeft ook iets te maken met de antwoorden die ik dadelijk van het college op de vragen die wij zelf stellen krijgen. Maar het zijn interessante voorstellen die u heeft gedaan. Verder? Mooi. Wat ik net zei is, als je op de wachtlijst staat voor een sociale huurwoning, dan gaat de bouw nooit snel genoeg. De PvdA blijft zich dan ook inzetten voor een goed,

transparant en gedegen proces. Dan moeten belanghebbenden ook wel de kans krijgen om mee te denken en te praten. Want belanghebbenden zijn ook de mensen eromheen, niet alleen degenen die een woning nodig hebben. Wij zijn ook trots op het feit dat het gelukt is om in lopende projecten nog een aantal sociale huurwoningen via maatwerk toe te voegen. Dat betekent dat er toch nog wat meer sociale huurwoningen op de kortere termijn aan de orde kunnen komen en kunnen worden opgeleverd. Het principe bouwen, bouwen, bouwen is nog steeds van groot belang, en wij verwachten dan ook dat het college het komend jaar haar schouders daaronder blijft zetten. Toch hebben we ook wat vragen, en dat komt voort uit de zorg. En dat zou toch fijn zijn als mijn laptop doet wat ik wil. Grote zorg hebben we bij de voorgenomen bezuinigingen op de schuldhulpverlening. Kan het college, en dan in het bijzonder wethouder Roduner, ons uitleggen hoe het mogelijk is, zonder de minima met schulden in de kou te laten staan, te komen met een goede oplossing dat die bezuiniging kan worden ingeboekt? Ook wil de PvdA graag uitgelegd krijgen waarom tekorten op de begroting in 2019, en ik weet zeker dat onze wethouder financiën de heer Snoek dat goed kan uitleggen, worden betaald uit de reserve sociaal domein, en niet uit de algemene reserve? De tekorten komen immers ook uit meerdere delen van de begroting. We zijn blij dat er niet op het participatiedeel is bezuinigd, maar zien wel grote risico's bij het opheffen van de reserve sociaal domein. Niet die wordt gewacht op de uitkomsten van de herijking die in het coalitieakkoord staat voor 2021. Kan het college aangeven hoe zij denkt de risico's in het sociaal domein af te dekken, en dan met name wat we toch nog steeds zien als grote risico's bij de Wmo. Het kan ook zijn dat misschien dat pas uitgelegd kan worden bij de Kadernota, maar wij vinden wel dat we daar grote aandacht aan moeten geven. Van een andere orde. Kan het college aangeven wanneer we de sociale kant van duurzaamheid inzichtelijk krijgen? Tot nu toe zijn er mooie, duurzame voorstellen geweest maar de middelen zijn nog erg gericht op de wat meer kansrijke. Denk aan de duurzaamheidssubsidie voor koplopers en het revolverend fonds. Pracht ideeën, maar als je geen leencapaciteit hebt, kun je ook geen gebruik van deze voorzieningen maken. Kunnen we in 2020 wel sociale duurzaam initiatief tegemoet zien? Dat was het wat ons betreft voor de eerste termijn.

De voorzitter: Dank u wel. Daar is een interruptie van mijnheer Aynan.

De heer Aynan: Ja voorzitter, ik heb gewacht, want u had het over een dak boven het hoofd, ook als je weinig geld hebt. Maar ik heb u niet gehoord over het terugdraaien van de bezuiniging op dakloze gezinnen?

Mevrouw Verhoeff: Nou, nog steeds hebben ze een dak boven hun hoofd, maar ik begrijp uw punt. Maar ook daarvan wachten wij even af wat het college nog verder gaat uitleggen over deze. En ja dit vinden wij wel een zorgpunt, dat klopt.

De heer Aynan: Maar de PvdA heeft toch zelf wel ideeën wat ze willen? Een sociaal hart, rood hart dat klopt, maar vanavond klopt het even niet?

Mevrouw Verhoeff: Het klopt wel degelijk, maar ik ben niet de wethouder, dus ik ben ook afhankelijk van antwoorden die daar komen. En we komen daar gewoon op terug als het niet goed gaat, maar ik verwacht dat het wel goed gaat.

De heer Aynan: Voorzitter, weet mevrouw Verhoeff wel dat zij het hoogste orgaan is hier, en dat ze vanavond de kaders bepaalt?

Mevrouw Verhoeff: Nou en u weet ook dat we nog een dag hebben en dat is donderdag, dus wij hebben het nu nog niet allemaal te bepalen.

De heer Aynan: Ik had me graag laten verleiden door uw eerste termijn, maar waarschijnlijk moet ik daar zelf aan te pas komen.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw van Zetten, nog een interruptie?

Mevrouw Van Zetten: Ja, ik heb nog een vraag aan de Partij van de Arbeid. Want ik ken van de Partij van de Arbeid toch ook wel als een brede volkspartij. U praat wel heel erg makkelijk om het verhogen van de baten, het verhogen van de belastingen voor gewone burgers ook. En hoe denkt u er dan over, over mensen met een klein pensioen en een eigen woning, die nu geconfronteerd worden met een veel hogere WOZ-lasten of woonlasten ook voor hun afval. Dus hoe denkt de Partij van de Arbeid daarover? Daar bent u toch ook voor, of alleen maar voor mensen die een sociale huurwoning zoeken?

Mevrouw Verhoeff: Nee zeker niet, en daarom hebben we er ook goed over nagedacht, en hebben we ook ... En het gaat hier over een beperkte verhoging, zelfs als we van de hele periode, dus zeg maar de vorige periode en in de toekomstige periode, dat we vermoeden dat het zou kunnen zijn, deze OZB, van als je alles zou toerekenen gewoon aan onze inwoners, dan zou dat iemand met een huis van 5 ton, dat is over het algemeen niet degene met het kleinste pensioentje die daar woont, dat kan, als je het geluk hebt gehad ooit in een mooie tijd een woning te kopen, maar dan heb je hem waarschijnlijk ook afbetaald, dan kost het je 4,75 per maand, dat is ongeveer een cappuccino op een goed terras. Ik woon zelf in een woning die tegen die prijs aangaat, nou dat kan ik me echt wel veroorloven.

Mevrouw Van Zetten: U heeft ook natuurlijk een goede baan bij de provincie.

De voorzitter: Dank u wel, dank u wel. Het woord is aan mijnheer Van den Raadt, Trots Haarlem.

De heer Van den Raadt: Ja, dank u voorzitter. Een verzoek om als ik een vraag stel dat het dan ergens genoteerd wordt. Dat ik dat dan niet bij de tweede termijn weer moet herhalen, of dat het antwoord zoek is. Nou ja, zoals ik al begon, wij vinden deze begroting niet behandelingsrijp, we hadden graag gehoord wat de Haarlemmers ervan vinden. We hebben nou daarnet geloof ik een toezegging gehad dat de Bestuursrapportage die eraan zit te komen, waar ook meteen alle goede positieve dingen en extra miljoenen van de septembercirculaire ingestopt worden, dat die wel voor komt te liggen aan de stad. Nou, dat vinden wij heel goed. Wij willen graag dat de Haarlemse burgers de kans krijgen om mee te praten ...

De voorzitter: Mijnheer Drost heeft een interruptie.

De heer Van den Raadt: En mee te beslissen.

De heer Drost: Ja, u heeft toch ook wel gehoord dat ik heb gezegd dat we het gesprek met de stad aangaan in het voorjaar, toch?

De heer Van den Raadt: Daarom maak ik u ook een compliment, en had ik dat graag uit dit stuk ook al gedaan. Maar bij de volgende keer komt het dus goed. We willen graag dat zij mee kunnen praten, want uiteindelijk komt er op de Haarlemse, bij de Haarlemmer veel op het bordje terecht. Onderhoud wordt minder, parkeertarieven gaan omhoog, en de OZB gaat omhoog, er wordt bezuinigd op speeltoestellen als alles doorgaat. En nu ik zelf de vijftig euro challenge doe, ik zal even kort uitleggen wat dat inhoudt. Dat betekent dat je met vijftig euro per week rond probeert te komen. Dan zie je gewoon hoe krap het is om ... Ja, waar die grens is van wanneer hou je het hoofd boven water? Dus Trots Haarlem kan zich goed voorstellen dat een

college, wat allemaal meer dan achtduizend euro per maand verdient, denkt dat iets als een tariefverhoging nog wel meevalt. Dat 4,75 voor een cappuccino ook nog wel meevalt. Maar in de praktijk rondkomen van zeven euro per dag, dan scheelt dat gewoon enorm. Dus elke cent die te veel op het bordje van de Haarlemmer komt, daar zijn wij tegen. Want wie weet leiden deze verhogingen wel dat misschien 1 procent van de Haarlemmers in de schuldsanering extra komt. Is daar weleens aan gedacht? En over schuldhelpverlening, daar willen we ook een statement over maken. Want de kosten van de schuldhelpverlening, die zijn enorm gestegen. En daarom wil Trots Haarlem met het voorstel komen, en wij komen ook met het voorstel, om Haarlem direct aan te melden als de landelijke proef met het Zweedse model beschikbaar wordt. En 9 januari gaat een landelijke delegatie in Zweden kijken hoe dat model met schuldhelpverlening daar werkt. En dat schijnt enorm te besparen op de kosten die gemaakt worden bij mensen die in de schuldhelpverlening zitten. Dus wij komen met een motie om ons meteen op te geven zodra dat beschikbaar is, zodat we in Haarlem geld besparen en mensen in de schuld sneller geholpen worden en op een betere manier. Nou, dan komt het college natuurlijk met het voorstel om parkeertarieven te verhogen. En wij vragen ons af, kijk Jan modaal heeft toch vaker een auto dan een boot, dus waarom kijkt u niet naar het verhogen van de tarieven van de boot? En zoals mijn collega voorgesteld heeft in de commissie, kijk dan niet alleen naar de lengte van de boot zoals nu gebeurt, maar het volume van de boot. Als je een groot jacht heb, dan kan je meer betalen dan dat je een gewoon platbodembreedte heeft diezelfde lengte heeft maar toch van een heel andere categorie is. Dan komt het college ook met het voorstel om minder onderhoud te plegen. Nou, hoe vaak hebben we dat in het verleden al niet gehoord? Er werd altijd gezegd in Schalkwijk, ja wij zijn het eens met u allen in Schalkwijk dat het onderhoud daar heel slecht is. Maar geen nood, straks dan komen we bij u langs en dan leggen we alle stoeptegels recht, en dan maken we die straten weer mooi. En halverwege het jaar hoorde je dan van, ja helaas het geld is toch op, maar volgend jaar komt u echt aan de beurt. Nou, als we nou ook iets willen doen aan de tweedeling in de stad, stelt Trots Haarlem voor om eerst het onderhoud in Schalkwijk en Noord op orde te brengen. Noord is nu het grootste stadsdeel, en Schalkwijk wordt, als we straks alles volbouwen, het grootste stadsdeel. Zeker als nog die volkstuintjes erbij komen. Dus die mensen hebben ook een keer recht op een nette straat en een nette stoep. En laten we dan het onderhoud, om de tweedeling te verminderen, laten we dan het onderhoud in het centrum juist verlagen. En wat krijg je dan als gunstig bijeffect, dat het centrum niet meer zo aantrekkelijk wordt dat we misschien minder toeristen krijgen, en dat is alleen maar gunstig voor de stad. Dus daar komen we ook met een motie voor. Even kijken, dan parkeren. Wij willen dat het niet duurder wordt voor de Haarlemmers. Wij zijn tegen stijgende kosten voor Haarlemmers veroorzaakt door de gemeente. Er wordt natuurlijk net gedaan met die OZB alsof het komt omdat de landelijke overheid minder geld geeft, maar wij hebben natuurlijk jarenlang in Haarlem die campagne ademen gedaan, waar ik altijd fel tegen was. Nou en die heeft kennelijk gewerkt, want nu komt iedereen uit Amsterdam naar Haarlem, en die betalen zo een ton meer voor hun huis, want dat scheelt ze niks want ze hebben toch 5 ton winst op hun woning uit Amsterdam. Dus wij zijn als gemeente, en het college is daar zelf ook verantwoordelijk voor, dus we zouden graag willen horen hoe het college dat ziet? Dat ze eigenlijk zelf ook verantwoordelijk zijn voor het stijgen van de prijzen, en of ze eindelijk eens willen stoppen met promotie maken voor Haarlem, want die toeristen die komen vanzelf wel. Ja, en als u toch maar denkt dat u tarieven moet blijven verhogen, dan zou het zomaar eens kunnen zijn dat de vlam in de pan slaat, zoals in andere landen waar dat nu gebeurt over de hele wereld. En dan is de vraag, hebben wij genoeg handhaving en agenten dat als de vlam in de pan slaat, dat we dat een beetje in orde kunnen houden. Ik maak me nu al zorgen dat als wij een vuurwerkshow gaan beginnen, we daar niet genoeg handhaving voor hebben. En zeker niet om de vuurwerkvrije zones daar genoeg handhavers voor te hebben, om dat ook geregeld te krijgen. Dus kunt u daarop reageren? Nou, parkeren. Wij zijn natuurlijk de koploper van de filehoofdstad. En de parkeertarieven die het liefste op Amsterdam moeten lijken. Autoluw en de parkeernormen verlagen, dat is natuurlijk iets wat het college graag doet. En het college heeft ook vaker gezegd dat de jeugd van

tegenwoordig eigenlijk helemaal niet meer geïnteresseerd is in het bezit van een auto. Nou zag het Planbureau voor de Leefomgeving, die kwam met een heel mooi rapport, en die ziet juist een stijging van het aantal auto's en het aantal kilometers met de auto in 2030. En de vraag is, dus noteert u dat weer even, hoe is het college gekomen aan de overtuiging dat de auto interesse bij de jeugd zal dalen? Want u komt met plannen van, we bouwen ergens een gebouw met zestig appartementen en vier parkeerplaatsen. Maar is dat eigenlijk wel ergens op gebaseerd? Dan het Planbureau voor de Leefomgeving waarschuwt ook, in een rapport van 17 oktober, voor dit risico op vervoersarmoede. Dat vond ik wel leuk, nu u dat met al die armoede bezig was. En de definitie is, het niet kunnen komen waar men zou willen komen. Nou kan ik goed voorstellen dat dat bijvoorbeeld in Schalkwijk geldt, want daar rijdt nog steeds geen directe bus naar het dichtstbijzijnde treinstation. Maar ik zie gewoon nu zelf ook, als ik een keuze heb met zeven euro per dag uitgeven en ik wil bijvoorbeeld met de bus van Schalkwijk naar Hoofddorp, de eerste halte in Hoofddorp, dan ben ik twee euro kwijt en twee euro terug, dus dan ben ik al meer dan de helft van mijn totale budget voor die dag kwijt aan vervoerskosten. Houdt u er ook rekening mee dat in Schalkwijk de minder bedeelde mensen wonen, en ik denk dat ik er zelf ook bij hoor, en als wij alleen maar het loket van de gemeente in Haarlem houden, dan moet je dus altijd, of in het centrum houden, dan moet je dus altijd naar het centrum, heb je parkeerkosten, als je een auto hebt, en je hebt altijd weer openbaar vervoerskosten om in het centrum te komen. Ik moest een keer verklaring van goed gedrag aanvragen, en mijn totale parkeerkosten waren hoger dan dat hele papiertje wat gewoon een kopietje is. Wij willen graag dat er een loket komt in Schalkwijk, als straks daar het hele mooie winkelcentrum Schalkwijk is. Dan willen we graag een loket in Schalkwijk. En wij willen ook voor de veiligheid dat daar weer een politiebureau komt. Ik weet dat de burgemeester daar ook altijd groot voorstander is geweest. Wij hebben in de laatste commissie gevraagd waarom het daar niet is, alleen werden we een beetje onbeleefd afgekapt. Maar het kan natuurlijk zijn dat dat komt omdat er te weinig financiën zijn. Dus wij willen graag horen, hoe duur is het om een politiebureau in Schalkwijk te openen? Ik kom straks bij het openbaar toilet.

De voorzitter: Haast u dan, want u heeft nog minder dan drie minuten.

De heer Van den Raadt: Ja, nou over die parkeerproblemen. Kijk, wij hebben natuurlijk ook dat parkeerplan gehad waarbij de coalitie, college, iedereen heeft beloofd dat we negentien punten zouden uitvoeren. Eén punt staat nog steeds open, ik kom daar elke keer op terug, dat zijn die twee P+R parkeerterreinen. Wanneer gaat u dat nou eens uitvoeren? U wilt waarschijnlijk ook dat we in de stad een keertje normaal ergens kunnen komen. Dus als u nou alles op Amsterdam wil laten lijken, dan kan u een tram of een metro gaan aanleggen, maar u kunt ook gewoon garages rond de stad bouwen waar u dan, zoals in de RAI of bij Amsterdam-Noord, je de auto kan parkeren voor één euro en dan daarna met het OV de stad in. Dat lijkt ons een hele goede oplossing. Reizen en parkeren is een probleem, maar wonen is natuurlijk ook een groot probleem. Daar hebben meerdere mensen het over gehad. En Trots Haarlem wil graag dat er integraal naar de ontwikkelzones wordt gekeken. En dat bestemmingsplannen kunnen wat ons betreft pas veranderd worden als er eerst dat integralen mobiliteitsplan is. Want anders dan wordt er in de ene wijk wat bedacht, en krijgt de andere wijk daar enorme overlast van. En bespreek het ook met de Haarlemmers.

De voorzitter: U heeft een interruptie. Mevrouw Verhoeff.

Mevrouw Verhoeff: Mijnheer De Raadt, ik begrijp uw zorg, ook al zien wij als PvdA misschien andere oplossingen voor de mobiliteit. Maar bent u het niet met ons eens, dat het maken van plannen voor huizen voordat ze er staan, dat daar jaren overheen gaan? Dus dat ook in die jaren de tijd benut kan worden juist om het mobiliteitsplan verder uit te werken?

De heer Van den Raadt: Ja, en daarom kunt u ook best toezeggen, want dan gaat u waarschijnlijk die motie steunen, dat we dan eerst zorgen dat het mobiliteitsplan op orde is voordat we bij die eindfase komen, waar het bestemmingsplan echt geregeld wordt. Oké, even kijken. Ja, we willen dus niet dat er nog steeds, dat we filehoofdstad blijven. In het kader van de bereikbaarheid en de verkeersarmoede, willen we dus dat loket en dat politiebureau. Even kijken, ik ben geloof ik al bijna klaar. Nou ja, ook nog met het wonen betreft, iedereen wil bouwen, bouwen, bouwen. Maar iedereen weet wel uit de geschiedenis en de voorspellingen dat van bouwen waarschijnlijk weinig terecht gaat komen. Dus wij stellen voor dat de statushouders geen voorrang meer krijgen bij sociale huurwoningen, dat scheelt enorm. En dan behandel je die mensen gelijk. En dan is de oproep aan het college om gewoon eens creatief out of de box te bedenken ...

De voorzitter: U krijgt weer een interruptie van mevrouw Verhoeff.

De heer Van den Raadt: Als ik mijn zin mag afmaken dan hoeft dat misschien niet.

De voorzitter: Nou, ik denk dat u die interruptie gewoon krijgt.

Mevrouw Verhoeff: U zegt, als we de statushouders geen voorrang meer geven, of in ieder geval een behoorlijk aantal elke keer in de toewijzing, vindt u het dan ook heel normaal dat wij nog acht, achtenhalf jaar voor nog meer mensen dan nu, dan ook duurdere hotel- of opvangkosten betalen? Want ook dat is natuurlijk de consequentie als je die mensen niet op een of andere manier betaalt, of een plek geeft.

De heer Van den Raadt: Mijn antwoord is dat ik mijn zin afmaakte met, college, wees eens creatief met de driehonderd panden die u in bezit heeft. En dan ga ik door met het onderwerp veiligheid in verband met de tijd. In Haarlemmermeer is een heel mooi programma, Fataal, en dat gaat over dat iedereen bij de jeugd tegenwoordig maar met messen rondloopt, nou niet iedereen maar een heleboel, en dat steekincidenten steeds vaker voorkomen. Dat schijnt een heel mooi programma te zijn, we zouden graag zien dat dat ook in Haarlem van start zijn gaat.

De voorzitter: De toiletten.

De heer Van den Raadt: Dan de toiletten. Ja, wij willen meer openbare toiletten. Dat klopt. Om de tweedeling ...

De voorzitter: Helaas, helaas, helaas.

De heer Van den Raadt: Om de tweedeling in de stad te voorkomen meer openbare toiletten.

De voorzitter: Ja, heel goed.

De heer Van den Raadt: Vanuit een symbolische ...

De voorzitter: Heel goed.

De heer Van den Raadt: De laatste zin. En wij willen bij de begroting een symbolische post van één euro reserveren voor WOB-verzoeken zodat we altijd, en het college vooral, zich bewust blijft van de openbaarheid van bestuur.

De voorzitter: Dank u wel. Wij gaan naar D66, mevrouw Leitner.

Mevrouw Leitner: Dank u wel voorzitter. U weet, mevrouw Sterenberg, ik vind het wel leuk om met een citaat of een anekdote te beginnen. Voor de zomervakantie had ik mij opgegeven om een zogenaamde keuzecursus te geven aan de klas van mijn jongste zoon, die zit in groep zeven van de basisschool. Dat is zo ongeveer het enige moment in de week dat ik nog niet met de politiek bezig was, dus ik dacht nou, en ik dacht de kinderen wat te kunnen leren. Er meldden zich acht jongens aan, meisjes kon ik niet interesseren helaas, en op de derde vrijdagmiddag nadat ze hun eigen politieke partij inmiddels hadden opgericht, gingen wij op de fiets naar het stadhuis. En hier in deze zaal deden we een debatspel. En ik kan u zeggen, het was best een uitdaging, acht kinderen hier in deze zaal met die knopjes en zo, dus het was een uitdaging op zich. Maar dat terzijde. En ze moesten met elkaar honderd punten verdelen over voorzieningen van een stad, en de meerderheid zien te krijgen voor hun eigen voorstellen. Dat er een school moest komen, daar waren ze het heel snel met elkaar over eens. Maar daarna werd het moeilijker. En soms werden ze ook boos op elkaar, ze vonden de voorstellen van de anderen soms zo ontzettend stom. Wie wil er nou een hondenuitlaatplaats, daar heb je toch niks aan? Riep mij zoon in wanhoop uit. En na afloop bleven ze ook nog wel een tijdje boos op elkaar. Een bekertje limonade in de refter hielp wel een beetje. En ik kan u verklappen, zo ging het ook in de coalitie. Wij werden ook wel een beetje boos op elkaar, en we vonden elkaars voorstellen soms ook wel een beetje stom. Maar ja, we zijn volwassen, je moet er uit zien te komen met elkaar. Tenminste, zo zitten wij in elkaar. We hebben hier een echt oprecht een verantwoordelijkheid met elkaar om de stad te besturen, zo voelen wij dat echt, in goede en in slechte tijden. Want hoe ambitieus dit college ook begon, deze coalitie begon, tijdens de Kadernota constateerden we al dat dit college zich had laten overvallen door de realiteit. U weet wel, events deer events. En dat ging nog even door. Daarna kwam de meicirculaire, en u weet allemaal ...

De voorzitter: Mijnheer Aynan heeft nog een vraag voor u.

De heer Aynan: Ja, ik vraag me af of u daarna ook limonade heeft gedronken, of iets sterkers?

Mevrouw Leitner: Dat gaat nog komen donderdag, en ik kan u verzekeren, het wordt iets sterkers. Het bracht ons in een bizarre situatie. Het Rijk heeft wel geld, krijgt het niet uitgegeven, en daardoor moet de gemeente bezuinigen. De wereld op zijn kop. En gelukkig heeft de Tweede Kamer snel gereageerd op onze luidende noodklok.

De voorzitter: Mevrouw Van Zetten.

Mevrouw Van Zetten: Ja, ik hoor natuurlijk de hele tijd mensen klagen over dat het Rijk zijn geld niet uitgeeft, maar wij hebben toch geconstateerd dat de gemeente dat ook niet voor elkaar krijgt? Waarom is er nou een positief resultaat gekomen met de jaarrekening? Dat was gewoon omdat wij het geld niet konden uitgeven.

Mevrouw Leitner: Ja, dat ben ik met u eens.

Mevrouw Van Zetten: Daar hoor ik niemand hierover, het is allemaal de schuld ... Het Rijk heeft het gedaan maar we hoeven niet naar onszelf te kijken.

Mevrouw Leitner: Ja, ik kom zo ...

Mevrouw Van Zetten: Dat gebeurt hier ook heel weinig.

Mevrouw Leitner: Ja, ja, nee ik kom zo nog even op ons eigen investeringen. Alleen het bizarre is dat daardoor de gemeente ook minder geld krijgt, en dat mechanisme dat kennen wij natuurlijk niet. Maar gelukkig heeft de

Tweede Kamer gereageerd op onze noodklok, en de motie van D66 en de ChristenUnie, mijnheer Garretsen refereerde er al even aan, werd aangenomen. En minister Ollongren heeft ook toegezegd zelfs te kijken naar volgend jaar al, 2020, of ze de gemeentebegroting stabiel kan maken. Maar, dat gezegd hebbende, dat is allemaal toekomstmuziek. En hoe slecht het ook valt uit te leggen, het is wel waar. Haarlem moet nu bezuinigen. Coalitieoverleg was dan niet makkelijk, maar we hebben gedaan wat we moesten doen. De grote lijnen zijn bekend, de lasten stijgen, weliswaar beperkt, investeringen stellen we uit en de bezuinigingen. En de bezuinigingen zijn echt voor iedereen pijnlijk. Er zit er bijna geen één bij ... Er zit eigenlijk geen één bij die leuk is. D66 heeft echt gevochten om de stijging van de OZB beperkt te houden, maar door de overval vanuit het Rijk moest het resultaat wel snel tot stand komen. En dat betekent dat het niet overal even zorgvuldig kon zijn. Zo hadden wij graag gehad dat het college het gesprek met de stad, daar is die weer, en de raad had georganiseerd, net als bij de vorige grote bezuinigingsoperatie uit 2010. En wij vragen aan het college om bij de verdere uitwerking de stad wel zo goed mogelijk mee te nemen. En ooit komt het weer goed. Wij verwachten dat we bij de Kadernota volgend jaar beter nieuws hebben, dat we weer trap opgaan met het Rijk, de septembercirculaire wijst daar al wel een beetje op. En er zit in deze raad voldoende kracht ...

De voorzitter: Ja, maakt u die zin af, want ik ben benieuwd, voldoende kracht om ...

Mevrouw Leitner: Om bezuinigingen in het sociaal domein terug te draaien. Maar dat is ...

De voorzitter: Kijk, nee maar nu krijgt u een interruptie. Van mijnheer Aynan.

De heer Aynan: Ja voorzitter, u gaat eerst bezuinigen en daarna neemt u de stad mee? Is dat niet een beetje mosterd na de maaltijd?

Mevrouw Leitner: Nou ik zeg u net, wij hadden het graag anders gezien, maar het Rijk overviel ons. En dan moet je ook gewoon handelen. Dat is ook verstandig bestuur.

De heer Aynan: Maar u doet alsof er geen keuzes zijn, en die zijn er wel degelijk. En ik zal u straks mijn eigen keus voorleggen.

Mevrouw Leitner: Ja, heel goed, ik ben ... Ik ga naar u luisteren. Maar D66 wijst ook op wat anders. Let op de onderhoudsvoorraad. Want dat is ook een schuld. En kijk of onze woonlasten niet heel erg uit de pas gaan lopen met andere grote gemeenten. Maar het allerbelangrijkste, vergeet het niet, onze investeringen. Want de stad schreeuwt om investeringen. Onderwijs, mobiliteit, klimaat, aanbestedingen worden steeds duurder, we bouwen door en de voorzieningen moeten meegroeien. Onze begroting moet ook ruimte houden om al die noodzakelijke investeringen te kunnen dragen. En na dit slechte nieuws is er ook goed nieuws in deze begroting. Ambities blijven staan, investeringen gaan toch ook wel door. En ik wil het met u gaan hebben over het sociale domein, de klimaatplannen en wonen. Sociaal domein, het hek om dat sociaal domein verdwijnt, en dat is een beetje een technisch verhaal. Maar nu het Rijk niet langer haar middelen specifiek aanmerkt voor het sociaal domein, is terecht ook dat Haarlem geen hekken zet in haar begroting. Dan kunnen wij integraal onze afwegingen maken. Hiermee doen wij recht aan de beleidsvrijheid in dit huis, en kunnen we beter inspelen op ontwikkelingen in de stad. Bureau AEF heeft een goed rapport opgeleverd over sturing geven aan het sociaal domein, dat is vorige week in de commissie Samenleving besproken. Ook zij komen tot de conclusie dat het hek op sociaal domein meer en meer een fictie is en onhoudbaar als we daadwerkelijk willen gaan sturen. D66 vindt het van het allergrootste belang dat Haarlem meer grip en inzet krijgt op de sturing in het sociaal domein. En zeker in tijden van krapte kunnen we ons niet veroorloven dat het geld niet op goede wijze wordt besteed. Het hek heeft zeker zijn nut gehad, maar heeft niet geleid tot meer grip. Natuurlijk

kunnen wij wel afspraken maken over de autonome ontwikkelingen van budgetten in het sociaal domein. Als ik AUF-rapport goed heb gelezen, heeft het college ook huiswerk meegekregen om de nodige systematiek voor de Kadernota uit te werken. Wij staan hierachter en wachten het voorstel van het college af. En natuurlijk vallen ... Ja.

De voorzitter: Mijnheer Aynan.

De heer Aynan: Naast een hek is er ook een reserve sociaal domein met ruim 9 miljoen nog in de reserve. En ...

De voorzitter: Microfoon uitzetten, ja.

De heer Aynan: De bedoeling is ook om die reserve toch maar gewoon in de algemene middelen te storten, terwijl u gaat bezuinigen op kwetsbare Haarlemmers, is dat niet een beetje raar?

Mevrouw Leitner: Dat vind ik een heel verkeerd frame wat u hier schetst. U doet eigenlijk net alsof we door het feit dat we de algemene reserve en het reserve sociaal domein in elkaar schuiven, wat puur techniek is, alsof dat een bezuiniging is op sociaal domein. Feit is, dat er alleen maar geld bijkomt.

De heer Aynan: Feit blijft dat 9 miljoen van het sociale domein verdwijnt in de algemene reserve.

Mevrouw Leitner: Nee, het verdwijnt niet. De algemene reserve is ruim, ondergaat de risico's in het sociaal domein opvangen, en daarmee is de weerstand eigenlijk alleen maar groter. Het weerstandscapaciteit.

De heer Aynan: Ja voorzitter, het verdwijnt wel degelijk. En als we straks van die 9 miljoen sociaal domein iets nodig hebben, zal de heer Snoek Financiën zeggen, ja joh, dat gaat niet. Dat is het gevolg ervan.

Mevrouw Leitner: Wat u zegt klopt gewoon niet.

De heer Aynan: Wat u zegt klopt wel zeker?

Mevrouw Leitner: Ja, ja. Algemene reserve en de reserve sociaal domein die worden met elkaar geïntegreerd. Dat is niet verdwijnen van geld, dat is gewoon samenvoegen.

De heer Aynan: Nou, dat zullen we zien op 16 maart 2022.

Mevrouw Leitner: En die bezuinigingen in het sociaal domein, die vallen ons natuurlijk ook zwaar. Wij hebben de opgelopen gaten gedicht, we korten die in de Wmo en de jeugdzorg door de bijdrage in de meicirculaire, maar uiteindelijk komt er wel 7,8 miljoen bij. Maar we zijn er nog niet. De uitgaven nemen vooralsnog alleen maar toe. En daarbij worden we ook door het Rijk gekort op andere beleidsterreinen. Dus bij deze bezuinigingen hebben we ook integraal gekeken naar de hele begroting, inclusief sociaal domein. En dat is niet uniek in Haarlem. Bijna alle Nederlandse gemeentes zijn hiertoe genoodzaakt. Dan het klimaat, Duurzaam Doen. Daadkracht voor een groen, groeiend en sociaal leefbaar Haarlem. Dat is de volledige titel van ons coalitieprogramma. En qua visie is het college op duurzaamheidsgebied goed op weg. Maar het draait natuurlijk om het resultaat. En het komende jaar is wat dat betreft een lakmoesproef, en zal blijken hoe we de energietransitie vorm gaan geven. En D66 ziet vooral kansen daar, kansen voor mensen om hun energie op te wekken, op slimme wijze hun energierekening te verlagen, kansen voor schone steden waar het gezond en prettig wonen is. Kansen voor innovatieve bedrijven. Dat betekent dat we keer op keer moeten kijken naar welke rol de gemeente speelt, wat doen we zelf, en welke regels maken we en wat laten we aan de markt? En

wat kunnen we vragen aan Haarlemmers zelf? En u weet, ik hou van een citaat op zijn tijd en dat had ik nog niet gedaan, dus bij deze, die had u van mij tegoed. De IJslandse schrijver [...] Magnusson zei, we hebben een intense liefdesrelatie met de toekomst. Gaat u een citaat interrumpen? O, nee ik dacht ... En hij bedoelde daarmee dat de motivatie voor een goede toekomst niet komt van abstracte getallen zoals Haarlem klimaatneutraal in 2000, nou ja noem het, 2030. Stel, dat je nog veertig jaar leeft en dan een kleinkind hebt, een kleinzoon hebt, van vijf jaar. En als die nog dan nog eens een keer negentig jaar oud wordt, hetzij hem gegund, dan zijn we aangekomen in 2149. En dan leeft er dus nog steeds iemand waarvan je intens gehouden hebt. Nou, dat kan mensen heel mooi motiveren. Dat gezegd hebbende gaan we over naar wonen.

De voorzitter: Ja, mijnheer Visser.

De heer Visser: Ja, dit was na de mooie afsluiting, ik dacht al dat u ging afsluiten. Die kleinzoon, u begon ook met uw pleidooi voor onderwijs, en die kinderen hier in de zaal waren die onderwijs het belangrijkste vonden. Nu ken ik D66 ook als onderwijspartij. Nu hoorde ik net in de opsomming van de punten die u ging noemen, werd onderwijs niet genoemd. Nu weet ik dat de gemeente als Amsterdam, Rotterdam een uitgebreid actieplan hebben nu er zo'n groot lerarentekort is. Bent u van mening dat ook de gemeente Haarlem iets moet gaan doen om het lerarentekort te bestrijden? Bijvoorbeeld om meer zijinstromers te krijgen.

Mevrouw Leitner: Absoluut mee eens. En mijn collega mevrouw Çimen heeft daar in de afgelopen commissie Samenleving ook een rondvraag over gesteld aan de heer Botter. Want wij hadden eigenlijk de indruk gekregen dat dat lerarentekort in deze regio niet speelde. Totdat het Haarlems Dagblad ons op iets anders wees. Dus ik denk dat het goed is als de wethouder daar ook kort op reageert. Mocht dat het geval zijn, dan willen wij graag met u daarover na gaan denken. Het is wel goed om erop te wijzen dat we wel al woningen beschikbaar stellen voor leraren. Dus we stellen wel al huurwoningen beschikbaar voor leraren die hiervoor naar Haarlem komen. Dat is heel mooi. Wonen, de Metropoolregio in Amsterdam tekende ook voor het zomerreces een woondeal met, daar is ze weer, mevrouw Ollongren. Rijk en Regio spraken daarin af zich in te zetten voor het realiseren en behouden van betaalbare woningen in het middensegment. Het binnenstedelijke ontwikkellocaties van Haarlem staan aangewezen als een van de acht sleutelgebieden. En wij vragen de wethouder hoe Haarlem optimaal van de inzet van het Rijk kan profiteren? En daarbij vragen we naast aandacht voor het middensegment specifiek aandacht voor de bereikbaarheid van de stad. Want we zien er dat er in het MIRT, het meerjarige investeringsprogramma van het Rijk, ten opzichte van andere ontwikkellocaties wel afspraken zijn gemaakt, maar Haarlem staat er niet bij. En het risico in de MRA is, uit ervaring, dat ze denken dat in een stedelijke locaties de bereikbaarheid wel goed geregeld zal zijn. En de realiteit is dat de Haarlem qua bereikbaarheid achteruit holt. En dan heb ik het ook over het OV. De goede dingen doen en deze dingen goed doen, daar denken we aan als het gaat om de fysieke gebruik in onze stad. En voor deze raad is dat de Structuurvisie openbare ruimte. Haarlem groen en bereikbaar als leidraad voor de toekomst van de mobiliteit van onze stad. Dat betekent dus ruimte voor verblijf, fietsers, voetgangers, hoogwaardig openbaar vervoer en het bundelen van de autoverkeer op de Regioring. En bij elke investering en elk beleidsvoorstel willen wij terugzien hoe dit bijdraagt aan een breedgedragen toekomstbeeld. Helaas is dit niet altijd duidelijk. Voor dit toekomstbeeld moeten we namelijk de goede dingen doen, en keer op keer de dingen zoals dagelijks beheer, groot onderhoud en het herontwerp, goed doen. En zo maken wij ons grote zorgen over de planningen als uit technische vraag nog blijkt dat het fietspad op de Rijksstraatweg niet begroot is. Wethouder, hoe ziet u voor zich dat hier de komende vijf jaren gefietst gaat worden? Tenslotte, het Rijk overviel ons, en het college liet zich overvallen door de realiteit. En wij moeten het met elkaar op te lossen hier. Wij voeren hier de strijd met elkaar en drinken daarna hopelijk een glas limonade of iets sterkers.

Om daarna niet al te boos op elkaar weer naar huis te gaan. Want de essentie van een democratie is een geweldloze overdracht van de macht. En daarmee, wat mij betreft, het best bekende alternatief voor oorlog.

De voorzitter: Wat had u gedacht van een kopje koffie mevrouw Leitner?

Mevrouw Leitner: Dat lust ik niet.

De voorzitter: Ah, dan krijgt u thee. Maar we gaan eventjes pauze inlassen. Ik schors de vergadering.

De voorzitter: Leden van de raad, ik stel voor dat u weer gaat zitten want er komt ongetwijfeld een hele interessante bijdrage van de heer Smit, namens OP Haarlem. Ik heb gewoon dat idee, ik voel dat aan. U hebt het woord.

De heer Smit: Geacht college, geachte raad en geachte Haarlemmers. Elke stap die onze planeetbewoner maakt, is een stap die afval veroorzaakt en daarmee onze planeet belast. Door die wetenschap lijkt heel Nederland verstrikt te raken in de wirwar van houdgrepen, waarin men in de politieke arena zichzelf en elkaar probeert af te klemmen. De stikstof-, ammoniak-, PFAS- en CO₂-verlamming maakt Nederland op dit moment haast stuurloos. Het is de actualiteit waarbinnen wij, hier in Haarlem, ons hoofd dienen koel te houden. We leven anno 2020 in een fase, in een milieustrijd, waarin de ambitieuze aanpak voor de energievraagstukken en milieuontlastende oplossingen botsten met negatieve effecten die wel goed bedoelde oplossingen slechts minimaal laten renderen. De elektrische auto van meerderen onder ons, loopt wellicht op stroom van Nuon of Essent. En laten die twee nu juist behoren tot de koplopers binnen de tien grootste CO₂-vervuilers van Nederland, door hun kolengestookte centrales. De naam verandering van Nuon naar Water doet daar helaas niets aan af. De tien grootste vervuilers veroorzaken zelfs meer CO₂-uitstoot, de tien alleen, de tien grootste niet de rest, dan alle Nederlandse huishoudens. De CO₂-uitstoot van Nederlandse huishoudens bedraagt ook maar 20 procent van alle CO₂-uitstoot. Volgens onze duurzaamheidsmonitor komt 73 procent van onze twee CO₂-uitstoot in de lucht van de gebouwde omgeving. Dan lijkt de gebouwde omgeving de grote schuldige. Maar het ontbreken van zware industrie of intensief vervoer is van veel meer belang dan de waarde van deze meetgegevens. De IJmond op Schiphol, zijn plekken vlak tegen onze stad aan, met veel zwaardere uitstoot, en er staat helaas geen hoge glazen koker om onze stad. Voorlopig is aardgas veel minder milieubelastend dan steenkool van onder meer Nuon en Essent. Of bruinkool en biomassa, en is aardgas ook nog lange tijd nodig. Aardgas is van de fossiele brandstoffen de minst CO₂ belastende. En onthoud daarbij dat het maken van elektriciteit een flink energieverlies in zich heeft. Het leidmotief moet niet zijn om in enig jaar van het gas af te zijn, maar om met toepassing van de nieuwe stand van de technologische ontwikkeling, uiteindelijk ook aardgas, en hopelijk ook open haarden, overbodig te maken. Nou, dat was even een grapje tussendoor, open haarden, want die gooien wat in de lucht hoor.

De heer ...: Ik dacht dat u OP Haarlem zei maar u zei openhaarden.

De heer Smit: En laat ik dan zeggen, mijnheer de wethouder, u lacht daar. Als je daarmee ook OP Haarlem overbodig maakt, doe ik nog mee ook.

De voorzitter: Ja, er is nu voldoende gelachen lijkt me, dus gaat u verder.

De heer Smit: De resultaten van de wetenschap bieden nu en straks de werkzame oplossingen voor de toekomst op onze planeet. Die uitvindingen worden gedaan. Ammoniak verwerken, schilden in de atmosfeer, stikstof afvangen, CO₂ omzetten, steeds betere accu's en talloze andere dingen. Als we niet geloven dat de

basis van onze veerkracht, onze wetenschappelijke vooruitgang is, dan zakken we weg in doemdenken. En in irrationele en ad-hocpaniekoplossingen zoals honderden kleine biomassacentrales, wij gelukkig niet in Haarlem. De Regionale Energie Strategie ...

De voorzitter: Mevrouw Van Zetten.

Mevrouw Van Zetten: U weet toch wel dat hier een kachel beneden brand, een palletkachel?

De heer Smit: Ja, is ook waar, ik had een ... Ik maak een foutje.

Mevrouw Van Zetten: Want dat zou beter zijn voor het milieu hè?

De heer Smit: Of niet. De Regionale Energie ... Sorry. De Regionale Energie Strategie vraagt door de kaders en opdrachten die Den Haag erin heeft gestopt, vermoedelijk al meer dan onze begroting nu kan dragen. Zeker omdat Den Haag wel zeer zwaar stuurt, maar te weinig middelen zal meegeven. Twee Haarlemse historici, Berend en Bram Sommer, zeiden onlangs, want de centrale overheid bepaalt dat de mensen van het gas af moeten. Klimaattransitie wordt gepresenteerd als een democratisch proces, maar in werkelijkheid is alles bekookstofd. OP Haarlem vindt dat we niet moeten proberen nog meer geld bovenop de opdracht uit Den Haag uit te geven. Wij moeten wel een deel van onze inzet vorm geven door het bewustwordingsproces, op onder meer scholen en in de maatschappij, stevig te steunen. Daarin staat OP Haarlem op één lijn met de actieve milieuorganisaties. Het bewustwordingsproces betekent overigens niet een focus op doemdenken. Ook daar waarschuwt Haarlemse historici terecht voor.

De voorzitter: Mijnheer Visser heeft een interruptie.

De heer Visser: Ja, u licht zojuist motie 50 toe over de Energietransitie. En daarin zegt u dat u niet meer geld uitgeven dan landelijk verplicht. Maar je moet geld ook verstandig uitgeven, en je kan soms beter een huis in één keer goed isoleren, dan half isoleren. Bent u het met mij eens dat we wel efficiënt moeten blijven investeren, en dat het dus niet tot suboptimale oplossingen moet leiden, want anders zijn we op termijn nog veel meer geld kwijt.

De heer Smit: Mijnheer Visser, ja en nee. Het risico is, als we nu te veel doen met de techniek van vandaag, dan worden we wellicht straks ingehaald met de techniek van morgen die veel meer mogelijkheden biedt. En doe je te weinig, dan loop je achter. In die zin is het een duivels dilemma, het antwoord geef ik u niet, het antwoord moeten we met zijn allen in de toekomst wijs vinden. Maar als je een keer, dat zeg ik in de motie ook, boven het niveau van de RES uit moet geven, bespreek het met elkaar en dan moet het gebeuren. Overigens, ik wou nog zeggen dat deze Haarlemse historici leuke jongens zijn. Wij moeten Den Haag vertellen, en zeker in G40-verband, dat ondersteuning van de wetenschap van eminent belang is voor de toekomst van onze planeet. Dit onderdeel van mijn betoog sluit ik gaarne af met de woorden van een expert. Er is een soort duurzaamheidsreligie ontstaan waarin rationele argumenten niet meer worden gehoord. Sterker nog, experts zijn niet populair want die komen maar met nuances en mitsen en maren. OP Haarlem heeft een motie ingediend, De heer Visser refereert eraan net, om in principe niet meer middelen in te zetten dan waartoe de Regionale Energie Strategie ons verplicht. En dit in het kort, er staat meer in de motie. En dan nu de begroting en de cijfers. Vorig jaar zei OP Haarlem, schrap deels en schuif 30 miljoen investeringen naar achteren. Nou, van het schrappen is eigenlijk niet veel gekomen. Er is wel 30 miljoen naar achter geschoven en op het investeringsplan kom ik zo terug. Vorig jaar zei OP Haarlem, begin met het langzaam verminderen van de omvang van de personele formatie. Nou die is geëxplodeerd. Als je de reguliere loonkostenstijging elimineert,

...', en de formatie Zandvoort eruit zuivert, wordt er in 2020 zo'n 15 miljoen meer uitgegeven aan vaste en inhuur formatie dan 2018. Nog wel even wennen hoor, 15 miljoen. Inmiddels zitten we op een formatie van bijna 1350 fte, let op wethouders, ik had een typfout, 1350 fte. Want de vermoedelijke 20 miljoen aan inhuur personeel in 2019 betekent ongeveer het equivalent van 225 fte. OP Haarlem heeft zich gebaseerd op begrote bedragen en waar mogelijk werkelijke uitgaven zoals de inhuur 2018 en de verwachte inhuur 2019. En een vraag aan het college. Kan het college op dit punt ook een eigen berekening maken en die ons uiterlijk woensdag aanreiken? De geprognoseerde structurele groei van de formatie in 2020 wordt incidenteel gedekt, want er is nog geen structurele dekking voorhanden. Dat is geen zorgvuldig begroten. OP Haarlem heeft een motie ingediend om op dit punt, pas tot uitgaven over te gaan, als de structurele dekking voorhanden is. Want zo hoort het. OP Haarlem is ook van mening dat de ambtelijk formatie intern moeten herschikken, niet meer mag en kan groeien, er is gewoon geen geld, en zelfs de omvang daarom moet afnemen. Bij de afronding van de Kadernota was iedereen blij, en het is al een paar keer benoemd, dat de herijking van het collegeprogramma naar voren werd gehaald naar de begroting 2020. Nou, dat blijkt alleen maar een cosmetische ingreep, en de echte herijking is verschoven naar verderop in de tijd. De Kadernota van volgend jaar krijgt daarmee nog meer importantie, want als de herijking serieus wordt opgepakt, dan kan de impact voor 2021 groot zijn. Het is daarbij dan vreemd dat onze Kadernota niet het jaartal meekrijgt van het jaar waarover hij expliciet gaat, maar van het jaar waarin hij gemaakt wordt. Een vraag aan het college, geacht college, kunnen wij voortaan de Kadernota het jaartal meegeven waar hij inhoudelijk over gaat? Ofwel bent u bereid volgend jaar de Kadernota 2021 te presenteren? Wat wordt er nu ingekleurd voor 2020? Allereerst constateert OP Haarlem dat het coalitieakkoord nog steeds in beton is gegoten. En dat je het nu hoog op een scherf vanaf kunt slaan met een voorhamer, en dus kun je ook niet zoveel doen, ja sorry het is niet anders, dat heeft wethouder Financiën vorige woensdag in de commissie Bestuur uitgelegd. Vervolgens doe je principieel dus nauwelijks iets. Maar je peutert overal en vaak tijdelijk kwartjes weg, die je ook nog niet concreet kunt invullen. Mijnheer Garretsen is daar al op ingegaan. De heer Visser is erop ingegaan. Tegelijkertijd glijden de euro's, wat zeg ik, de tonnen door de vingers. Dat twee jaar opstartfase van wat lijkt volgens ons op het ambtelijk speeltje nieuwe democratie, meer dan 6 ton mag kosten, zit OP Haarlem nog steeds dwars. En de inrichting van extra kantoorruimtes, omdat onze ambtenaren onder zogenaamd ontoereikende omstandigheden moeten werken, ook nog eens 6 ton, maakt ons treurig. Nou echt, die 6 ton was keihard nodig en is vlak voor de begrotingsbehandeling al uitgegeven door de coalitie. Dat scheelt een stukje democratie hier aan de tafel. En OP Haarlem blijft erop terugkomen, geacht college, het bomenplan in Schalkwijk. Waarin voor pakweg driekwart miljoen ook ambtelijke communicatiespeeltjes zijn gestopt. Ze hebben niks te maken met de revitalisering van het bomenbestand in Schalkwijk, of met de inzet van de Schalkwijkers die meegedacht hebben. Geen wethouder lijkt te durven zeggen, het wordt gewoon wat minder of misschien komt dat toch een keer. Nee geacht college, de Haarlemmers zijn niet gek en zien dat u eigenlijk met geld smijt. Het is aan u om aan die beeldvorming te sleutelen. En nu ons investeringsplan, in ons investeringsplan is niet of nauwelijks het effect van de gestegen prijzen over meerdere jaren verwerkt. Dat kan al gauw om tientallen miljoenen euro's gaan. Het betekent dat onze toekomstige investeringen, dat is een ernstige zaak, dat onze toekomstige investeringsverplichtingen om onze stad in stand te houden, dan wel de groei te ondersteunen, veel te laag zijn opgenomen. Kortom, het is geen reëel plan en draagt dus geen reële kapitaalslasten aan voor de meerjarenbegroting. Onze schuldquote is nog steeds ... Sorry. Nog steeds ruim onder de 120 procent, maar als het autonome effect van te laag geraamde investeringen, lees te laag geraamd toekomstige verplichtingen, erbij wordt geteld, dan zitten we binnen afzienbare tijd er wel op of tegenaan. En dan moet er voor de rest niets gek gebeuren, en de financiële beheersing van de begroting door ons college vlijmscherp zijn, en dat is helaas nog niet zo. De achterblijvende omvang van de investeringen bewijst ook de exploitatie 2090, sorry '19, weer een goede dienst. In '18 gebeurde dat ook. Want er zijn daardoor minder kapitaalslasten in de jaarrekening dan begroot, en daardoor is het resultaat in ieder geval, wordt positief

ondersteund. Maar we eten wel een deel van ons toekomstig benodigde middelen nu al op. OP Haarlem heeft een motie ingediend die uw college opdraagt onverwijld te starten met actualisatie van het meerjarig investeringsplan, en ons die in het voorjaar aan te bieden. Een reële begroting, en dat zeg ik er toch bij, is een specifieke eis die de provincie dit jaar neergelegd heeft. Het feit dat we door marktomstandigheden niet het geambieerde investeringsniveau kunnen realiseren, heeft geen corrigerende werking. Dat verdoezelt alleen het probleem en creëert een enorme boeggolf aan toekomstige instandhoudingsverplichtingen. Het realiteitsgehalte van voorgestelde bezuinigingen, en ik wees net naar, vraagt ook enige aandacht. Met dank aan de ChristenUnie, die vragen stelde over bezuinigingsvoorstellen, kan geconstateerd worden dat een aantal voorstellen geen of een flinterdunne dekking heeft. En dan kom ik ook bij collega Garretsen, met wie ik de eer heb om samen zijn moment in te dienen, de posten die hij noemt verdienen eerst een dialoog en discussie in de raad om te kijken of ze haalbaar zijn? Zijn ze haalbaar en leveren geld op, dan gaan ze weer terug in algemene reserve met hun baten. Maar wij ondersteunen het voorstel om de 647 duizend gulden, nu ... Sorry, euro, euro, nu inderdaad te dekken uit de reserve, de algemene reserve dan wel, het is om het even, uit de reserve sociaal domein die insluit in de algemene reserve. Om uw college te ondersteunen, hebben we ook een vierde motie aangereikt, en dan vraag ik ook nog, ja we hebben ook een vierde motie aangereikt. Met een stukje alternatieve begroting om zo ruim 3 miljoen te bezuinigen. Om daarmee een aanvang te maken met de dekking van de hogere kapitaalslasten. Ik kan me voorstellen dat u zich daar volledig in kunt vinden. Geacht college, u werkt hard maar het lukt u niet om te voorkomen dat de programmabegroting eigenlijk heel onevenwichtig is. Hier hoort ook het verlagen van het onderhoudsniveau bij, het is een erfenis voor de toekomst. Hebben we nog een paar nabrander vragen, en de eerste die wordt heel actueel, want wethouder Meijs vertelde mij over een prijs die Haarlem heeft gekregen en zal ze ongetwijfeld gaan vertellen. Maar de vraag was, hoe staat het met de actualiteit van toegankelijk maken van gebouwen in Haarlem voor mensen met een beperking, verwijzend naar het VN-verdrag? Nog een vraag, hoe en in welke omvang heeft u bij het thema parkeren, pagina 86 van de begroting, nog oog voor het ondergronds parkeren, en in het bijzonder voor een parkeergarage Papentorenvest? En als het niet zo is wil ik het graag van u horen. Is er in de meerjarenbegroting nog zicht op terugkeer van het water in de Papentorenvest/Gedempte Oostersingel? Dat waren de vragen. En ik sluit af met de constatering, OP Haarlem sluit de algemene beschouwing van ons af door u te waarschuwen voor uw eigen in beton gegoten coalitieakkoord. Het lijkt, als u zo doorgaat, de doodsteek voor een evenwichtig begrotingsbeleid. Dank u wel mijnheer de voorzitter.

De voorzitter: Dank u zeer. Dan gaan wij nu naar mevrouw De Raadt van het CDA.

Mevrouw De Raadt: Ja, dank u wel voorzitter. Voorzitter, ik zal starten met een korte inleiding en ingaan op de redenen waarom we moeten bezuinigen. Mijn hoofdbetoog zal ik opbouwen rondom de volgende stelling. Wij zijn gezegend met een hele mooie stad, waar veel mensen graag op bezoek komen en waar veel mensen graag willen wonen. En laten we onze stad dan ook minstens zo mooi houden. En hiervoor wil ik de volgende vier onderwerpen afgaan. 10 duizend extra woningen, 15 duizend extra auto's, 25 duizend extra mensen en hopelijk ook nog een aantal extra banen. In totaal zullen wij drie amendementen en één motie indienen. Om te beginnen, hoewel de economie goed draait en de werkloosheid laag is, moet Haarlem, het is ook al een aantal keren gezegd, net als veel andere gemeenten bezuinigen. We krijgen minder geld van het Rijk en de WOZ-waarde van onze huizen is gestegen en daardoor ontvangen we nog minder geld. Vandaar dat we genoodzaakt zijn tot het nemen van stevige maatregelen. Het college stelt dan ook voor aan de ene kant de inkomsten van de gemeente te verhogen en aan de andere kant de uitgaven te beperken. En het is het CDA duidelijk dat het college heeft gezocht naar een zorgvuldige balans. En wat het CDA betreft is die balans ook gevonden. Tot zover de complimenten. Nee, is niet waar, er komt er sowieso nog één. Tienduizend extra woningen. De positieve omschrijving van een slaapstad is een woonstad.

De voorzitter: Mijnheer Aynan.

De heer Aynan: Vindt u het bezuinigen op de huishoudelijke hulp, op probleemgezinnen, op dakloze gezinnen, vindt u dat een evenwichtige bezuiniging?

Mevrouw De Raadt: Ik vind het totale pakket, vind ik een pakket dat in balans is.

De heer Aynan: Nou, dan weten we dat.

De voorzitter: De heer Visser, ChristenUnie.

De heer Visser: Ja, ik mis iets in de bijdrage van u. U begint namelijk altijd met een analyse van de foto op de voorkant van de begroting. Ik kan u helpen, daar staat I don't care, op die foto. Dus ik wil toch een beetje aansluiten bij de woorden van Jouw Haarlem, zou u dan op één bezuiniging die in de zorg zit, kunnen reageren en dat is de verhuiskostenvergoeding voor gehandicapten. Die hebben we nog anderhalf jaar geleden verhoogd van 2500 naar 3500 euro op basis van Nibud-normen. En ik kan u zeggen, ik ken iemand uit die doelgroep die recent is verhuisd, zelfs met 3500 euro red je het echt niet om alleen maar de gordijnen en de vloerbedekking en zo te doen. Toch verlaagt u het met duizend euro. Vindt u dat sociaal en bent u met mij bereid om te kijken, want het is maar 35.000 euro per jaar, om daar een alternatief voor te bedenken, zodat we de mensen die helemaal aan de onderkant zitten en die vergoeding nodig hebben, die vergoeding gewoon krijgen op basis van de Nibud-normen?

Mevrouw De Raadt: Dat was een hele lange vraag, dank daarvoor. Als eerste wil ik nog even recht zetten, het was mijn voorganger, Gideon van Driel, die altijd begon met de foto op de voorpagina. Ik zie ook behalve I don't care, zie ik ook staan I love New York. Ja, volgens mij gaat het college ...

De heer Visser: Helaas niet I love Harlem.

Mevrouw De Raadt: Misschien heeft u daar al een stukje van uw dekking gevonden. Maar nee, op uw vraag of ik mee wil kijken, natuurlijk wil ik meekijken en nogmaals, hè, mevrouw Leitner heeft het ook al gezegd, elke bezuiniging die hier in staat, doet mij pijn. Goed, tienduizend extra woningen. De positieve omschrijving van een slaapstad is een woonstad. En Haarlem is zeker een woonstad, met ambities om er nog veel meer mensen te laten wonen. En de bouwambities van Haarlem zijn ongekend hoog. Acht ontwikkelvisies, waarbij in totaal tienduizend woningen, bijbehorende voorzieningen en passende infrastructuur moet komen. Want wij bouwen niet voor de komende tien jaar, maar hopelijk voor minstens honderd jaar. En dat vraagt om kwaliteit. Het CDA vindt het terugbrengen van de ARK daarom niet gepast en stelt voor deze bescheiden bezuiniging van vijftigduizend euro ongedaan te maken. Dekking hiervoor vinden we bij een verhoging van de havengelden. En dit is ons eerste amendement. We staan overigens ook open voor alternatieve dekkingen met betrekking tot de ARK.

De voorzitter: Hopelijk ook voor de interruptie van de heer Aynan.

De heer Aynan: Ik constateer dat het CDA, een christendemocratische partij, bereid is om de bezuiniging op een adviescommissie terug te draaien, maar een bezuiniging op dakloze gezinnen niet. Klopt dat?

Mevrouw De Raadt: Zoals ik eerder ook al heb aangegeven, er gaat gewoon extra geld naar het sociaal domein. Niet een paar euro, er gaat miljoenen extra naar het sociaal domein. Dus ik vind uw frame wat u neerlegt, vind ik, ja, vind ik echt fout. En dat vind ik jammer. Voorzitter, ik ga verder.

De voorzitter: Nee, eerst de heer Aynan nog.

De heer Aynan: Ik heb echt moeite met het woord frame. Het is gewoon een keiharde bezuiniging in uw eigen begroting.

Mevrouw De Raadt: Als er in totaal meer geld naar het sociaal domein gaat dan dat er af gaat, dan is dat in totaal geen bezuiniging. Er zijn inderdaad wel een aantal bedragen daar binnen, daar is mee geschoven en dat klopt. En het totaalpakket is een compromis van vier partijen, zo werkt coalitiepolitiek. En nou ja, goed, mocht u zelf ooit in een coalitie komen, dan zult u dat ook merken.

De voorzitter: De heer Aynan.

De heer Aynan: Voorzitter, ik heb ruim elf jaar in een coalitie gezeten, ik weet donders goed hoe het werkt en toen ik in die commissie zat, heb ik ervoor gepast ...

Mevrouw De Raadt: Volgens mij bent u eruit gestapt.

De heer Aynan: ... om te bezuinigen op de meest kwetsbare mensen, want dat is wat we doen. Dakloze gezinnen die op straat staan, daar wordt hier keihard op bezuinigd.

Mevrouw De Raadt: Mijnheer Aynan, als ik het mij goed herinner, bent u uit de coalitie gestapt vanwege het Koepelproject. Het Koepelproject staat er ongeveer voor een miljoen euro in. Volgens mij heeft u daar een hele mooie dekking gevonden voor al die bezuinigingen waar u zoveel last van heeft.

De heer Aynan: Ik vind het wonderbaarlijk dat mevrouw De Raadt van het CDA weet waarom ik uit de PvdA ben gestapt en ikzelf nog steeds niet. Nou ...

De voorzitter: Dan wordt dit toch wel een hele bijzondere avond in ieder geval. Maar mevrouw Sterenberg wil ook een interruptie plegen.

Mevrouw Sterenberg: Een korte. Ik hoor u zojuist zeggen dat u blij bent, want u vindt dat de bezuinigingen allemaal in goed evenwicht zijn, hè, u zegt: het is een compromis van de coalitie. En dan blijkt het toch niet helemaal een goed compromis te zijn en niet helemaal in evenwicht te zijn, want u dient amendementen in. Betekent dit dat u het eigenlijk niet eens met de bezuinigingen zoals die voorliggen? Dan moet u dat misschien ook niet zeggen.

Mevrouw De Raadt: Ik heb ook niet gezegd dat ik er blij mee ben, integendeel. Ik heb gezegd dat al deze bezuinigingen doen mij pijn, maar het totaalpakket, het totaalpakket dat is een compromis van deze coalitie en zo werkt coalitiepolitiek nou eenmaal. Kijk, stel je voor dat één van de partijen, of het CDA, of de PvdA, of D66, als die in zijn totaliteit, honderd procent zijn zin had gekregen, dat was toch ook niet goed geweest?

Mevrouw Sterenberg: Volgens mij hebben twee partijen hun zin gekregen.

Mevrouw De Raadt: Nou, dat zie ik echt anders.

De voorzitter: U lokt op de een of andere manier gigantisch veel reactie uit. Mevrouw Özogul.

Mevrouw Özogul-Özen: Dus omdat er veel geld naar het sociaal domein gaat, naar jeugdzorg, Wmo, om al die tekorten op te vangen, vindt u een bezuiniging in de vorm van eigen bijdrage voor de daklozen oké? Graag antwoord daarop.

Mevrouw De Raadt: Nogmaals, alle bezuinigingen doen mij pijn.

De voorzitter: De heer Smit.

De heer Smit: Mevrouw De Raadt, ik word gesouffleerd om iets over de ARK te zeggen, doe ik niet, die hebben we keihard nodig, dat geld. Mevrouw De Raadt, u zegt: het is een compromis. Maar volgens mij is de betekenis van het compromis dat je er samen uitgekomen bent. Dus het is toch vreemd dat u met moties en een amendement komt omdat u eruit gekomen bent. Blijkbaar bent u er toch niet helemaal uitgekomen. Is dat niet een contradictie in uw woorden?

Mevrouw De Raadt: Wij zijn er voor wat betreft de tien miljoen bezuiniging, zijn we eruit gekomen. Dit gaat om een bedrag van vijftigduizend euro. Daar hebben we een dekking voor gevonden die geen van de coalitieafspraken raakt, dus in die zin kunnen wij volgens mij gewoon prima dit amendement indienen en het is voor de rest aan de raad of u dat zult steunen of niet. Ik hoop natuurlijk van wel.

De voorzitter: Ja, u zit wel op de grens van wat je nog een interruptie kunt noemen, want u hebt net geïnterrupteerd en er is nog niks nieuws gebeurd. Maar gaat uw gang, mijnheer Aynan, ik geef u nu de gelegenheid.

De heer Aynan: Dank u wel, voorzitter. Een hele korte vraag. We hebben de bijdrage van GroenLinks net gehoord en die zijn geneigd om het sociale amendement van de SP te gaan steunen. Wat vindt u daarvan? Want blijkbaar is daar dus wel ruimte in.

Mevrouw De Raadt: Wij gaan het daar nog over hebben.

De voorzitter: Mevrouw De Raadt.

Mevrouw De Raadt: Voorzitter, met uw permissie wil ik graag door met mijn betoog. Zoals gezegd, onze ambities zijn ongekend hoog. Tienduizend extra woningen, 25.000 extra mensen en 15.000 extra auto's. De gemeente moet de automobilist verleiden om de auto te laten staan, voorrang geven aan voetgangers, ov en fietsers. Maar helaas is niet alles zonder auto bereikbaar. En daarom is de auto voor veel mensen een noodzaak. Dit gezegd hebbende, dat betekent ook dat de auto een plaats nodig heeft om te parkeren. Op straat, in een garage, bij een mobiliteitshub, maar het liefst ondergronds. Wanneer we hier onvoldoende rekening mee houden, zal de parkeerdruk in de wijken toenemen. Rondrijdende automobilisten op zoek naar een plekje, auto's half op de stoep, onveilige situaties voor spelende kinderen en overal waar je kijkt, blik. Nu al ervaart 35 procent van de Haarlemmers zeer veel parkeeroverlast in eigen woonbuurt. Het college stelt voor dit te verhogen naar 37 procent. Daar staat het CDA niet achter. Ons tweede amendement zal de streefwaarde dan ook stapsgewijs terugbrengen naar het niveau van vijf jaar geleden. En wat ik hierbij belangrijk vind om aan te geven, dit amendement is evenveel gericht op mensen met auto, als zonder auto. Het is een steuntje in de rug van het college om met oplossingen te komen voor iedereen die overlast ervaart van geparkeerde auto's. Dat zijn niet alleen mensen die een auto hebben, dat zijn vaak ook mensen die juist

geen auto hebben. En die oplossing die zien wij dus in ondergronds parkeren. Want ondergronds parkeren verbindt volgens mij de meeste partijen in deze raad. Ondergronds parkeren zorgt voor extra bouwgrond, voor extra groen, voor extra fietspaden en voor meer spelende kinderen op straat. Ondergronds parkeren zorgt dat we genoeg ruimte hebben voor de 25.000 mensen die erbij gaan komen.

De voorzitter: Mevrouw Van Zetten heeft een interruptie.

Mevrouw Van Zetten: Ik vind dat prachtige woorden, ik ben het natuurlijk altijd helemaal met u eens als het om ondergronds parkeren gaat. Maar keer op keer merk ik bij allerlei projecten dat u gewoon als CDA bakzeil haalt, dat het gewoon niet doorgaat. Kijk maar naar de plannen bij het Spaarne Ziekenhuis.

Mevrouw De Raadt: Dat constateren wij met u en daarom heb ik zo meteen nog een vraag voor de wethouder, want volgens mij hebben we wel degelijk een fonds bij de coalitieonderhandelingen ingericht waar ook het ondergronds parkeren uit gefinancierd zou moeten worden.

Mevrouw Van Zetten: Want ik had inderdaad begrepen dat dat een belangrijke bijdrage van het CDA was aan deze coalitie. Ik had ook gedacht dat D66 het daar helemaal eens mee zou zijn, maar blijkbaar krijgt u het niet voor elkaar om in één project tot nu toe ondergronds parkeren op te nemen, laten we nog eens even kijken naar de Fietsnfabriek, dat laat u allemaal lopen. Dus ik denk: ik vind het eigenlijk een waardeloze tekst, want we hebben er helemaal niks aan.

Mevrouw De Raadt: Dus omdat het één of twee keer niet gelukt is, moet ik het nu maar opgeven?

Mevrouw Van Zetten: Doe er nog maar een paar bij hoor.

Mevrouw De Raadt: Nee, ik geef niet zo snel op, mevrouw Van Zetten, ik ga gewoon door.

De voorzitter: U hebt nog een interruptie, de heer Visser.

De heer Visser: Ja, ondergronds parkeren is ook heel duur, bij de Papentorenvest ordegrrootte veertig miljoen euro, ik zie nog geen alternatief van u voor veertig miljoen euro. Maar u hebt wel een alternatief, bovengronds parkeren, maar in een compacte parkeergarage, afgewezen. In ieder geval, er was een miljoen voor beschikbaar bij de Fietsnfabriek, was er ook meer groen geweest, wat u net ook noemde. U hebt tegen gestemd, dus er komt voorlopig daar niet beter parkeren in die wijk. Heeft u daar niet spijt van?

Mevrouw De Raadt: Nou, er zijn wel dingen waar ik spijt van heb dat ze zo gelopen zijn. En ik denk dat we allemaal weten dat als we misschien voor een andere projectontwikkelaar hadden gekozen dan voor het Panopticon, dat het ondergronds parkeren onder de Papentorenvest wel doorgang had kunnen vinden. Dus nou ja, goed. Nou ja, er waren projectontwikkelaars die daar wel aan hadden willen bijbetalen. Ondergronds parkeren verhoogt de leefbaarheid in de stad en daarom is ondergronds parkeren er voor iedereen. Dus zou de wethouder nog eenmaal kunnen bevestigen dat uit het fonds ongedeelde stad ook ondergrondse parkeervoorzieningen gefinancierd gaan worden? Nee, gaan worden, heel belangrijk.

De voorzitter: De heer Boer, doet uw best, want u hebt nog maar weinig tijd.

De heer Boer: Ja, gaan worden, dat klinkt geweldig. Aan welk plan of project denkt u dan?

Mevrouw De Raadt: Wat mij betreft de toekomstige bouwprojecten.

De heer Boer: Allemaal?

Mevrouw De Raadt: Waar realistisch. Maar laten we er met één beginnen. Extra banen. Nee, excuus. 25.000 extra mensen, plus toeristen. Zoals gezegd, met de tienduizend woningen mogen we tevens zo'n 25.000 nieuwe Haarlemmers verwelkomen en daarnaast ook een stijgend aantal toeristen. Want Haarlem is een mooie stad en dat brengt veel bezoekers met zich mee. Ze zorgen voor extra leven op straat, voor omzet van de lokale ondernemer en voor bezoeken aan onze musea. We zijn gezegend met zo'n mooie stad. Maar zoals met alles, is er ook een grens aan wat Haarlem aan bezoekers kan hebben. En misschien is die grens nog niet gehaald, maar hij is wel in zicht. En een bezoekersgroei van zeven procent vindt het CDA dan ook te hoog. Omwille van de leefbaarheid in de stad stellen wij voor om de streefwaarde voor de bezoekersgroei te halveren naar drieënhalf procent per jaar. Hierop is ons derde amendement gericht. En behalve dat er een subjectieve grens zit aan toerisme, kost toerisme ook veel geld.

De voorzitter: De heer Aynan.

De heer Aynan: Ja, voorzitter, een sympathiek voorstel, want ik ben het wel met u eens dat toerisme toch wel ook negatieve effecten heeft. Maar hoe gaan we die bijstelling controleren? Gaan we bij het station staan en zeggen van nou, Haarlem zit vol, gaat u maar terug?

Mevrouw De Raadt: Dit gaat over streefwaardes die het college heeft opgenomen, dus het college streeft naar een stijging van zevenenhalf procent. Wij zeggen: laten we dat nou niet doen, laten we nou streven naar een, hè, een halvering daarvan, zo'n drieënhalf procent. En daar horen maatregelen bij, of minder promotie, dat zou ook nog kunnen en daar komt het college dan vervolgens mee. Maar laten we eerst die streefwaarde eens naar beneden zetten, want anders hoeft het college ook geen maatregelen te nemen.

De heer Aynan: Dat ben ik wel met u eens, maar u kunt nu besluiten om te zeggen: nou, dan doen we inderdaad geen promotie meer. Heeft u daar zelf geen idee bij?

Mevrouw De Raadt: Dat zou een mogelijkheid kunnen zijn, ja. Maar ik denk niet dat dat afdoende is.

De voorzitter: De heer Visser.

De heer Visser: Heeft u een financiële onderbouwing van dit amendement? Want u baseert het op kennelijk onrust over teveel toeristen. Heeft u daar cijfers over, dat er feitelijk overlast is? En ten tweede, tien procent minder toeristen betekent volgens mij ordegrootte 240.000 euro op jaarbasis toeristenbelasting, dus heeft u dekking daarvoor?

Mevrouw De Raadt: Dit gaat over de dagjesbezoekers, die betalen geen toeristenbelasting, het gaat ook niet over tien procent. Wat ik zei, stel een halvering van drieënhalf procent voor. Behalve de subjectieve grens, hè, die aan toerisme zit, kost toerisme ook veel geld. Zo betaalt elke Haarlemmer jaarlijks twintig euro aan het Frans Hals Museum, zorgen toeristen voor afval en soms voor vernielingen. En als we het hebben over riviercruises, die boten zijn vervuilend voor onze wateren. Wateren die wij wettelijk verplicht zijn weer schoon te maken. Dus gelukkig heeft onze wetgever besloten dat gemeenten toeristenbelasting mogen heffen.

De voorzitter: De heer Smit.

De heer Smit: Mevrouw De Raadt, ik hoor u aan en u geeft aan wat de nadelen van toeristen zijn. Weet u het percentage van de besteding in de stad door niet-Haarlemmers?

Mevrouw De Raadt: Nou, eigenlijk weet niemand dat. Er zijn wel een aantal onderzoeken, maar die onderzoeken die zijn allemaal gedaan in opdracht van de toeristenbranche.

De heer Smit: Laat ik zeggen dat ik het redelijke vermoeden heb dat vijftig procent van de omzet in de Haarlemse winkels, met name de binnenstadwinkels, van niet-Haarlemmers komt. Orde, voorzitter, dat getal wordt gewoon genoemd. Vijftig procent komt van niet-Haarlemmers.

Mevrouw De Raadt: U zegt eerst: ik heb het gevoel en daarna zegt u dat het getal ergens genoemd wordt. Ik heb dat getal nog nooit gezien, ik vind het heel hoog. Nogmaals, de enige onderzoeken die volgens mij bekend zijn bij dit college en bij deze gemeente, zijn onderzoeken die gedaan zijn in opdracht van de toeristenbranche. Goed, zoals ik al had gezegd, de gemeenten mogen toeristenbelasting heffen als compensatie voor de gemaakte kosten. En vandaar dat het CDA ook blij is dat het college haar toezegging aan ons is nagekomen. Vorig jaar hebben wij gevraagd om de riviercruiseschepen ook toeristenbelasting te laten betalen en de wethouder heeft woord gehouden. Vanaf 2020 wordt een extra opbrengst van veertigduizend euro verwacht. Dank daarvoor. En de tweede reden dat wij hier blij mee zijn, komt omdat het aantal cruiseboten in de afgelopen jaren exponentieel is gestegen. Van 26 boten in 2017 tot negentig boten vorig jaar. Maar niet al die boten overnachten hier, dus niet alle boten gaan meebetalen. En vandaar nog een vervolgvraag aan het college. Is het college ook bereid om cruiseschepen te laten betalen als ze alleen overdag Haarlem aandoen? Immers, de kosten voor Haarlem zijn hetzelfde, of ze nou hier de nacht doorbrengen, of net buiten onze gemeentegrens. En dan als laatste bij dit onderwerp ook nog een motie. Bij het interpellatiedebat over Haarlem Marketing hadden we hem al aangekondigd en bij dezen is hij dan ook ingediend. De motie vraagt om een onafhankelijk extern onderzoek naar Haarlem Marketing. Laatste onderwerp.

De voorzitter: Mevrouw Van Zetten.

Mevrouw Van Zetten: Ja, ik had uit de interpellatie begrepen dat u het ook vertrouwde dat de voorzitter van Haarlem Marketing, namelijk onze burgemeester, die klus zou gaan klaren voor de zomer. Gelooft u daar niet meer in?

Mevrouw De Raadt: Volgens mij heb ik dat nooit zo in die zin gezegd. Ik heb gezegd dat ik blij was dat de voorzitter van de raad van toezicht had ingegrepen bij Haarlem Marketing. Alleen, dat ingrijpen dat is één ding, ik denk dat dat goed is, dat was ook nodig, want er was een groot tekort. Maar dit onderzoek kijkt naar de toekomst van Haarlem Marketing, willen we het wel op die manier vormgeven en willen we ook wel die stichtingstructuur behouden? Ik denk dat het belangrijk is om daar naar te kijken. Laatste onderwerp, voorzitter, extra banen. Nogmaals, onze ambities zijn ongekend hoog. Tienduizend extra woningen, vijftienduizend extra auto's en 25.000 extra mensen. En hopelijk dus ook nog een aantal extra banen. Want de verhouding tussen het aantal banen en het aantal woningen verslechtert bijna ieder jaar, met uitzondering van 2018. Maar helaas zet die positieve trend van 2018 ook niet verder door. Van alle vergelijkbare gemeentes heeft Haarlem de laagste woonwerkverhouding. In Haarlem werken de minste mensen in hun eigen stad, en meestal niet omdat ze hiervoor kiezen, maar omdat ze wel moeten. En we zien het ook overal gebeuren, met name in Schalkwijk. Op plekken waar eerst nog volop gewerkt werd, worden nu huizen gebouwd. Op de plek van Fluor, het VNU-gebouw en het Belastingkantoor vonden korte tijd geleden nog duizenden mensen een baan. En straks vinden daar duizenden mensen een huis. Vorig jaar werd in de begroting nog gewezen op de ontwikkeling van het Koepelterrein. Dat zou onze economie pas ten goede komen. Helaas wordt er in deze

begroting met geen woord over de Koepel gerept. Vandaar dat het CDA graag hoort: wat gaat het college concreet wel doen om meer werkgelegenheid binnen onze stadsgrenzen te realiseren en dan met name in Schalkwijk? Het CDA ziet namelijk ook dat Haarlem van alle vergelijkbare steden veruit het minste geld uitgeeft aan economie. En onze allerlaatste vraag luidt dan ook: is het college net als het CDA van mening dat mocht onze financiële positie het volgend jaar weer toelaten, er meer geld naar onze economie moet? Voorzitter, we zijn gezegend met een hele mooie stad, laten we haar minstens zo mooi houden. Tot zover.

De voorzitter: Mevrouw Van Zetten.

Mevrouw Van Zetten: Ja, ik hoor toch een beetje een verwijt dat er helemaal niks in deze begroting over de Koepel staat. Is dat tevens een vraag aan het college om er nog iets over te zeggen, is dit een uitnodiging aan het college, mag ik het zo opvatten?

Mevrouw De Raadt: Nou, het is wel iets dat mij opviel. In de begroting van vorig jaar werd er gezegd van nee, wacht maar, als het Koepelterrein er is, dan komt het wel goed en dan komt het wel goed met die economie, dan komt het wel goed met die banen. Alleen, nu wordt daar dus niks over gezegd, dus ja, wat blijft er dan nog over, op welke manier gaan we dan wel die extra banen krijgen? Dat is vooral waar ik heel erg benieuwd naar ben.

De voorzitter: Dank u wel. Dan gaan wij naar de Actiepartij, de heer Hulster.

De heer Hulster: Dank u wel, voorzitter. Bij de Kadernota hadden we het al aan zien komen: in het sociaal domein gaan klappen vallen om de gaten in de begroting op te vullen. En nu zien we: de reserve sociaal domein gaat eraan en het hek om het sociaal domein kan ook bij het oud ijzer. En dat omdat niemand meer bleek te weten waar het hek nou eigenlijk stond. Daarnaast zien we dat de lastendruk wordt verhoogd. De afvalstoffenheffing neemt toe en de OZB gaat omhoog, terwijl dat dit geen sturingsinstrumenten zijn, want bewoners hebben geen alternatief. Ze worden dus niet verleid om gedrag te gaan vertonen waarmee de gemeente zijn doelen kan bereiken. En dit terwijl er grote opgaven liggen waarvoor we afhankelijk zijn van de welwillende medewerking van Haarlemmers. Het verhogen van het parkeertarief is wel een middel waarmee gestuurd kan worden. Als parkeren duurder wordt, zullen er minder auto's naar de stad komen en dat betekent dus minder parkeerinkomsten. De verwachte extra inkomsten lijken ons dus erg optimistisch. Dit is de eerste begroting nadat de Haarlemse gemeenteraad de klimaatcrisis erkende en uitriep. Blijkbaar was het teveel verwacht toen we dachten dat er een doorwerking van deze motie in de begroting te vinden zou zijn. Er is geen doorwerking, het college steekt het hoofd in het zand, we praten over tienduizenden extra woningen, terwijl de vraag is of we hier over zestig jaar nog willen en kunnen wonen. De eerste test voor onze klimaatbestendigheid was het restje orkaan Lorenzo dat over de Atlantische Oceaan naar ons toe was gekomen en over onze stad leeg regende. Ons riool kon dat toen niet aan, daar schoot onze klimaatadaptatie en/of onderhoud van het riool dus tekort. Ondertussen horen we dat de bomen op de parkeerplaats ook groen is. Wij zijn verbluft, want het gaat bij natuur juist om de ondergroei. Bomen vormen samen met schimmels in de grond communicatienetwerken. Daarmee zorgen ze er onder andere voor dat hun leefgebied gezond blijft. Mensen kunnen dus wat van bomen leren. Wij wachten dus met smart op de beloofde stadsecoloog, zodat de sloop van ecologisch groen en ook de sloop van biodiversiteit kan worden gestopt. Ook zien we, er wordt onvoldoende geïnvesteerd in duurzame sociale vervoerswijzen. De inzet is vooral gericht op het faciliteren van het snelverkeer. Elke kans om iets voor fiets of voetganger te doen, wordt onder vage voorwendselen terzijde geschoven, of vergeten. Zo worden de zeer slechte fietspaden langs de Rijksstraatweg niet aangepakt, terwijl de HOV-busbaan wordt aangelegd. D66 had het daar ook al over. Wij storen ons echt aan de feitelijke onwaarheden die in technische antwoorden en beleidsdocumenten staan. We verwachten in

de antwoorden de condities te vinden waaronder de verzoeken die we indienen, wel kunnen. Nu krijgen we te vaak te horen waarom dingen niet kunnen. De afgelopen periode hebben we als nooit tevoren het faillissement van het Haarlems vastgoedbeleid gezien. Nog voordat er sprake was van substantiële inkomsten door de verkoop van zogenaamd niet-strategisch vastgoed, begonnen de uitgaven zichtbaar te worden. In de krant wordt met vierenhalf miljoen opbrengst door de verkoop van de Egelantier gerekend. Dat is een fractie van de kosten van de verbouwing van Hart, de bouw van de oefenruimtes en popschool in het Slachthuis, de verhuizing van de huurders naar Groot Heiligland en dat allemaal nog los van de verkoopkosten en de inkomstenderving, omdat het pand nu al jaren leeg staat. Denk je eens in wat een paradijs we van de Egelantier hadden kunnen maken voor dat geld. Actiepartij heeft steeds gezegd dat de kosten van vervanging van vastgoed hoger zijn dan de opbrengsten van de verkoop van vastgoed. Als we geld willen bezuinigen in deze stad, moeten we blijkbaar stoppen met het verkopen van gemeentelijk vastgoed. Het is ook nog duidelijker geworden dat het sociale woningbeleid in Haarlem vast is gelopen. De afgelopen jaren is er veel sociale woningbouw verdwenen door sloop en verkoop. Nu er betaalbare woningen teruggebouwd moeten worden, blijkt dat we met lege handen staan. De verwachting was dat de verkoop van woningen door de corporaties geld zou opleveren, waarmee de corporaties nieuwe sociale woningen kunnen bouwen. Het aantal sociale woningen daalt nog altijd en de wachttijd voor woningzoekenden stijgt. De wethouder is, net als voorgaande wethouders, niet in staat gebleken om afdwingbare afspraken te maken over de bouw van de benodigde sociale woningen door corporaties. En dus neemt het aantal daklozen explosief toe. Landelijk wordt over een verdubbeling gesproken. Het zwartboek van de SP heeft laten zien dat ons beleid faalt. Vijftig procent van de cliënten heeft een advocaat nodig om de zorg te krijgen waar ze recht op hebben. Als we mensen alleen maar opvangen en geen perspectief op een oplossing kunnen bieden, dan loopt de boel vast, voor cliënt en voor opvang. De gemeente vult de poortwachtersfunctie uit als ontmoedigingsbeleid. Teveel cliënten uit de OGGZ-doelgroep staan met lege handen op straat, ook als zij zich melden bij Burgerzaken. Maatschappelijke opvang is een dure voorziening. Als we er dan niet voor zorgen dat het werkt, gooien we veel geld weg. Daarom roepen we op om te investeren in preventie en nazorg. De schuld loopt op, maar we zien niet wat we ervoor krijgen. Zien we dat de stad opgeknapt wordt? Waar blijft het geld dan? We vinden dat investeringen in het IP uitgesteld kunnen worden, zolang er te weinig geld is. Maar onderhoud moet doorgaan, omdat uitstel van onderhoud later tot nog hogere kosten leidt. Eén derde van het budget voor onderhoud voor gemeentelijk vastgoed blijkt aan achterstallig onderhoud te worden uitgegeven. Achterstallig onderhoud is altijd duurder dan tijdig onderhoud. Het onderhoud van het groen kan wel een tandje lager, want dat is gunstig voor de ecologie. We vinden dat de ontwikkelvisies getemporeerd kunnen worden. Liever één of twee visies tot uitvoering dan een hele stapel die straks terecht komen in het archief met nooit uitgevoerde Haarlemse bouwplannen. We maken ons dus grote zorgen om de opheffing van de reserve sociaal domein. In 2001 zette het Rijk de reserve van zo'n 35 miljard AWBZ-geld op de algemene begrotingen. Dat was goed voor de begroting in de ogen van Europa. Een paar jaar later was er te weinig geld voor zorg. Het geld was opgegaan aan andere zaken. Voor de sociale reserve geldt hetzelfde. En het geldt ook hetzelfde als voor ecologisch groen, sociale woningen en niet-strategisch vastgoed. Je kan het maar één keer verkwanzelen, weg is weg. En gezien de grillige Rijksbijdrage lijkt ons een reserve geen overbodige luxe. Het hek om het sociaal domein moet weg, omdat het Rijksbudget niet meer gelijk is aan het werkbudget. Het college stelt een nieuw hek voor. Dat vinden we prima. Wat ons betreft, kan het hek minimaal staan waar het vorige hek stond, dan kunnen we vervolgens per jaar bekijken of dat bevalt. En dan kom ik bij de fundamentele kritiek op dit stuk en dat gaat over de cultuur van dit college. Actiepartij ziet dat we alle creativiteit nodig hebben die we in Haarlem en ver daarbuiten kunnen vinden om de problemen waar we voor staan, het hoofd te bieden. Daar zien we weinig van terug in dit stuk. Het enige dat we krijgen opgedist, zijn gortdroge teksten. We lopen regelmatig achter de feiten aan. Als raadsleden zijn we door dit college verworden tot morrende dossierkauwers, al dan niet aanwezig creatief lijkt niet gewenst.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Aynan, Jouw Haarlem.

De heer Aynan: Dank u wel, voorzitter. Allereerst wil ik beginnen met iedereen te bedanken die bezig is geweest om onze vragen te beantwoorden. Zonder hun werk kunnen wij ons werk niet doen, dus dank daarvoor. En ik ben ook heel blij met de cursus die de griffie heeft georganiseerd voor ons, met Henk Boshove, een expert op het gebied van begroten. Leuk om na zoveel jaar in de raad erachter te komen dat je nog altijd kunt leren. Voorzitter, dank aan het college voor de begroting. Haarlem heeft een begroting van 560 miljoen en voor volgend jaar wil het college 5,2 miljoen bezuinigen. Dat is minder dan één procent. En voor die bezuiniging heeft het college niet alleen de kaasschaaf gebruikt, maar ook de vergrootglas. Als een ware Sherlock Holmes zijn ze op zoek gegaan naar waarop bezuinigd kan worden. En voorzitter, ze kwamen uit bij de verhuiskosten voor onze ouderen en onze gehandicapten, 35.000 euro, en bij elektrische deuropeners voor mensen die zelf niet in staat zijn om hun voordeur te openen, 75.000 euro, gezinnen met complexe problematiek, 120.000 euro. Voorzitter, en het ergste, een bezuiniging van 42.000 euro op economisch dakloze gezinnen. En we gaan het toch niet serieus menen dat we hier op gezinnen gaan bezuinigen die net hun huis uitgeschopt zijn, omdat ze bijvoorbeeld hun baan zijn kwijtgeraakt? Of omdat ze hun hypotheek niet kunnen betalen? Van een college dat zegt duurzaam en sociaal te zijn, had ik toch echt een andere keuze verwacht. En voorzitter, deze bezuinigingen die krijgen we gewoon dubbel en dwars terug hoor, via een andere weg. Of het nou de zorg is, of de daklozenopvang waar ze toch terecht komen, dit is geen echte bezuiniging. En mijnheer Berkhout, weet u nog dat u hier het coalitieakkoord, terecht overigens, vol trots presenteerde? U was toen de trekker van de coalitie. Weet u nog wat u toen zei? Dit akkoord geeft de hoofdlijnen aan. Het beste is het als we de komende jaren daar in gezamenlijkheid invulling aan gaan geven. U deed toen ook een handreiking naar de stad, om mee te denken. Het was ook echt een mooie bijeenkomst bij Pippa's, heel veel opkomst, en dat meen ik, was een mooie bijeenkomst. En het was ook geheel in lijn met de gedachte van de nieuwe democratie. Het staat ook letterlijk in het coalitieakkoord. En mijnheer Berkhout, toen u wethouder werd en daarmee dus de trekker van het college, want u bent de grootste fractie, zei u letterlijk, en dan citeer ik: de stad verwacht van haar bestuur samenwerking, dialoog, constructief overleg en een luisterend oor. Ik weet hoe moeilijk dat soms kan zijn, maar bij dezen mijn handreiking om voor die samenwerking te gaan, voor Haarlem. Hele mooie woorden en dat meen ik ook echt. En wat is het dan jammer om amper een jaar later zo weinig van die handreiking terug te zien. Hoe kan dat nou? Wat is er in die korte tijd met u gebeurd, mijnheer Berkhout? Misschien kunt u daar in uw eigen termijn op terugkomen. Voorzitter, Jouw Haarlem doet een ander voorstel. Het weerstandsvermogen van de gemeente, dat is een soort, ja, spaarpotje, voor het publiek, is meer dan uitstekend, 28,9 miljoen, om risico's van 12,2 miljoen mee te dekken. Daar kan best iets vanaf. Dat vond ook inderdaad degene die verstand heeft van begrotingen, Henk, dankjewel Henk. Wij stellen voor om uit die reserve vierenhalf miljoen te halen, dan blijft er wettelijk gezien nog meer dan genoeg over om alle risico's mee op te vangen. Daarnaast, voorzitter, is er een reserve voor waterberging opgenomen, eigenlijk een rare reserve als je kijkt naar onze eigen nota reserves, ook omdat het volgend jaar nog het debat gevoerd gaat worden. Dan komt u met voorstellen over hoeveel het gaat kosten en waar die waterberging moet komen. Ook dit bedrag, 575 euro, willen we inzetten. Daarnaast is er volgend jaar voor 117.000 euro gereserveerd voor meubilair voor onze ambtenaren.

De voorzitter: Mevrouw Leitner.

Mevrouw Leitner: Mevrouw Sterenberg had een mooi verhaal over een partytent tijdens de Kadernota, u had heel mooi de parabel van de krek en de mier, die ik toen nog niet kende, ik kende wel die van de haas en de schildpad, maar dat is weer een ander verhaal. Hoe verhoudt nou dat verhaal wat u nu houdt ten opzichte van het verhaal wat u bij de Kadernota hield? Want dat was toch behoudender.

De heer Aynan: Nou ja, u bent de krekels, want we zien nu dat u tegen uw eigen ambities aangelopen bent. Het had echt wat minder gekund.

Mevrouw Leitner: Ja, en hoe spaarzaam bent u nu zelf?

De heer Aynan: Wij maken andere keuzes. U kiest ervoor als coalitie om Haarlemmers pijn te laten lijden, wij kiezen voor pijnbestrijding. Voorzitter, die 117.000 euro voor meubilair voor ambtenaren, wij denken dat dat zonder gevolgen geschrapt kan worden. En tenslotte, als we iets van de stad vragen en ook iets van onze ambtenaren, dan is het niet vreemd om zelf ook een offertje te brengen. Daarom willen we volgend jaar het begrotingsdiner overslaan. Dat levert achtduizend euro op, nemen we onze eigen boterhammen mee, maken we er een gezellige picknick van in de stad of in het Kenaupark, nodigen we de stad ook uit, en alles bij elkaar tellen deze maatregelen op tot exact 5,2 miljoen euro, kunt u narekenen. En op deze manier stellen we de bezuiniging een jaar uit, want tegen die tijd weten we ook of het Rijk de gemeente financieel tegemoet komt. En misschien ...

De voorzitter: Mevrouw De Raadt.

Mevrouw De Raadt: Ja, dank u wel, voorzitter. Ja, u zegt nou ja, al deze maatregelen tellen op tot vijf miljoen euro, net alsof dat heel veel maatregelen zijn, dat valt natuurlijk hartstikke mee, want u haalt gewoon vierenhalf miljoen uit de algemene reserve. Kunt u dan uitleggen hoe dat zich verhoudt tot de zin die u heeft uitgesproken: regeren is vooruitzien. Nu alles oppeuzelen en straks honger lijden is niet verstandig.

De heer Garretsen: Voorzitter, van de orde, u moet wel gelijke monniken, gelijke kappen. De heer Van den Raadt wordt afgekap, het CDA heeft ook geen spreektijd meer.

De voorzitter: Let erop, komt goed. De heer Aynan.

De heer Aynan: Ja, het is duidelijk dat u alles opgepeuzeld heeft, want we zitten nu met een taakstelling voor volgend jaar 5,2 miljoen en de jaren daarna met tien miljoen.

Mevrouw De Raadt: Mijnheer Aynan, het is de begroting, dat is een uitwerking van de Kadernota. Dus wat u zegt is 180 graden iets anders dan wat u heeft gezegd bij de Kadernota. Dat is toch op zijn minst vreemd te noemen.

De heer Aynan: Voorzitter, deze begroting ...

De voorzitter: Omdat de tijd op was, maar u kunt hier nog op reageren.

De heer Aynan: Ja hoor, dat doe ik met alle plezier. Deze begroting is een uitwerking van uw coalitieakkoord. Teveel ambities en u loopt zichzelf tegen de lamp. Voorzitter, dus we stellen deze bezuiniging uit.

De voorzitter: De heer Drost heeft ook een interruptie.

De heer Drost: Ja, want die vierenhalf miljoen is toch volgend jaar. En daarna, wat gaat u dan doen? Dan is toch alles op? Alles opgepeuzeld?

De heer Aynan: Nee, voorzitter, als u me eventjes laat uitpraten, dan wordt het misschien wat helderder. Tegen die tijd weten we inderdaad of we ook echt zo hard moeten bezuinigen zoals er beweerd wordt. Want

bij de septembercirculaire hebben we inderdaad al gezien dat de bezuinigingen echt veel minder hard hoeven. Het Rijk heeft zelf aangegeven het Gemeentefonds te willen herijken, want ze zien ook dat dit gewoon verkeerd gaat, samen trap op, trap af, ja, ammehoela, want dat levert gewoon problemen op. Ze zijn bereid, ook inderdaad vanwege de motie van D66 en ChristenUnie, om daar naar te kijken. Laten we een stap op de plaats maken in plaats van nu diep te gaan snijden, vooral bij kwetsbare Haarlemmers. Ik zeg: dat hoeft niet en dat kunnen we doen zonder al te grote risico's te nemen, want onze algemene reserve is daar groot genoeg voor.

De voorzitter: Mevrouw Leitner.

Mevrouw Leitner: Kent u die van de zachte heelmeesters? Wat doen die?

De heer Aynan: Wat dat betreft bent u zelf een zachte heelmeester, u maakt helemaal geen keuzes.

Mevrouw Leitner: Ik wil u erop wijzen, het risico is, als u zich nu rijk rekent met de septembercirculaire en we weten met zijn allen dat het Rijk ons kort vanwege stijgende WOZ-waardes in Haarlem, dat de tekorten in het sociaal domein, dat die blijven oplopen, dat we nog taakstellingen hebben staan in de begroting, dat zou ook zomaar kunnen betekenen dat we bij de Kadernota weer moeten gaan bezuinigen.

De heer Aynan: Voorzitter, deze coalitie heeft toegezegd het samen met de stad te doen, een handreiking. Wij mochten als stad meedenken over de begroting, over de Kadernota. Dat neem ik wel serieus. En daarom, een stap op de plaats zodat u een paar maanden de tijd heeft om het samen met de Haarlemmers te doen. Voorzitter, mag ik doorgaan?

De voorzitter: Zeker.

De heer Aynan: Voorzitter, we kopen dus daarmee tijd, een jaar, om zoals beloofd inderdaad, geachte coalitie, in gesprek te gaan met de stad, om samen, coalitie, oppositie, ook een toezegging van u, te kijken waar we geld kunnen vinden. Want voorzitter, de stad verwacht van haar bestuur samenwerking, dialoog, constructief overleg en een luisterend oor. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u zeer. Dan gaan wij naar mevrouw Van Zetten, Hart voor Haarlem.

Mevrouw Van Zetten: Ja, voorzitter, Hart voor Haarlem leest deze begroting van uw college, en dat is nog geen twee jaar na de verkiezingen, vooral als de begroting van de gebroken beloften. Uw wethouder verraste ons al bij de Kadernota met de woorden dat wij keuzes moesten maken, diepgaand en pijnlijk. Hij had kennis van de meicirculaire, wij nog niet, ik doel dan op wethouder Snoek uiteraard. Ik wil niet arrogant zijn, voorzitter, maar Hart voor Haarlem voorzag dit debacle al eerder. Wij vonden bij de start al dat deze coalitie een arme stad vooral armer maakt. En dat geldt niet alleen voor onze portemonnee, maar ook de kwaliteit en het karakter van Haarlem in het algemeen. We moesten het vooral samen doen en duurzaam doen. Mooie woorden, maar in feite zonder betekenis, want die samenwerking zien wij niet. Het had dit college bijvoorbeeld gesierd als u voorafgaand aan deze begroting de gemeenteraad een brief had gestuurd met informatie over de financiële nood en de richting van uw bezuinigingsplannen. De voorgestelde lastenverhoging komt nu wel heel hard aan en de verkiezingsbeloften zijn gebroken. Nu worden wij geconfronteerd met uw ellende in bijlage 3 van de begroting, dat zijn blijkbaar de nieuwe tijden die hier zijn aangebroken. Deze begroting is nu sluitend, dat ziet Hart voor Haarlem ook wel. Met de inkomsten zit het wel goed, en ze zijn reëel begroot. De kostenkant is een heel andere zaak. Hart voor Haarlem vindt niet dat het college onderbouwt hoe we gaan bereiken dat die

kosten onder controle blijven. In de Bestuursrapportage staat het huidige kostenniveau op 574 miljoen. Met een beetje inflatie en ongewijzigd beleid stijgt dit in 2020 door tot 582 miljoen. Dit bedrag verschilt met de begroting, waarin u het kostenniveau begroot op 564 miljoen, en dat is achttien miljoen minder. U bezuinigt circa vier miljoen op de kosten door middel van taakstellingen en verhoogt de lasten. Tegelijk begroot u voor zes miljoen meer kosten bovenop de inflatie in vijf beleidsvelden. Met andere woorden, de overige beleidsvelden moeten met twintig miljoen dalen om op die 564 miljoen uit te komen, los van de taakstellingen. Voorzitter, waar zal die twintig miljoen vandaan moeten komen? Hart voor Haarlem voorziet dit bedrag als een reëel risico voor het komende jaar, zeker als de inflatie stijgt en alle tekenen wijzen daarop. En dat krijg je met dat idioot goedkope geld, dingen gaan ook duurder worden. Met de huidige stikstofproblematiek zien wij het Rijk voorlopig niet meer investeren. Uitgaven zullen dalen en wij gaan mee de trap af, hoewel het misschien een beetje mee zou kunnen vallen, maar dat is allemaal nog afwachten geblazen. Hart voor Haarlem voorziet dan ook dat de forse herijking van het coalitieakkoord nog moet komen. We staan pas in het begin. Voor ons ligt nu al de lijst met de zogenaamde taakstellingen, het andere woord voor bezuinigingen. Helaas zal die bezuiniging vooral de Haarlemmers zelf betreffen. Huiseigenaren gaan fors meer gemeentebelasting betalen, en niet iedere huiseigenaar heeft het heel erg breed. Parkeren wordt ook flink duurder.

De voorzitter: U heeft een interruptie van mevrouw Verhoeff.

Mevrouw Verhoeff: Mevrouw Van Zetten, kunt u misschien specificeren voor ons wat u hartstikke veel en hoog vindt als het gaat over extra bijdrage van de huizenbezitters? Want zelf heb ik een beeld van een kopje koffie geschetst, zelfs als we alles zouden doorberekenen. Dus ik weet niet wat u hoog noemt, één euro per maand?

Mevrouw Van Zetten: Nou, daar ga ik gewoon niet eens op in. Dat zullen de mensen wel merken als u de rekening krijgt, in het voorjaar. En daarbij, het zijn beloftes die gedaan zijn, het zou niet stijgen, en u werkt eraan mee om die beloftes te breken en dat is eigenlijk al erg genoeg. Vandaar de gebroken beloften. Parkeren wordt ook flink duurder.

De voorzitter: Mevrouw Verhoeff.

Mevrouw Verhoeff: Mevrouw Van Zetten, u bedoelt waarschijnlijk dat de coalitie iets heeft beloofd. Maar kijk, er zijn twee verschillende dingen. Je kunt kijken, als je kijkt naar de duizend euro WOZ-waarde, of dan de OZB stijgt. Nou, dan daalt hij, want we gaan altijd compenseren. En die compensatie houdt nu een keertje op. Vindt u het dan terecht dat als we het nu doen, want dat is het alternatief, dat we nog meer weg gaan halen bij een kleine beurs uit het sociaal domein? Want het is het één of het ander, baten binnenhalen bij mensen die het iets beter kunnen dragen, of heel goed kunnen dragen, dat zijn twee groepen, of bij de mensen die het helemaal niet aankunnen en waar elke euro telt.

Mevrouw Van Zetten: Het gaat natuurlijk ook om de woonlasten in zijn totaal. Ook de afvalstoffenheffing is behoorlijk hoog in Haarlem. Ik ga verder, als u het goed vindt, voorzitter, want zo meteen is mijn tijd ook op.

Mevrouw Verhoeff: Mag ik wel antwoord op mijn vraag, mevrouw Van Zetten?

Mevrouw Van Zetten: Nou, heb ik eigenlijk helemaal geen zin in, dank u wel. Weet je, ik ga niet zitten miezemaauzen over de hoogte van een OZB-heffing van de gemeente. Wat mij wel opvalt, is dat mensen, hun woningen zijn ontzettend veel duurder geworden, de inkomsten en zeker van gepensioneerden zijn niet

gestegen, en dat moet allemaal verrekend worden in die lasten. Dat begrijpt u zelf ook wel en dat is echt wel meer dan één kopje koffie die u dan drinkt op het provinciehuis. Jongens, ik ga verder. Parkeren wordt ook flink duurder, want auto's zijn slecht in dit GroenLinks-klimaat. De gemeente gaat zelf bezuinigen op één van haar kerntaken, het onderhoud van de openbare ruimte. Wat voorspelbaar is dat en gemakzuchtig ook, want dat maken we elke keer weer mee, met alle gevolgen van dien. Door het gifverbod, het bespuiten van onkruid met gif, zijn de kosten van het onderhoud ook met tonnen gestegen. Dat lezen we eigenlijk nergens terug. Dat was voorzien, het zou zeker vier ton extra gaan kosten. Dat was voorzien en Spaarnelanden zou dit toch oplossen? Is daar iets van terecht gekomen, wethouder? Waar is uw rentmeesterschap, wethouder Snoek van het CDA? Want u laat de kapitaalgoederen van ons allemaal op deze manier toch verloederen. Het zogenaamde hek mag er af. En plaats dat hek vooral om uzelf heen, want wat wij nou erg vinden, is dat we één ton gaan bezuinigen op het bestrijden van taalachterstand bij peuters op de peuterspeelzalen, waar kinderen nu met hun tweede jaar naartoe kunnen en dat wordt uitgesteld tot tweeënhalf, wat, ik heb toevallig een kleinkind, ja, wel een hele cruciale periode is om de taal te leren. En dan gaan wij dus wel geld steken in de plannen voor een elitaire, zogenaamde universiteit in de Koepelgevangenis. U sluit zo piepjonge kinderen op in een achterstand die zij nooit meer kunnen inlopen en dat vinden wij dus echt bijzonder kwalijk. Bezuinigen op ARK en dus de welstand, terwijl de stad groeit, ja, dat is natuurlijk oliedom. En dan wel trots vermelden dat Haarlem in de top vijf van de erfgoedsteden zit. En dan gaan we weer ambtenaren opleiden die dit werk moeten gaan overnemen, alsof we er niet genoeg van hebben. Vraag dan maar burgers met verstand van zaken om advies te geven, die zijn er genoeg en dan doet u ook nog wat aan een praktische nieuwe democratie. Voorzitter, bij ons rijst de vraag of de gemeente Haarlem wel in control is en of het college wel doordrongen is van het belang om de gemeenteraad tijdig, als het er nog toe doet dus, te informeren, zoals de gewoonte was. Nou, daar zet ik een vraagteken bij, want ik heb wel andere dingen meegemaakt dat het ook niet altijd even netjes ging, maar zoals in feite de gewoonte was van onze goeie ouwe democratie.

De voorzitter: De goede oude tijd. Dank u wel. Het woord is aan de heer Visser, ChristenUnie.

De heer Visser: Dank u wel, voorzitter. Tien miljoen structureel bezuinigen, dat is een grote uitdaging en ik heb er alle begrip voor dat het college voor lastige keuzes heeft gestaan en dus ook waardering voor het bezuinigingspakket wat is voorgelegd. Maar, en dat heb ik ook al vorige week gezegd, de ChristenUnie had graag een menukaart gezien. Bij de vorige bezuinigingsronde hadden we keuzes en konden we als raad samen kiezen hoe we tot een totaalbedrag kwamen. Dat hebben we nu niet gehad. En ik heb het college nog een keer een kans gegeven om alsnog met zo'n menukaart te komen. Dat is er niet gekomen. Dat vind ik jammer, want daardoor moeten wij als raad zelf met voorstellen komen. En de uitdaging is eigenlijk mogelijk nog groter dan die tien miljoen. De OPH wees er in een motie op die wij van harte gaan steunen dat er op sommige kosten in het Investeringsplan niet wordt geïndexeerd, dus daar zit nog een behoorlijk risico. En de kans is ook groot dat alle investeringen die nodig zijn voor de groei van de stad, dat die eerder hoger worden dan we nu denken, dan lager.

De voorzitter: De heer Smit.

De heer Smit: Mijnheer Visser, u wijst mij op een omissie van mijn kant, want ik heb die motie niet formeel aangedragen. Dus dat doe ik dan bij dezen, omdat u eraan refereert.

De heer Visser: Dan teken ik graag mee.

De heer Smit: Ja, oké, dank u. Voorzitter, dat was even een vormfoutje.

De heer Visser: Dank u wel. Er zijn vier keuzes in de begroting waar de ChristenUnie het niet mee eens is. Ten eerste, er worden meer schulden gemaakt, het onderhoud wordt versoberd, dat is ook een schuld en we gaan niet meer sparen voor een paar jaar voor de reserve schuldverlichting. En de gemeente wordt daardoor minder financieel weerbaar. Het tweede punt waar we het niet mee eens zijn, is dat sommige punten in het coalitieakkoord worden schijnbaar losgelaten en andere punten niet. En daar zitten hele rare keuzes bij, verkeerde prioriteiten wat ons betreft. Bijvoorbeeld, we houden het geld voor nieuwe democratie helemaal in stand, maar tegelijkertijd gaan we snijden in de basisparticipatie bij allerlei inrichtingsprojecten. Als het ergens in de handboeken staat, nou, dan hebben we het al vastgesteld, doen we geen participatie meer. Ik kan dat niet met elkaar rijmen. Dan de reserve van de groei van de stad. Dat hebben we heel hard nodig voor de bouw van scholen, voor de bouw van sportvoorzieningen, voor al die extra woningen, al die extra inwoners. Daar gaan we nu al op snijden, terwijl we al van kilometers ver zien aankomen dat we eerder meer geld nodig hebben dan minder, zie de tekorten in het strategisch huisvestingsplan onderwijs. En het vierde punt waar we het niet mee eens zijn, is dat er nog best wel losse eindjes in zitten. Want we gaan nu tien miljoen bezuinigen, maar ik ontdek tot mijn schrik dat in de begroting nog steeds een taakstelling van twee miljoen euro zit die ook nog ingevuld moet worden. En als je dan kijkt naar het bezuinigingspakket, zitten daar best nog ook wat open eindjes in van dingen die nog redelijk vaag zijn en ingevuld moeten worden. En ik begrijp het, dat heeft tijd nodig, maar als zelfs een oude bezuiniging nog twee miljoen moet worden ingevuld, dan begin ik me toch wel zorgen te maken. De ChristenUnie is daarom aan de slag gegaan om zelf tot een evenwichtig pakket met alternatieven te komen. De ChristenUnie staat voor een Haarlem waar we omkijken naar elkaar en waar we mensen die zorg en hulp behoeven, niet laten bloeden voor het financieel zware weer waar de gemeente in terecht is gekomen, maar waar wij van iedereen een rechtvaardige bijdrage vragen. Wij staan voor een Haarlem waar we vooruit kijken en investeren in een gezonde en duurzame toekomst, een stad waarin we hard werken om de woningnood aan te pakken. En daarom, voorzitter, dient de ChristenUnie de alternatieve begroting Duurzaam doorgaan in en ik roep het college op naar deze alternatieven te kijken. De ChristenUnie kiest voor de lasten iets sterker laten stijgen, met name daar waar de mensen een dienst afnemen van de gemeente, die nog niet kostendekkend is. Wij kiezen voor bezuinigingen die we nu toch al inplannen, sneller doorvoeren om de gemeentelijke financiën solide te maken. Wij kiezen voor een aantal ongewenste bezuinigingen terug te draaien, maar daar komen we ook met alternatieven voor. Wij willen meer geld reserveren voor de groei van de stad en voor toegankelijkheid en willen zoveel mogelijk de ambities die dit college aan het begin heeft gesteld, bij deze collegeperiode, overeind houden. Want ik heb waardering voor de collegepartijen, ook in die ambities te snijden, maar juist daarin staan belangrijke dingen op het gebied van duurzaamheid, op het gebied van groei van de stad. En wij willen ook die taakstellingen die er nog steeds zijn, beter invullen. En dan kom ik tot structureel elf miljoen wijzigingen per jaar, dat zit zowel aan de lastenkant als aan de uitgavenkant, totaal vijf miljoen intensiveringen en zes miljoen ombuigingen. U hoort het al, uiteindelijk komt ons plaatje er iets positiever uit en het lukt ons zelfs om circa veertig procent van de bezuinigingen van dit college terug te draaien. Ik ga nu niet al die veertig voorstellen aflopen, heb ik ook geen tijd voor en daar zitten we denk ik ook niet op te wachten, want u kunt het allemaal lezen en daar kan het college de volgende termijn op reageren, dus ik zal alleen even ingaan op onze amendementen. Amendement 2, dan hebben we het over de bewindvoering. Het college zegt: de inkomensgrens daarvoor te verlagen. Daarmee maak je het dus voor mensen die onder bewindvoering zitten, lastiger, terwijl volgens ons moet je juist die trajecten korter maken en efficiënter maken. In Rotterdam is er een convenant gesloten met bewindvoerders om te kijken: hoe kunnen gemeenten en bewindvoerders veel beter samenwerken. In Apeldoorn wordt nagedacht over een financiële prikkel om bewindvoerders die die trajecten inderdaad kort weten te maken, te belonen. Dan geef je als gemeente wat geld, maar je krijgt er veel meer geld voor terug. Dat lijkt ons een veel betere route, kan waarschijnlijk hetzelfde bedrag worden opgehaald, maar ga je niet de inkomensgrens verlagen. Ons volgende amendement is de ARK. Nou, er is al wat over gezegd. Verschillende

mensen willen dat terugdraaien, wij denken dat te vinden in de hogere leges voor omgevingsvergunningen, want het gaat tenslotte om investeringen in de omgeving, maar we staan ook open voor andere dekkingen. Het volgende amendement is de inkomensgrens voor de kwijtschelding van gehandicaptenparkeerplaatsen. Die is nu op honderd procent, terwijl alle minimaregelingen zitten op 120 procent. En je zal maar een gehandicaptenparkeerplaats in Haarlem nodig hebben. Je moet leges betalen voor de aanleg van de plaats, je moet die vergunning, moet je leges voor betalen, dat loopt op en voor mensen met een kleine portemonnee is dat veel geld. Wij denken dat het ook geregeld kan worden door toeristenbelasting voor de camping te verhogen van twee euro naar twee euro vijftig. En dat is heel reëel, want de omliggende gemeenten zijn allemaal het tarief hoger dan het Haarlemse tarief. Maar ook hier staan wij open voor een andere dekking, maar laten wij dat gehandicaptenparkeren, die inkomensgrens, op 120 procent regelen. Dan het mantelzorgcompliment, heb ik al een paar keer voor gepleit in deze raad, wij willen daar echt nu 250.000 euro voor gaan regelen. Mensen die mantelzorger in Haarlem zijn, die hebben dat kleine steuntje in de rug nodig en het helpt de gemeente ook om die mensen beter in kaart te brengen en ze beter te ondersteunen. En het college zegt tot nu toe steeds: we hebben de dag van de mantelzorger. Nou, er zijn dit jaar welgeteld een kleine honderd mensen op af gekomen, terwijl we geregistreerd vierduizend mantelzorgers in Haarlem hebben en deskundigen zeggen dat er zeventienduizend in Haarlem zijn die intensieve zorg verlenen. Echt waar, een mantelzorgcompliment is veel beter en moet er nu eindelijk komen. Wij willen liever voor twee jaar als proef en dan kunnen we daarna evalueren. Meer havengeld. De kostendekkingsgraad daarvan is te laag, kan omhoog, en daarmee kunnen wij de onderhoudsbezuiniging terugdraaien van 550.000 euro. Ook daar staan wij open voor andere dekking, maar wij willen geen schuld meer op onderhoud, dus die bezuiniging moet worden teruggedraaid. Dan de verhuiskostenvergoeding, is al een paar keer genoemd, is maar 35.000 euro per jaar. Wij dekken hem in ons amendement uit een hele kleine verhoging van de hondenbelasting, maar wat ons betreft kan het net zo goed van het milieuplein komen. Het kost vijftigduizend euro om die op zondag open te hebben, wij doen het geld voor dat milieuplein veel liever in de verhuiskostenvergoeding, dat is veel socialer en er zijn genoeg momenten in de week dat je naar het milieuplein kan. En opening op zondag is ook nog eens twee keer zo duur als op zaterdag, dus ook veel slimmer met je geld omgaan. Dan nog een motie, voorzitter. Wij willen meer investeren in de groei van de stad, in toegankelijkheid van de stad en in de fiets. En dat kan volgens ons door efficiënter in te kopen. Want deze gemeente heeft er nogal een handje van om leveranciers laat te betalen. Dan kan je denken: o, dat levert een rentevoordeel op, maar ondernemers doen het anders. Die maken gewoon afspraken van hé, als ik jou binnen acht dagen betaal, kan ik dan wat korting krijgen? Al zouden we één procent korting afspreken in Haarlem bij vijftig procent van onze inkoopopgaven, dan levert dat al 1,65 miljoen op. Moet u voorstellen. Laten we zo snel mogelijk veel slimmer omgaan met de inkoop van Haarlem en dat geld inzetten voor toegankelijkheid, voor de fiets en voor de groei van de stad. Voorzitter, het CDA heeft een mooi initiatief gedaan over mensenhandel, om dat met software slimmer aan te pakken. Mijn vraag aan het college: kunnen we dat softwarepakket aanschaffen? Ik hoop dat daar geen motie voor nodig is. Ik hoop ook niet dat er een motie nodig is om nog eens een kritisch te kijken naar het snoeibeleid van onze bomen. Dit college gaat snoeien in maaien, zal ik maar zeggen, bezuinigen in het maaien, maar ik hoor ook dat er nogal vaak onnodig bomen worden gesnoeid, dat het best wel wat minder vaak kan. Maar dan moeten we wel integraal kijken naar het ecologisch beheer, want het moet uiteindelijk een goed ecologisch resultaat opleveren. Volgens ons kan dat slimmer. Het lerarentekort had ik al genoemd, wat gaat het college op dat punt doen? Kijk naar andere gemeenten. Vuurwerk, voorzitter, ik kreeg deze week een klacht. Iemand had de wijkagent benaderd, geen reactie. Naar het politiebureau gegaan, bleek die wijkagent een tijdje niet meer actief te zijn. Zelfs een filmpje aangeleverd van mogelijke daders, dingen aangewezen. Er gebeurt niks. Pak de vuurwerkoverlast aan. En gezien mijn tijd, stop ik nu, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Aynan.

De heer Aynan: Ja, mijnheer Visser, als ik u zo hoor, komt bij mij de vraag op: bent u nou zo slim, of is het college nou zo dom?

De heer Visser: Als u goed hoort, zeg ik van ruim de helft van de bezuinigingen van het college dat ik die ook kan steunen en zie ik voor een aantal andere dingen alternatieven, en daar ga ik ook graag het gesprek over aan. Dus ik zie wel degelijk ruimte, anders zou ik niet zo'n alternatieve begroting indienen. Ik hoop dat het college wel degelijk gaat bewegen en ik hoorde vanavond ook op verschillende onderwerpen dat er best wel misschien meerderheden voor te vinden zijn, dus ik wacht gewoon de komende dagen af.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Visser.

De heer Aynan: Voorzitter, ik constateer dat ik geen antwoord krijg op mijn vraag.

De voorzitter: Ja, maar nee, nee, nee, nee, nee, de tijd is op. Het was trouwens, voor de goede verstaander was er best iets van te maken, mijnheer Aynan. We hebben nog één bijdrage vanuit de raad en dat is vanuit Liberaal Haarlem. Mevrouw Otten.

Mevrouw Otten: Voorzitter, college, Liberaal Haarlem voelt zich niet tijdig geïnformeerd door de coalitie. Het gonsde al van geruchten dat de ambities van de coalitie al anderhalf jaar na de verkiezingen drastisch negatief moesten worden bijgesteld, met allemaal gevolgen voor de Haarlemmers. Ik noem er maar een paar: verhogen van de parkeertarieven, het verhogen van de OZB met achttien procent hoger dan gemiddeld, bezuinigen op openbaar onderhoud, is dat niet goedkoop is duurkoop? Alles waar u op gaat bezuinigen, zal gevolgen hebben en zal extra verwaarlozen en uiteindelijk duurder zijn om op te knappen. Alle puin die u achterlaat, zal heel veel geld gaan kosten in de toekomst, als er überhaupt geld is in de toekomst. En het is vreselijk om te moeten constateren dat een stad als Haarlem, met een grote welvaart, zo bestuurd wordt. Zo gaat u maar door met ontwikkelen, zonder de gevolgen van de mobiliteit te kennen. Realiseert u zich dat veel Haarlemmers op u gestemd hebben, omdat zij u vertrouwden met uw verkiezingsprogramma? En hoe gaat u deze Haarlemmers proactief informeren dat het u niet lukt? U weet net zo goed als ik dat veel Haarlemmers de politiek niet volgen en het vertrouwen bij u als raadslid hebben neergelegd. Gaat u nu ook canvassen en langs de deuren om het slechte nieuws over te brengen? En blijft er geld over voor zaken die Haarlem aantrekkelijk maken voor inwoners en toeristen? U bent bezig met een nieuw cultuurplan te schrijven. Heeft u al voor ogen hoe dat moet zonder geld? En realiseert u zich dat cultuur bijdraagt aan de sociale cohesie in de stad? En dan de auto. De auto moet het centrum uit, beter gezegd, is het centrum al uit. Mooi allemaal, maar hoe gaat u het fietsparkeeroverlast aanpakken? Er is geen cent voor ondergrondse fietsenstallingen en het centrum raakt overvol met geparkeerde fietsen. En ondertussen gaan we vrolijk door met geld uitgeven aan onzinnige zaken. Ik noem er zomaar één, een meet and share waar zogenaamd alle Haarlemse vrijwilligers aanwezig zijn. Echter, er waren er maar 59 uitgenodigd. Bijna elfduizend euro kostten deze paar uurtjes, laten we zeggen 185 euro per uitgenodigde vrijwilliger. Dat kan toch niet? Graag hoor ik uw beweegredenen. En ook dient Liberaal Haarlem een motie in om per direct te stoppen met activiteiten in de nieuwe democratie, waarvan het doel niet meetbaar is of niet in verhouding staat met de kosten. Samen maken we de stad, is de slogan. Kunnen we er niet beter van maken: samen ruïneren we de stad?

De voorzitter: Dank u wel. Dat is iets om even over na te denken. Ik stel voor dat we nog even een kop koffie nemen, of iets anders, want sommigen lusten geen koffie en dat we daarna nog luisteren naar de beantwoording van het college.

De voorzitter: Dames en heren, goedenavond, als iedereen zijn zetel wil innemen, dan gaan wij verder met deze vergadering. Want wij wachten met elkaar op de eerste termijn van de raad. En ik wacht ook tot ik verstaanbaar ben, dat gaat heel goed als u uw gesprekken staakt. Ja. Zoals gebruikelijk is de fractie van D66 het meest ongehoorzaam, gaat u ook zitten. Dames en heren. We staan nog op geschorst, by the way, hoor ik achter mij. Ja, de schorsing is voorbij, dus we zijn in beeld. Goedenavond dames en heren, welkom terug bij deze raadsvergadering van de Haarlemse gemeenteraad. Wij hebben het nog steeds met elkaar over de begroting 2020 en wij zijn aangeland bij de eerste termijn van het college. Wij gaan natuurlijk donderdag ook nog verder met deze vergadering, dus dan kunt u nog heel veel vragen nog stellen in uw tweede termijn als raadsfractie, krijgt u weer nieuwe tijd, nieuwe ronde, nieuwe kansen. Dus denkt u daarbij als u nadenkt over uw interrupties. Wij gaan in de volgorde van de heer Wienen, de heer Snoek, de heer Roduner, mevrouw Meijs, de heer Botter en de heer Berkhout de eerste termijn van het college doen, dus wij beginnen met de heer Wienen. Gaat uw gang.

Burgemeester Wienen: Dank u wel, voorzitter. Ik kan waarschijnlijk vrij kort zijn. Een groot deel van de discussie in het eerste deel, en van de bijdragen, gingen over verschillende bezuinigingen. Nou, het hele beleidsterrein van de gemeente is daarbij bekeken, ook veiligheid is niet ongemoeid gelaten, dus er zijn wat opmerkingen gemaakt over handhaving. Daar is inderdaad ook wat minder ruimte voor groei dan wij eerst hadden beoogd. De vraag was: hebben wij dan nog wel genoeg handhaving, bijvoorbeeld om onlusten te bestrijden die nu mogelijk gaan komen met deze maatregelen en met alles wat er op ons afkomt? Nou, daarvoor hebben we geen handhavers als gemeente in dienst. Als er echt onlusten zouden komen, dan kan ik u geruststellen dat wij daar een aantal instrumenten voor hebben, maar dat zijn niet de handhavers, dus dat gaat niet ten koste van de handhaving, wil ik maar zeggen. De vuurwerkplannen en –ideeën. De motie daar zullen wij op terugkomen, zoals op de meeste moties. We hebben als college afgesproken de motie die inderdaad woensdag bekend was, van de SP, daar hebben wij een reactie op gegeven en daar kunnen we ook nader op ingaan. De andere moties en amendementen, daar komen wij op terug, zoals u gewend bent, daar krijgt u een schriftelijke reactie en daar kunnen wij dan donderdag uiteindelijk in de besluitvorming verder over spreken. Maar wat betreft vuurwerk in zijn algemeenheid kan ik wel zeggen: het blijft een heel lastig onderwerp. Ik denk eerlijk gezegd dat het misschien het meest logisch zou zijn om te zeggen: misschien moeten we gewoon met dat gebruik stoppen. Het is hartstikke slecht voor het milieu, hier hebt u een oproep, maar dan moeten we natuurlijk niet als gemeente zelf het voorbeeld geven door grote shows te gaan doen met vuurwerk, dus is de vraag of wat dat betreft je wel helemaal consequent bent, als je zegt van we gaan zelf vuurwerk afsteken.

De voorzitter: Dit leidt tot een reactie van de heer Gün, de indiener van deze motie, geloof ik. Gaat uw gang, de heer Gün, GroenLinks.

De heer Gün: Ja, vooralsnog samen met de Partij van de Arbeid, dus die wil ik wel genoemd hebben. Maar er zijn ook alternatieve vuurwerkshows, die zonder knal- of siervuurwerk te doen zijn. En daar zijn een aantal hele mooie voorbeelden, die kan ik u ook, graag zeg maar wil ik die met u delen, maar denk aan lichtshows, laser, vele moderne alternatieven die niet veel kosten, maar die het wel een stuk veiliger maken.

De voorzitter: De heer Wienen.

Burgemeester Wienen: Dat lijkt me uitstekend om het daar nog nader over van gedachten te wisselen. In ieder geval, ik wijs er even op, laten we uitkijken voor dingen die een hoop geld kosten en die ook heel erg belastend zijn voor het milieu en waarvan het zeer de vraag is of die als effect hebben dat de impuls die een aantal mensen heeft om zelf vuurwerk af te steken, dan plotseling verdwijnt. Zo van nou ja, er wordt door een

ander vuurwerk afgestoken, hoef ik het niet te doen. De mensen die ik ken, die vuurwerk leuk vinden, die laten zich daar niet door afschrikken, want die vindt het gewoon leuk om af te steken en niet zozeer om naar te kijken. Maar goed, dat neemt niet weg dat ik heel goed snap dat er gezegd wordt van gelet op alle overlast en op alles wat eraan vast hangt, zien we dat de samenleving langzaam maar zeker de kant uitgaat van minder vuurwerk en misschien wel op een gegeven moment geen vuurwerk. Wij reageren op de verschillende onderdelen van de motie later nog, maar ik dacht: deze opmerkingen maak ik er vast over.

De voorzitter: Nog een interruptie van de heer Sepers, PvdA.

De heer Sepers: Ja, mag ik in aanvulling van de heer Gün nog aangeven dat er laatst in de gemeente Apeldoorn, is er een vuurwerkmotie aangenomen, en misschien is het nuttig als de burgemeester daar eens zijn oor te luisteren legt hoe dat daar geregeld gaat worden.

Burgemeester Wienen: Ja, het punt is, het is interessant om vooral te kijken, we hebben Hilversum, daar is een flink gebied waarvan gezegd werd: daar mag het niet en in de rest van de gemeente gebeurt het vrij veel. En ook in dat gebied waar het niet mag, gebeurt het wel. Apeldoorn die heeft nog geen ervaringen, die hebben alleen een motie. En nou, dat is bekend. Of het gaat werken, zullen we moeten afwachten. Dan de opmerking over het politiebureau open of niet. Nou, dat staat los van de gemeentebegroting, want dat is niet van ons, dat zijn kosten van de politie. En de afweging die we moeten maken, dat is van wil je of inzetten op politiecapaciteit, of op dit soort faciliteiten. En wat mij betreft is dat een afweging waar je met de politie samen over van gedachten wisselt, waarbij het vooral gaat om de vraag: wat is nou het meest effectief als het gaat om toezicht en handhaving door de politie in de betreffende wijk. Ik heb op dit moment niet kosten in beeld, maar nogmaals, het gaat ook niet over de gemeentebegroting, want het is een zaak van de politie zelf en ik denk dat we voor die afweging best nog een keer een nadere discussie kunnen voeren. Ik zie zelf de psychologische betekenis van een bureau wat open is en toegankelijk is, zeker op bepaalde uren, maar ik realiseer me ook dat openstelling gewoon een bepaalde hoeveelheid capaciteit vraagt, los van wat er vervolgens gebeurt. Dus dat moet je tegen elkaar afwegen en daar kunnen we wat mij betreft op een ander moment op terugkomen, omdat dat de gemeentebegroting niet raakt. Die film Fataal en de vraag of je op zo'n manier de bewustwording bij scholieren wil versterken, zoals in Haarlemmermeer gebeurd is, ik denk dat het uitstekend is als dat soort dingen gebeuren, dat ze daar overigens de gemeente niet voor nodig hebben, dus wat mij betreft, als middelbare scholen zeggen van dat vinden wij nou een goede manier om zo'n maatschappelijke discussie te voeren, dan lijkt me dat uitstekend. En ik zal zeker informeren naar de wijze waarop de gemeente Haarlemmermeer dat ook faciliteert. Dan de kostendekkendheid van het havenbedrijf, even een heel ander punt. Daar zijn door verschillende partijen opmerkingen over gemaakt. En ik geef toe dat de manier waarop wij in de begroting cijfers presenteren, wel aanleiding geeft tot misverstand, maar wij hebben al twee keer eerder, hebben we daar discussie over gehad. We hebben het havenbedrijf op de een of andere manier als een blok genomen en gezegd: alle uitgaven van het havenbedrijf, nou ja, dat zijn de uitgaven en hoeveel inkomsten hebben we eigenlijk die havengerelateerd zijn en dan heb je een kostendekkendheidspercentage. De werkelijkheid is dat ons havenbedrijf voor een belangrijk deel van haar kosten zorgt voor de bruggen. Nou kan je zeggen: ja, maar die bruggen hebben we toch ook alleen maar voor schepen, want als er geen schepen waren, dan konden die bruggen altijd dicht en dan hoefden we ze ook nooit open te doen, hoefden we geen brugwachters te hebben, et cetera. Je zou het verhaal ook kunnen omdraaien. Stel je voor, er liggen gewoon wateren, daar gaan schepen doorheen en als we het zo zouden houden, dan was er niks aan de hand. Maar wij maken de bruggen, zodat die schepen er niet meer doorheen kunnen, dan zouden we kunnen zeggen: nou ja, dan moeten de auto's daarvoor betalen als ze zo nu en dan toch open moeten, maar dat doen we niet. De vraag is: is het realistisch om een kostendekkendheid van het

havenbedrijf en met name van het hele brugregime te realiseren, door alleen de scheepvaart daarvoor te laten betalen, terwijl de bruggen toch vooral een functie hebben voor het autoverkeer en daarnaast een aantal andere verkeerssoorten? Wat ons betreft is dat niet een realistische benadering en misschien moeten we het er met elkaar nog eens over hebben hoe we die voorstelling over kostendekkendheid wat realistischer kunnen maken door het bruggenregime daar uit te nemen. Los daarvan, de tarieven van het havenbedrijf, natuurlijk zijn daar mogelijkheden om daar wat aan te doen. We hebben het voorstel al om in ieder geval ook toeristenbelasting daar te heffen, in die sector. Dat gaat geld opleveren. Als je de tarieven verhoogt, kan dat ook wat opleveren. Onze tarieven zitten niet aan de lage kant, over het algemeen en dat betekent, als wij ze fors gaan verhogen, dat er ook uitval gaat komen, of dat wij die Haarlemmers waar we ons zoveel zorgen over maken, want realiseert u zich wel dat een flink aantal bootbezitters niet horen bij de rijkste helft van de bevolking, maar ook hele gewone Haarlemmers een ontzettend leuke hobby vinden, die vinden het knap duur. En als wij zeggen: gooi die tarieven maar omhoog, dan maken we het voor een heel aantal Haarlemmers heel lastig om deze hobby te houden. Wij zullen proberen of we nog wat cijfers kunnen aanleveren voor deze discussie, maar eerlijk gezegd denk ik dat we onszelf vooral niet rijk moeten rekenen bij dit onderwerp. Voorzitter, dit was het.

De voorzitter: Dank u wel, heer Wienen. Dan kijk ik naar de heer Snoek. De heer Smit heeft nog een interruptie.

De heer Smit: Eén klein puntje van de orde, dus buiten de tijd om. Gaat u misschien opvallen dat deze kant van de zaal geen spreektijd meer heeft? Dan weet u dat straks als er monologen worden gehouden en alleen de coalitie een korte interruptie pleegt.

De voorzitter: Waarvan akte, dank u wel.

Wethouder Snoek: Ja, dank u wel, voorzitter. Het gaat goed in Nederland en toch moeten tal van gemeenten in deze periode bezuinigen, en dat is lastig uit te leggen, ook aan de Haarlemmers. Het grootste deel van de inkomsten van de gemeente komt van het Rijk. En hoeveel geld gemeenten krijgen, is gekoppeld aan de uitgaven van het Rijk, een aantal van u refereerde daar vanavond al aan, samen trap op, samen trap af. En een ander effect waar we specifiek in Haarlem mee te maken hebben, is de harde stijging van de WOZ-waardes en een korting daarop door het Rijk. Die twee effecten samen maken dat Haarlem volgend jaar ruim vijf miljoen moet bezuinigen, oplopend tot wel tien miljoen in 2022. En dat kan helaas alleen door stevige maatregelen te nemen, enerzijds door de inkomsten van de gemeente te verhogen en anderzijds uitgaven te beperken. Geen van de maatregelen die we hier deze week bespreken, zijn fijn, maar uw college heeft gezocht naar een zorgvuldige balans in deze maatregelen. Dat hebben we gedaan door te werken met clusters, het cluster baten, sociaal domein, bestaand beleid, investeringen en ambitie. En wij begrijpen dat bijna iedere maatregel afzonderlijk, pijnlijk is. Maar euro's die we niet krijgen, kunnen we niet uitgeven. We hebben getracht een evenwichtig pakket samen te stellen, dat weliswaar de kaders van het coalitieprogramma raakt, maar waarmee de koers hiervan behouden blijft. Uiteindelijk is het aan u als raad om te oordelen of u dat evenwicht herkent. En als ik kijk naar de reacties hier vanavond, dan zijn die ook in evenwicht. Een deel van u zegt: het is nog niet ver genoeg, er komt nog meer onheil op ons af en u moet eigenlijk nog meer maatregelen nemen, en een ander deel van u zegt: maar het komt wel goed, kijk naar de septembercirculaire. Er zijn onder u mieren en krekels en er zijn mensen die ooit krekels waren en een mier worden, of andersom. De haalbaarheid, nee, laat ik zeggen, één van u heeft ook een tegenbegroting ingediend en ik wil daar namens het college vanaf deze plek mijn complimenten voor aanbieden. Ik ga die ook, want ik heb hem wel ook vandaag pas ontvangen, met aandacht lezen. En mijn indruk is dat de meeste voorstellen die de basis vormen van de tegenbegroting, in

separate amendementen worden aangeboden en dat het college dus in reactie op de verschillende amendementen voor uw tweede termijn dan ook al daar een reactie inhoudelijk op kan geven, maar ik zal zeker in mijn tweede termijn ook gewoon op de balans en evenwicht van uw tegenbegroting terug willen komen. Bij de voorgaande Kadernotabehandeling was de meicirculaire bij u bekend, maar nog niet verwerkt in de Kadernota. U heeft toen bijna unaniem het college opgeroepen om stevige maatregelen te nemen. Die maatregelen treft u aan in deze begroting. Ik zou u bij de behandeling hiervan willen behoeden voor optimisme in het licht van de nieuwe septembercirculaire. Als de trend van de afgelopen jaren zich voortzet, zal de plus hiervan in de volgende meicirculaire snel weer verdampen. Immers, ook dan zal het Rijk moeite hebben met tot bestedingen te komen en zal Haarlem gekort worden voor de hogere WOZ-waardes. Het doorschuiven van de taakstellingen naar latere jaren is naar het oordeel van het college dan ook geen gedegen financieel beleid en doet ook geen recht aan de inzet van uw raad, van deze raad, bij de Kadernotabespreking. En anderen die concluderen dat ons weerstandsvermogen zo ruim is dat hiermee de bezuinigingen uitgesteld kunnen worden, wijzen op het verwachte negatieve resultaat voor 2019, zoals u heeft kunnen zien in de Bestuursrapportage. Dit zal ten laste van de algemene reserve komen en dus ook ons weerstandsvermogen beïnvloeden. Dan zijn er nog een paar punten blijven liggen in de commissie Bestuur, vorige week woensdag. Allereerst hebben daar veel partijen hun complimenten uitgesproken voor de slag die gemaakt is in de leesbaarheid en ook ten aanzien van de indicatoren. Dank daarvoor. Maar we hebben met elkaar ook geconstateerd dat dit een continu proces is, waarbij ook de input van de raad onontbeerlijk is. En het college heeft daarom toen ook voorgesteld om ook volgend jaar weer een conferentie te organiseren om met elkaar die vervolgslagen te maken. Als de VVD zegt: wij missen dus nu indicatoren die er eerder in stonden, zijn we altijd bereid om het besprek erover aan te gaan, dan kunnen die ook weer terugkomen als die bijdragen aan het sturen op de inhoud.

De voorzitter: Mevrouw Verhoeff van de PvdA, gaat uw gang.

Mevrouw Verhoeff: Ja, wethouder, het is al even voorbij geschoten en ik heb het letterlijk aan u gevraagd van, omdat wij begrepen uit de teksten dat de reserve sociaal domein moest dan worden opgeheven, nu aan het eind van dit jaar zeg maar, omdat ook de tekorten ten laste van 2019 gaan. Dan kunt u wel zeggen: het gaat ten laste van de algemene reserve, het tekort 2019, maar feitelijk is het omdat u die maar alvast opheft, gaat het uit die reserve sociaal domein. Waarom is dat? Kunt u uitleggen waarom daar nu al voor gekozen is, terwijl er dus nog, en ik heb het niet over dat het niet het jaar erop kan hè, maar waarom er dus al de reserve sociaal domein wordt opgeheven, nog voordat dat noodzakelijk is voor de reserve algemene reserve? Dat had ik graag door u uitgelegd gezien. En u gaat een beetje heel snel er overheen.

De voorzitter: Wethouder Snoek, het woord is aan u.

Wethouder Snoek: Nou ja, ik heb hier gewoon een lijstje met vragen uit de termijn en daar staat u op, dus dan kom ik er vanzelf ook bij. Maar ik wilde eerst de punten uit de commissie Bestuur doen. Het fietspad aan de Rijksstraatweg. Met betrekking tot het fietspad zijn er vragen gesteld. Het onderhoud van alle fietspaden en van alles, zit natuurlijk gewoon in onze begroting. Maar bij de Rijksstraatweg speelt wat anders. We hebben een pilot gedaan, een test gedaan, met nieuwe platen, of dat dan werkt, want de problematiek hoopt zich daar op door wortelopdruk. Die platen lijken te werken, maar het vervangen van de hele Rijksstraatweg met die platen, is niet iets wat we uit ons reguliere onderhoudsbudget kunnen doen, dat vraagt om een IP-project. Nou, u heeft met elkaar hier al kunnen constateren hoe lastig het is om nieuwe investeringen daar in te doen. U mag daar uiteraard altijd voorstellen voor indienen, maar in de komende jaren betekent dat ook dat gewoon iets anders eruit moet. De ambitie van dit college is om op termijn die vervanging met die platen wel mogelijk

te maken, maar we zien daar op dit moment geen financiële ruimte voor binnen het investeringsprogramma. De SP heeft vragen gesteld over de vierkante meters groen. En met u heb ik ook de verwarring, denk ik dat we dezelfde verwarring hebben, omdat we zien dat in één jaar bij de indicatoren een veel lager aantal hectares staat. Dat lijkt weer te maken te hebben met dezelfde discussie die we bij het tellen van bomen hebben, er zijn openbare ruimtebomen en er zijn bomen die op ons gemeentelijk vastgoed staan en bijvoorbeeld op onze sportvelden staan. Maar laat ik helder zijn, de ambitie van dit college is steeds om tot meer hectare groen te komen. Zo heeft u hem ook in de begroting 2019 kunnen zien, zo ziet u hem nu ook weer en de ambitie is om steeds per jaar één hectare toe te voegen en dat heeft u dan ook in de beantwoording gezien, hoe we dat willen realiseren.

De voorzitter: U heeft weer een interruptie van mevrouw Verhoeff, PvdA.

Mevrouw Verhoeff: Ja, hij komt weer even wat later dan op het moment dat u het uitsprak. Ik heb technisch uitgevraagd hoe het zat, ik was niet de vragensteller over die fietspaden, maar wel technisch uitgevraagd wat de kosten zouden zijn qua investering om de fietspaden op orde te brengen. Toen kwam eruit dat het niet bekend was en toch zegt u van ja, dat wordt een heel hoog bedrag. Ik hoef niet nu het antwoord te hebben, maar dan moet er toch wel een globale raming te geven zijn? Anders wordt het wel heel ingewikkeld voor ons om naar dekkingen te helpen zoeken.

Wethouder Snoek: Ja, volgens mij moet ik u dat kunnen geven, want laat ik zeggen, volgens mij hebben we wel een indruk globaal van wat dat aan investering zou zijn. En de vraag is dan, wil je dat in twee jaren doen, of doe je dat in tien jaar? Dus ik ga proberen dat zo snel mogelijk nog te geven.

De voorzitter: U heeft een interruptie van de heer Garretsen, SP. Gaat uw gang.

De heer Garretsen: Ja, voorzitter, ik heb mijn informatie uit bladzij 105 van de begroting. Daar staat heel duidelijk in dat in 2019 vijftien hectare groen er zou bij komen, dus waar blijven de overige veertien hectare?

De voorzitter: Wethouder Snoek.

Wethouder Snoek: Dit is precies de verwarring waar ik op doelde. U ziet dus dat we een aantal jaren een bepaalde hectare groen hebben en dan in één keer in 2019 schiet die naar beneden, van 373 naar 358 en dan ziet u hem in 2020 weer omhoog schieten naar 374. Ik denk, dat ga ik samen met u verder uitzoeken, dat dat getal van 2019 een uitschieter is, een aparte is, want we zijn niet in één jaar zoveel hectare groen kwijtgeraakt en we krijgen ook niet in één jaar er weer zoveel bij. U ziet, en dat zag u ook in de begroting voor 2019, een constante lijn, ieder jaar één hectare erbij. Ons uitvoeringsprogramma SOR was daar ook op gericht. Ik heb daar toen in antwoord op uw motie hè, want u pleit hier al een tijdje voor, ook op gereageerd. En ik wil u inhoudelijk ook zeggen: ik sta ieder weekend te steenbreken, met plezier hoor, tegels eruit, groen erin, ik sta bomen te planten, wij zijn met elkaar aan het vergroenen. En ik heb er dus ook alle vertrouwen in dat we deze ambitie halen, niet van die zestien hectare, want volgens mij is dat een uitschieter, maar wel van die één hectare en dat heeft u ook in de beantwoording van de technische vragen kunnen zien.

De voorzitter: Een aanvullende vraag van de heer Garretsen, SP, gaat uw gang.

De heer Garretsen: Ja, nu u het woord steenbreek noemt, het budget van Spaarnelanden om bewoners te helpen geveltuintjes aan te leggen, dus een straat te vergroenen, was in september al op. En wilt u voor 2020 daar een budget voor ter beschikking stellen en wilt u ook een campagne voeren richting de bewoners van

Haarlem dat het bekend is voor de bewoners dat ze met behulp van Spaarnelanden en van de gemeente en van Steenbreek023 geveltuintjes kunnen aanleggen?

De voorzitter: Wethouder.

Wethouder Snoek: Nou, als dat budget al op is, dan zit het met de communicatie denk ik wel voldoende. Het is onze ambitie om zoveel mogelijk steen te breken. Overigens hebben burgers daar niet altijd geld van de gemeente voor nodig natuurlijk hè, want dat kunt u gewoon ook zelf in uw achtertuin doen, of ook in uw voortuin met de nieuwe beleidsregels. Maar als u vindt: er moet daar weer meer budget naartoe, als dat is wat u zegt, dan kunt u natuurlijk de begroting amenderen daarop.

De voorzitter: Laatste interruptie op dit onderwerp van de heer Garretsen, gaat uw gang.

De heer Garretsen: Ja, ik had gewoon een vraag. Is er in 2020 weer een budget bij Spaarnelanden om vergroening te ondersteunen, bewoners te ondersteunen die geveltuintjes willen aanleggen?

Wethouder Snoek: Kom ik daar, heel specifiek, in tweede termijn bij u op terug welke budgetten daarvoor beschikbaar zijn, ook in 2020 en wat de hoogte daarvan is. Ja, dan de vragen die ik uit de eerste termijn heb opgenomen. Mevrouw Sterenberg vroeg: wat doet deze gemeente om dan de burgers bij deze begroting te betrekken? We hebben natuurlijk de begroting in een oogopslag opgesteld, om te proberen hem wat toegankelijker en leesbaarder te maken. We hoeven dit gelukkig ook niet alleen te doen, ons onvolprezen Haarlems Dagblad en ook het Haarlems Weekblad schrijft over deze begroting. Uw raad heeft er ook voor gekozen om nog een extra commissie hiervoor in te lassen, waarbij de Haarlemmers ook konden inspreken op deze begroting. Een tweetal partijen hebben daar ook gebruik van gemaakt. En u kunt vandaag ook op Noord-Holland nieuws zien hoe ik als uw portefeuillehouder financiën een toelichting geef op deze begroting en deze begrotingsbehandeling. Maar uiteindelijk, en Trots zegt ook al, kunnen we de Haarlemmers dan niet betrekken bij deze begroting? De Haarlemmers zitten hier natuurlijk. U bent de 39 gekozen volksvertegenwoordigers. De Haarlemmers hebben gezegd: wilt u namens ons daar in die raadzaal gaan zitten en dat college controleren en die begroting voor ons vaststellen? Dus laten we niet net doen alsof de Haarlemmer niet hier is, dat bent u en deze week bepaalt u wat er met die begroting gebeurt. De PvdA vroeg naar het sociaal domein, het hek, de reserve. En ik had moeite met uw vraag, maar u heeft hem net nog even toegelicht, dus ik denk dat ik hem toch ook weer even in de breedte ga beantwoorden, ik kijk even ook naar de coördinator sociaal domein. Er was ooit een hek om het sociaal domein. En er waren redenen voor, want we kregen nieuwe taken vanuit het Rijk, ooit zelfs voor de Wmo, maar een aantal jaren geleden voor de drie decentralisaties en de risico's daarop waren groot. We hebben toen gezegd: we weten eigenlijk niet over welke volumes we het hebben, over welke prijzen we het hebben, we zetten geld apart, vijf miljoen ook in een reserve sociaal domein gezet, en we maken met elkaar de afspraak: Rijksbudget is werkbudget. We zijn nu een aantal jaren verder. Eén, het Rijk vertelt ons niet meer wat het Rijksbudget is, dus het hek om het Rijksbudget is er niet meer. En zoals ik in de commissie Samenleving uitlegde, dan kun je wel ergens anders een hek neerzetten, maar dat hek had de relatie met Rijksbudget is werkbudget en er is geen Rijksbudget meer. Die reserve sociaal domein was om de grote risico's op te vangen. We hebben deze taken nu een aantal jaren tot de onze gerekend. Dat gaat hier in Haarlem eigenlijk op hoofdlijnen, in vergelijking met een hoop andere gemeentes, best wel goed. Dat wil niet zeggen dat er geen risico's meer zitten in dat sociaal domein of op die gedecentraliseerde taken, maar die risico's zijn vergelijkbaar met risico's als andere onderdelen van onze begroting. Nou, dan is het goede begrotingsdiscipline dat we onze begroting in de breedte afwegen, integrale afwegingen maken op sociaal domein, op fysiek. En de ene keer moet er bij de ene wat bij, de andere keer bij de ander. Daarom stellen wij nu voor, het hek is er niet meer, de reserve sociaal domein toe te voegen aan de algemene reserve. Overigens,

de onttrekkingen die gewoon voorzien waren in 2020 op die reserve sociaal domein, zullen ook gewoon dan vanuit die algemene reserve dan betaald worden hè, dus die onttrekkingen die er waren, die zullen ook gewoon gaan plaatsvinden. En uiteindelijk hebben we voor 2019, sorry, voor 2020, een pakket aan structurele en incidentele maatregelen moeten vinden om tot een sluitende begroting te komen. En dan kom ik weer naar de breedte van dat verhaal in evenwicht. Daar hebben allerlei onderdelen leveren daaraan, ook andere reserves leveren daaraan, allerlei velden leveren daaraan. En ook 1,3 miljoen, die, als je de reserve sociaal domein niet op zou heffen, daaruit zou komen, als je hem toevoegt aan de algemene reserve, komt hij uit de algemene reserve.

De voorzitter: Een interruptie van mevrouw Verhoeff.

Mevrouw Verhoeff: Nou ja, vooral verduidelijking. Want kijk, op zich, uw verhaal klopt, maar ik wil het echt gewoon kunnen snappen. We hadden natuurlijk afgesproken dat na 2021 in principe het hek wordt opgeheven, tenzij er grote risico's zijn. Dat betekent eigenlijk dat je dat eind 2020 doet, dus dan snap ik die move. Maar waarom die nu al opgeheven wordt, zodat al eind 2019 tekorten eigenlijk ook ten laste daarvan kunnen brengen hè, ik bedoel, waarom heeft het college dat gewoon een jaar eerder gedaan? En dat begrijp ik nog steeds niet. Dus als u dat nou ook nog uit kunt leggen, dan ben ik helemaal blij.

De voorzitter: Wethouder.

Wethouder Snoek: Dan leg ik u dat nog een keertje uit. Het hek is er niet meer, dus in 2020 vertelt het Rijk ons niet meer wat het Rijksbudget is. Dus dan heb je nog een reserve sociaal domein, die bedoeld was om de risico's op te vangen binnen het sociaal domein. We hebben in de meicirculaire structureel extra middelen gekregen voor het sociaal domein. Niet zomaar wat, zo'n zeven miljoen. Daarmee mag je hopen dat voor de toekomst er een evenwicht is tussen inkomsten en uitgaven op het sociaal domein. Aan de andere kant zien we ook forse kortingen in zo'n meicirculaire. Er is balans, dus die middelen die extra kwamen voor het sociaal domein, gaan ook naar dat sociaal domein, maar op een gegeven moment kun je ook zeggen: dan zijn de risico's die op dat sociaal domein zitten, niet meer groter dan andere onderdelen van de begroting en dan is een aparte reserve voor sociaal domein, heeft geen toegevoegde waarde. In de commissie Samenleving wordt dan gepleit: maar ja, dit gaat om kwetsbare mensen, maar de dag daarvoor ging het over duurzaamheid, een week daarvoor ging het in de commissie Beheer over beheer en onderhoud. Ik kan overal wel ook weer een hek omheen gaan zetten en een aparte reserve, maar wat ik in de commissie Samenleving ook heb geprobeerd uit te leggen, is dat daar de stad niet groener, niet duurzamer, niet socialer van wordt. Want dan zijn we overal geld aan het oppotten, in plaats van het te besteden aan waar u wilt dat het naar toe gaat, kwetsbare Haarlemmers, onderhoud van de stad en een duurzame toekomst.

De voorzitter: Ja, en het mooie is ... nee, ik ga even iets zeggen voordat u wat zegt, mevrouw Verhoeff, we hebben nu van de 54 minuten van het college, hebben wij twintig minuten gebruikt en wij zijn pas, ik denk halverwege de tweede portefeuillehouder. Dus let u op met uw interrupties als u enigszins op tijd thuis wilt zijn, want dat verzoek kreeg ik al van enkele van uw leden. En ook collegeleden, let u op uw puntigheid en herhalingen. Mevrouw Verhoeff, PvdA met een interruptie.

Mevrouw Verhoeff: Ja, dank u wel, ik heb expres goed op de tijd gelet en dat blijf ik doen. Ik begrijp wat u zegt. Dan blijft nog wel over, maar misschien ben ik nu net weer te snel en zegt u: ja, dat had ik u zo willen uitleggen. Ik had ook gevraagd: kan het college aangeven hoe zij denkt de risico's in het sociaal domein, die er gewoon allemaal zijn, kijk naar de Wmo en een aantal andere zaken, kunt u nu al aangeven hoe u dat zeg maar na 2020, want dat verhaal tot zover heeft u uitgelegd, daarna nog te kunnen dekken? Als die reserve er niet

meer is, komt hij uit het algemeen geheel, maar ik kan me ook voorstellen dat daar misschien wel toch een soort risicoanalyse onder gelegd moet worden en een plan van aanpak. Dat vraag ik u nog als aanvulling.

Wethouder Snoek: Wat ik u zeg, is dat de risico's op het sociaal domein financieel volgens mij vergelijkbaar zijn met andere elementen hè, dus wij sturen natuurlijk continu op begrotingsdiscipline, op dat wat we begroot hebben en wat we uitgeven met elkaar in evenwicht is. Vanuit het AEF-rapport, maar daar kan denk ik de portefeuillehouder ook meer over vertellen, kijken we ook naar hoe kunnen we zorgen dat de investeringen bijvoorbeeld ook tot besparingen leiden en dat we nog scherper kunnen sturen op het sociaal domein hè, dus dat vraagt u volgens mij ook. En daarbij zou je ook hè, nog extra kunnen kijken naar wat is dan de transformatieopgave die er speelt, maar dat lijkt me vooral ook een inhoudelijke vraagstelling. Ik moet het toch kort houden, denk ik, en misschien dat dan nog andere collegeleden wat kan zeggen. Ik wilde ook een toezegging doen en die wilde ik doen aan de OPH. U zegt: kan die Kadernota dan niet 2021 heten? U heeft die vraag volgens mij bij de vorige Kadernota ook al opgeworpen en ik denk dat u daar iets zinnigs zegt. Dat doet u weleens vaker, maar op dit punt wil ik dat dan ook maar omarmen. Maar u zegt ook wat over het investeringsplan, een punt wat u ook eerder gemaakt heeft. En u zegt eigenlijk: er wordt niet gecorrigeerd voor die markteffecten en voor prijsindexeringen. En we zien een boekrol op ons af komen die we dan niet waar kunnen maken. Ik heb u daar vorige keer ook op gezegd: wat het markteffect is op een project, zien we eigenlijk pas op het moment dat we zo'n project dan ook met een startnotitie in proces brengen. Dan zien we hoe onze vaste partijen, of andere markt daarop reageren, we zien vaak ook een scoopwijziging. Dus het verschil tussen hoe we hem ooit in de boeken hebben gezet en wat het uiteindelijk wordt, daar is prijsindexering een deel van, maar in de praktijk vaak maar een heel klein deel. Daarnaast, wat we wel doen is nu voor de toekomst stelposten opnemen, om te zorgen dat we weten dat als we nu projecten doorschuiven, dat er ook in de toekomst ruimte is voor onderhoud, voor sport, voor cultuur. En als u zegt: ja, ik wil nu gewoon binnen de bestaande nettoschuldquote alles ophogen, dan is dat volgens mij niet effectief. Dan vraagt u er van alles uit te gooien, want we moeten dan weer keuzes maken, maar pas op het moment dat we een project dan daadwerkelijk opstarten en naar de markt brengen, gaan we het effect zien. Kan wat lager uitvallen, er zullen weer projecten vertragen, maar dat constateert u hier ook steeds met elkaar, vanuit het investeringsprogramma realiseren we steeds zestig tot tachtig procent. Wat is dan de meerwaarde van nu die druk op dat investeringsprogramma zetten? De NSQ werkt disciplinerend, daar ben ik als wethouder financiën blij en trots op, daarmee zorgen we dat die schuld niet uit de hand loopt en dat er keuzes gemaakt worden dat als iets duurder wordt, dat we iets anders niet doen of uitstellen. En tot slot ...

De voorzitter: U heeft een interruptie van de heer Smit van de OPH. En de heer Smit, voordat hij zijn microfoon indrukt, u heeft nog 36 seconden, dus houdt u daar rekening mee.

De heer Smit: Mijnheer de wethouder, ik geef u geen gelijk. Als wij op dit moment voor een vierkante meter voor een te renoveren of nieuwbouw schoolgebouw 1750 euro rekenen en we weten dat we op de markt niet onder de 2350 euro een project weg kunnen zetten, dan ramen wij te laag. Als wij rioleringswerkzaamheden op het prijspeil 2017 hebben staan, dan is het in 2020 gewoon te laag. Op dat moment is er niet voldoende zicht meer op de werkelijke omvang van de onderhoudsinvesteringen voor onze stad en daar kom ik dan donderdag op terug met u.

Wethouder Snoek: Ja, dank u wel.

De voorzitter: Gaat u verder.

Wethouder Snoek: Het laatste punt is van de ChristenUnie, het snoeibeleid, kan dat dan eigenlijk niet net als het maaibeleid ook wat, nou, efficiënter denk ik, zou u zeggen. Ja, nou, laat ik zeggen, ik wil het snoeibeleid, het ecologiebeleid, ons groenbeleid op gaan pakken samen met ook de stakeholders in de stad, ook gebruikmaken van hun kennis en kunde. Aanstaaende dinsdag zit ik voor de eerste keer met deze groep bij elkaar, ook naar aanleiding van het proces rondom de bomenverordening en dan kun je ook dit soort vragen opstellen. Wij moeten daarbij als het bijvoorbeeld over snoeien gaat, wel ook altijd de afweging maken, bijvoorbeeld tussen veiligheid en andere elementen hè. Soms snoei je niet alleen om de bomen ter wille te zijn, maar ook omdat de takken naar beneden vallen. Als dat beter kan, dan hoop ik dat dat ook in het proces met de stakeholders naar voren zal komen, maar ik zal er niet op voorhand nu meteen ook een bezuiniging op inboeken, zoals we dat wel voorzien bij het maaibeleid, omdat je daar eenvoudig zegt: nou, op die plek maai ik dan niet meer. Doet wat met de esthetische kwaliteit, zijn ook opmerkingen over gemaakt, maar het doet niet direct iets met de veiligheid.

De voorzitter: Nog een laatste interruptie van de heer Smit, OPH.

De heer Smit: Dank u wel. Mijnheer de wethouder, ik dank u voor het feit dat u de volgende Kadernota Kadernota 2021 wilt noemen. Dank u.

De voorzitter: Dank u wel. Dan gaan wij naar wethouder Roduner.

Wethouder Roduner: Dank u wel, voorzitter. Ik had niet heel veel vragen, maar misschien toch nog even goed te reflecteren ook wat er vanuit mijn portefeuille in 2020 op de rol staat, de hoofdpunten. Het is een jaar van heel veel voorbereidend werk, onderzoek, maar ook een jaar van doen. Zowel op het sociaal terrein, waar we gaan onderzoeken en werken aan de voorbereiding richting een participatiebedrijf, maar ons ook voorbereiden op de nieuwe Wet inburgering. Tegelijkertijd doen we ook dingen. We hebben een actieplan perspectief op werk binnen deze regio, waarin we toch nog vanuit het Rijk geld hebben gekregen om een groep kwetsbare nou ja, Zuid-Kennemerlanders en IJmonders aan het werk te helpen, zijn we mee bezig. En ook heb ik vorige week in de commissie Samenleving al verteld, we hebben geld vanuit het Rijk gekregen om ook een Z-route, zelfstandigheid- of zelfredzaamheidsroute op het gebied van taal te organiseren, in voorbereiding op de nieuwe Wet inburgering. In het fysiek domein is natuurlijk een hele belangrijke uitdaging de Omgevingswet die in 2021 op ons af komt. Daar hebben we al heel veel intern werk voor voorbereid, het gaat over het aanpassen van de systemen, we doen zaken als een omgevingsplanpilot, maar ook daarin gaan we ook de stad weer informeren. We communiceren nu sinds kort via een website, hebben we een aparte website op en ook in november komt ook als voorbereiding, als startschot een beetje, Panorama Nederland van het Atelier Rijksbouwmeester naar Haarlem in de bibliotheek. Ik denk dat het ook een heel mooi startmoment is. We hebben de afgelopen jaren hard gewerkt, voorbereidend werk gedaan aan de ontwikkelzones en verwachten ook dat dit jaar we daar ook steeds meer projecten van langs gaan zien komen. GroenLinks had het volgens mij over het zichtbaar maken van de bouwopgave, nou, ik denk dat dat echt de komende jaren echt zichtbaar gaat worden voor Haarlemmers. D66 had een vraag over het geld van het Rijk. Het Rijk heeft een miljard vrijgemaakt voor het versnellen van die woningbouwopgave ook. Daar staan wij als Haarlem, in het verleden hebben wij daar heel veel voorbereidend werk voor gedaan, ook daar. We hebben onszelf weten te positioneren als één van de sleutelgebieden binnen de metropoolregio Amsterdam. Er is erkenning en herkenning vanuit de regio en vanuit het Rijk dat Haarlem een hele belangrijke stad is, waar een grote woningbouwopgave ligt en waar ook extra hulp en inzet vanuit het Rijk nodig is, niet alleen over de woningbouwopgave, maar ook op het gebied van mobiliteit. En ik ga er dan ook vanuit dat het ons gaat lukken om toch een deel van dat miljard naar Haarlem te halen. Dat doen we door actief te lobbyen, dat doen we ook

door informeel te lobbyen, ik heb een aantal ambtenaren van BZK ook uitgenodigd en die komen binnenkort naar Haarlem toe om ook kennis te nemen van de Haarlemse situatie en zo proberen we ons goed voor te bereiden. En ik ben ervan overtuigd dat dat ook gewoon ook gaat lukken. Dat kan bijdragen aan de opgave die we hebben in de woningbouwopgave, als het gaat om betaalbare woningen, sociale huur, middeldure huur waar het Rijk nadrukkelijk naar kijkt en ook een aantal van die mobiliteitsopgaven. Mobiliteit in den brede, dat ligt ook meer in het, u had ook een vraag over het MIRT, maar dat zal mijn collega Berkhout ook beantwoorden. Voorzitter, de Partij van de Arbeid had een vraag over beschermingsbewind. Misschien wel goed om daar toch even één stapje terug te doen. Beschermingsbewind is in 2014 verruimd en we hebben de effecten daarvan ook behoorlijk in onze begroting gezien. 2013 gaven we nog drieënhalve ton uit aan beschermingsbewind en 2018 was het al 1,8 miljoen. Dat is een enorme, explosieve stijging. We hebben geconstateerd dat heel veel mensen die eigenlijk beter af zouden zijn met een lagere of een minder heftige vorm van zorg, dat niet konden krijgen. We hebben, afgelopen jaren hebben we pilots gedaan, budgetondersteuning op maat, de coalitie heeft volgens mij uiteindelijk dat ook benoemd als een aandachtspunt. In de Kadernota 2018 is ook aanvullende middelen, zijn vrijgemaakt om die pilot voort te zetten en in 2019, begin 2019, hebben we als college besloten om die pilot, dus iets de lichtere vorm van zorg dan continueren. Dat betekent dus dat er ruimte is en dat er ook een alternatief is voor mensen die schulden hebben en ook hulp nodig hebben. Dat is gratis, in de zin van als je in aanmerking komt voor een HaarlemPas tot twintig procent, is dat gratis. En ik denk dat dat ook een heel goed en geëigend instrument is voor de zorg die mensen nodig hebben. We hebben wel geconstateerd dat we wel iets moeten doen om ook de groep mensen die nu automatisch, vanuit hun zelf, of misschien ook wel in gesprek met een bewindvoerder, toch naar dat zwaardere instrument worden geduwd, dus een instrument waar ook een bewindvoerder een boterham mee verdient, waar we aan alle kanten, ik kijk ook even naar de ChristenUnie, proberen om dat te voorkomen. We proberen afspraken te maken met de rechtbank, we hebben convenanten met bewindvoerders ook. We merken dat dat nog niet helemaal werkt. Ik denk dat de maatregelen die wij voorstellen ook gaat leiden dat we ervoor kunnen zorgen dat meer Haarlemmers inderdaad gewoon de zorg krijgen die ze nodig hebben, dat ze als ze lichte zorg nodig hebben, ook eerder terecht komen bij het budgetondersteuning op maat en als ze echt die zwaardere zorg nodig hebben, dan hebben we altijd nog bewindvoering als instrument. En we vragen dan altijd een eigen bijdrage die ook naar draagkracht is, dus die zal niet volledig zijn, dan kijken we ook zorgvuldig naar wat iemand kan betalen. We hopen dat dat ook de juiste prikkels overal zet om de juiste zorg te zoeken. Voorzitter, tot slot nog een vraag over parkeren, NedTraingarage, ongedeelde stad. Het college heeft nog steeds de ambitie om de NedTraingarage te realiseren, het liefst zelfs heeft het college de ambitie om de Papentorenvestgarage te realiseren. Dat is natuurlijk een prachtige oplossing, waarmee we blik van straat halen en uiteindelijk die stad ook een stuk leefbaarder maken. Maar we constateren ook dat in ieder geval de Papentorenvestgarage al een miljoen of tachtig kost. Nou, dan kunnen we denk ik de hele Kadernota ongeveer daarin stoppen, dus dat is voor het college ingewikkeld. En daarom hebben wij ook de NedTraingarage als alternatief voorgesteld, als alternatief waarvan we denken: nou, dat is een mooi alternatief, een wat goedkoper alternatief, waarmee we auto's uit de stad halen en nou, op een andere plek een plek creëren. Dan ga ik hem toch ook even terugleggen bij de raad. Vanuit het college is ook een voorstel in eerste instantie gekomen hoe we dat eventueel zouden kunnen financieren. We hebben een voorstel gedaan voor de Fietsznfabriek, waarbij we hebben gezegd: nou, dit is een bouwplan waarbij die auto's uit het bouwplan kunnen trekken, waarbij we niet auto's op maaiveld in een soort hofje zouden construeren, maar het hofje zouden vergroenen. Nou, dat zou ook nog geld kunnen opleveren die we zouden kunnen inzetten voor die NedTraingarage, maar u heeft ook gezegd: ja, dat vinden wij ook om verschillende redenen ook niet wenselijk. En daarmee staat het college ook wel, dat heb ik u denk ik in de commissie Ontwikkeling ook wel aangegeven, ja, wij staan weer een beetje terug bij af. Wij willen graag die NedTraingarage, we hadden een voorstel gedaan, maar u als raad heeft gezegd: ja, dat willen wij

niet. En dan leg ik het misschien ook weer terug bij u, van ja, hoe gaat u dat dan doen? Excuus voor degene die ik hier onrecht aandoe. Maar dat is wel denk ik de samenvatting die we hebben. We hebben daar geen aanvullende middelen op dit moment voor. Het voorstel dat we hadden, was een richting, maar nu weten wij even de richting ook niet meer. Het CDA had nog een vraag over de reserve ongedeelde stad. Ja, die is bedoeld voor sociale woningbouw in West.

De voorzitter: Ik ga u even interrumpen, want u heeft een interruptie van de heer Aynan, Jouw Haarlem.

De heer Aynan: Ik laat de wethouder rustig uitpraten.

Wethouder Roduner: Die is bedoeld voor het stimuleren van sociale woningbouw in West, daar kan parkeren een onderdeel van zijn hè, dat hebben we volgens mij bij de Kadernota ook al wel met elkaar besproken. U vraagt nu: gaat het een onderdeel van zijn? Nou, ik denk dat we daar uiteindelijk, u het voorstel moeten afwachten van waar het college van komt. Het is in ieder geval niet de reserve ondergronds parkeren, dan hadden we hem denk ik anders moeten doen. Dus het kan een onderdeel zijn van hoogwaardige woningbouw in West, bijvoorbeeld in de ontwikkelzone Zuid-West, om al die ambities daar mogelijk te maken, ja, maar dat is denk uiteindelijk ook waar we met u naar de raad nog met een voorstel zullen komen hoe we dat uiteindelijk willen besteden. Dat was hem, voorzitter.

De voorzitter: U heeft nog een interruptie van de heer Aynan, Jouw Haarlem.

De heer Aynan: Dank u wel, voorzitter. Mevrouw Verhoeff maakte een opmerking over bezuinigingen bij schuldhelpverlening. Ik heb het zelf niet in de begroting kunnen lezen. Wilt u daarop reageren, of dat echt zo is?

Wethouder Roduner: Nou, dat gaat dus over beschermingsbewind, waar we ook een ...

De heer Aynan: Ja, dan hebben we elkaar misverstaan, dank u wel.

De voorzitter: Oké, dank u wel wethouder Roduner. We gaan naar wethouder Meijs. Gaat uw gang.

Wethouder Meijs: Ik verstond De Meijs.

De voorzitter: Wethouder Meijs zei ik, gaat uw gang.

Wethouder Meijs: Dank u, voorzitter. Hoe lastig is het matigen in het sociaal domein? Liever zaten we hier bij elkaar om extra voorzieningen toe te delen en dan te matigen, te bezuinigen of te beëindigen. Het college heeft dit zorgvuldig afgewogen in wat kan en wat niet kan. En aan de ene kant maakt het Rijksbeleid het ons niet makkelijker en aan de andere kant hebben we geprobeerd hier lokaal een antwoord op te vinden. Er is sprake van incidenteel extra geld voor jeugd, dat is ook hard nodig, maar tegelijk neemt het Rijk extra maatregelen, bijvoorbeeld bij het abonnementstarief. Het college is van mening dat we met de maatregelen die we in deze begroting hebben opgenomen, recht doen aan de sociale stad en de balans tussen de kwaliteit en de kwantiteit van ons zorgvuldig opgebouwde stelsel. En daarmee beogen we ook onze inwoners in de toekomst te kunnen voorzien van de zorg waar zij recht op hebben. Op het gebied van zorg en welzijn hebben we een nieuw normenkader besproken afgelopen donderdag met elkaar. We gaan zorgvuldig kijken hoe dit kan, zoals we vorige week ook hebben gekeken naar het voornemen om te komen tot een beheersing van de kosten en het beheersbaar houden van de betaalbaarheid middels een aangepast normenkader voor de

huishoudelijke ondersteuning. Geen gemakkelijke maatregel, kan ik u zeggen, eentje die zorgvuldig ingeleid moet worden en eentje die we zorgvuldig moeten uitvoeren. Zoals beloofd gaan we hier gezamenlijk mee aan de slag, met u als raad en met de aanbieders en, zoals we dat inmiddels ook al gedaan hebben, de aanbieders zijn hier zelf ook al over begonnen. Daarnaast kiezen we voor een geleidelijke invoer van dit normenstelsel voor alleen nieuwe cliënten, zodat de huidige cliënten niet geconfronteerd worden met een teruggang van het aantal uren in hun huishoudelijke ondersteuning. Ten aanzien van de herindicaties heb ik met u afgesproken afgelopen donderdag dat we daar nog op terug komen. De SP refereerde aan een Centrale Raad van Beroepuitspraak in de gemeente Nijkerk. Dat ging over dat het integraal toegepast moest worden en dat je het niet op moest knippen. En ook wij gaan hier voorstellen om het integraal toe te passen. U vroeg, u maakte opmerkingen over de voorstellen van het verhogen van de eigen bijdrage voor de economische daklozen. Als daar een motie over komt, zullen wij daar donderdag verder over gaan. Wij hebben bij de economische dakloze gezinnen in de Velserpoort gekeken naar de beschikkingen die zij krijgen en ons vergeleken met de omliggende gemeentes in de regio's. En Jouw Haarlem heeft nog gevraagd of ik wilde checken of de vergelijkingen opgingen bij de gemeente Amsterdam en bij de gemeente Alkmaar. Ik heb u daar schriftelijk over geïnformeerd en nog eens dubbel gecheckt of dat klopte, maar dat klopte dus. Ook daarin hebben we voorgesteld om geleidelijk te komen tot de verhoging en niet het in één keer te doen, maar het over twee jaar uit te spreiden. Mevrouw Sterenberg vroeg mij, terechte vraag, over de uitvoering van de motie van doen we wel genoeg voor het regenboogbeleid en doen we dat wel goed genoeg? Ik begrijp uw vraag. Bij de Kadernota heb ik als reactie op uw motie aangegeven dat ik daarmee aan de slag zou gaan en dat hebben we ook gedaan. En ik kan me voorstellen dat u zegt: daar zou iets voor liggen. Ook dat heb ik toen aangegeven dat ik dan wel afhankelijk ben van de regenboogpartners. Wij zijn afgelopen 11 oktober met de regenboogpartners in een netwerkbijeenkomst bijeen geweest en daar heb ik ook de vragen uit uw motie voorgelegd en gevraagd om daar binnenkort uw vragen inhoudelijk te bespreken en daarna hoop ik dat wij, nou, niet op korte termijn, toch wel binnen enkele maanden daarover terug zullen komen. Dat moet ook weer besproken worden met de regenboogpartners. Nou, de mate van invloed die ik kan uitoefenen om het te versnellen, dat is ook maar beperkt, omdat ik wel afhankelijk ben van hun. Maar ik kom daar zeker op terug.

De voorzitter: U heeft een interruptie daarover van mevrouw Sterenberg, VVD. Gaat uw gang.

Mevrouw Sterenberg: Een hele korte, want ik heb even navraag gedaan bij Gay Haarlem en die gaven bij mij aan dat ze geen vragen hebben gekregen van de gemeente over extra geld en extra inzet. Dus dat vind ik wel bijzonder.

De voorzitter: Wethouder.

Wethouder Meijs: Ik begrijp niet welke extra inzet, want we hebben veertigduizend gereserveerd voor de uitvoering van het regenboogbeleid, dus ik weet niet waar u op doelt.

Mevrouw Sterenberg: Ik doel op de hele motie. Die was namelijk: doen we wel genoeg of hebben we dan meer nodig als we niet genoeg doen? En die vraag is dus niet gesteld, heb ik als reactie gekregen.

Wethouder Meijs: Ik zal in tweede termijn daarop terugkomen, maar volgens mij heb ik net antwoord gegeven op de vraag daarover.

De voorzitter: U heeft ook een interruptie van de heer Aynan, Jouw Haarlem.

De heer Aynan: Ja, voorzitter, er worden hier allerlei bezuinigingsvoorstellen gedaan, soms ook hele rare, zoals bijvoorbeeld op die kleine woningaanpassingen. Bent u het niet met Jouw Haarlem eens dat dat eigenlijk tot meer kosten kan leiden, bijvoorbeeld met die woningaanpassing als je je woning, hè, sommige aanpassingen heb je nodig om niet te vallen. En we zien dat het aantal ouderen dat zich meldt bij eerste hulp, dat dat echt gewoon heel erg toeneemt, juist omdat ze bijvoorbeeld binnenshuis vallen. En we zien juist dat op die voorzieningen, zoals beugels en drempels, dat u daarop gaat bezuinigen. Is dat geen domme bezuiniging?

De voorzitter: Wethouder.

Wethouder Meijs: In zijn algemeenheid kan ik alleen maar refereren aan dat wij gezocht hebben naar een evenwicht in deze taakstellingen. En soms treft het de deurdangers, soms treft het kleine aanpassingen, soms treft het andere domeinen. We hebben gezocht naar een evenwicht en een balans en ons inziens hebben we daar recht aan gedaan. U kunt dat niet met ons eens zijn, maar dit is wat het college hier aan u voorstelt. Nu iets heel anders, ik heb ook een heugelijke mededeling. Vandaag was de verkiezing van de Age Friendly Cultural City, een project dat zich heeft gepresenteerd een aantal maanden geleden aan een jury. Afgelopen uren, zal ik maar zeggen, heeft de jury het Haarlemse aanbod geroemd en verkozen tot de eerste prijs in Nederland op het gebied van de cultuurparticipatie. Eigenlijk een prachtig voorbeeld waarvan ik eigenlijk steeds al zeg en waarvan het college ook steeds zegt: verbind kunst en cultuur met zorg en welzijn. Ik denk dat dit een ideaal voorbeeld is wat onder mijn collega Botter al gestart is. En dat was het, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, wethouder Meijs. Dan is wethouder Botter aan de beurt. Gaat uw gang.

Wethouder Botter: Ja, dank u wel, mijnheer de voorzitter. Ik was eigenlijk van plan om eerst een verhandeling te houden over mijn portefeuilles, maar gelet op de tijd laat ik dat voor een deel maar achterwege. Ik wil wel iets zeggen over de jeugdzorg. De jeugdzorg is natuurlijk een onderwerp wat de gemoederen aardig heeft bezig gehouden het afgelopen jaar en daar zijn we ook zeker nog niet vanaf. We zijn druk bezig om na de transitie waarbij zorgcontinuïteit voorop stond, nu echt bezig om tot een transformatie te komen. Daarbij wordt ook nadrukkelijk een beroep gedaan op de aanbieders en de medewerkers in de jeugdzorg, zodat ook zij het besef gaan krijgen dat er ook afwegingen moeten worden gemaakt door een gemeente of zaken wel of niet goed worden uitgevoerd, of samenwerking niet kan worden verbeterd en wij aan onze kant zullen ervoor zorgen dat de administratieve lasten zoveel mogelijk teruggedrongen worden en daarover zullen wij de komende periode met de zorgaanbieders van de jeugdzorg ook gaan praten. Als we kijken naar het vastgoed van onze gemeente, dat hebben enkelen van u ook aan de orde gesteld. Ik denk dat het belangrijk is om te constateren dat we nu voor het eerst echt in beeld gaan krijgen om welke bedragen het echt gaat als het gaat over het achterstallig onderhoud en de verduurzaming. Ik denk dat dat pure winst is en tegelijkertijd moeten we constateren dat het erg moeilijk gaat worden om binnen de financiële kaders die wij met elkaar beschikbaar hebben, om ook echt uitvoering te geven aan dat hele programma, maar daar kom ik binnenkort met u, naar aanleiding van de documenten die u heeft ontvangen, over te spreken, in ieder geval dit jaar nog. Ik heb toegezegd afgelopen donderdag, tijdens de technische behandeling van de vragen, dat ik op twee vragen van Jouw Haarlem nog terug zou komen. Dat is in de eerste plaats de kwestie rondom de Nieuweweg, in hoeverre is het nou aantoonbaar in de begroting dat daar een onderscheid is gemaakt in die knip tussen sociaal en het fysieke domein? Aangezien destijds bij de motie die is ingediend niet het onderscheid is gemaakt van waaruit, vanuit welk budget de aankoop zou moeten worden gefinancierd, is er in het IP een ander item aangemaakt, een fysiek item voor de aankoop Nieuweweg. Dat is uit het bedrag gehaald van die 2,8 miljoen, die voor de Nieuweweg stond en wij zullen te zijner tijd, en ik heb dat ook schriftelijk al aan Jouw Haarlem laten weten, maar ik zal zorgen dat u voor komende donderdag dat allemaal heeft, dat antwoord,

zullen wij natuurlijk moeten zorgen dat er een andere invulling komt op het moment dat het wordt aangewend voor welk toekomstig gebruik dan ook. Maar nu is er voldaan in de letter aan de motie, het bedrag is er vanaf gehaald, is in het IP neergelegd als een zeg maar een fysiek instrument voor financiering. Dan was er een vraag over het VVE, vroeg- en voortijdse educatie aan de orde en de bezuiniging die daarop plaatsvond en of dat wel of niet mogelijk is. Wij hebben op dit moment in Haarlem de gewoonte om bij de vroeg- en voorschoolse educatie tien uur aan te bieden vanaf een leeftijd van twee jaar tot het vierde levensjaar. Het Rijk wil hebben dat we in de nieuwe wetgeving minimaal zestien uur aanbieden. Nou ja, dat vraagt om een extra inzet van uren, maar het vraagt ook om een extra inzet voor de kinderen, waar voor kinderen van twee jaar het minder gewenst is dat die zestien uur krijgen en dat ook verder niet aan kunnen, althans, dat zeggen deskundigen. En daarom wordt er dus nu een aanbod aangeboden van zestien uur voor kinderen van tweeënhalf jaar en dan komen alle kinderen van tweeënhalf jaar daar verder voor in aanmerking. Dan zijn er nog een aantal vragen aan de orde geweest, onder andere van GroenLinks, die graag op de hoogte wil worden gehouden van de experimenten rondom nieuwe democratie, zoals het right to challenge. Dat zullen we dus ook doen. Ik heb ook anderen gehoord over het programma nieuwe democratie en in december, in de raad van december zal het uitvoeringsprogramma nieuwe democratie aan de orde komen. Daarin zitten ook voorstellen om elk jaar een bijeenkomst te doen zoals we die een paar maanden geleden hebben gehad. Ik vind het heel jammer en Liberaal Haarlem en ik zullen het daar waarschijnlijk in deze collegeperiode het nooit over eens worden met elkaar, over het belang wat we eigenlijk met zijn allen zouden moeten hechten aan het thema nieuwe democratie. Ik ben dan ook beslist niet voornemens, als het aan mij ligt, om te stoppen per direct. Ik vind ook dat u een vrij apocalyptische situatie schetst over het stadsbestuur waar u zelf deel van uitmaakt nota bene, hier in Haarlem, om alles maar op het bordje van het college te schuiven. Ik denk dat u daar geen recht doet aan het programma rondom nieuwe democratie. Dan heeft Trots opnieuw ...

De voorzitter: Dat leidt tot een interruptie, wethouder Botter, van Liberaal Haarlem. Mevrouw Otten, gaat uw gang.

Mevrouw Otten: Ja, uiteraard komt er een interruptie. Ik heb u helemaal niet gevraagd om direct te stoppen. Als er eentje waarde hecht aan wat de Haarlemmers te vertellen, ben ik het zelf wel, ik ben overal te vinden in de stad, dat ziet u zelf ook bij bijeenkomsten. Ik heb u gevraagd of u kritisch wil kijken naar de kosten en of die in verhouding zijn. En een hele normale, zakelijke vraag: maak resultaten meetbaar. Je kan niet 185 euro op één avond uitgeven per vrijwilliger, dat is onverantwoord, dat is niet eerlijk naar alle andere vrijwilligers in de stad. Dat is wat ik u vraag en ik vind het jammer dat u daar geen antwoord op geeft en mij hier wegzet als iemand die het allemaal niet begrijpt en die niet voor de democratie is.

De voorzitter: Dank u wel. Wethouder Botter.

Wethouder Botter: Nou ja, u begrijpt het waarschijnlijk echt niet, want die 185 euro die u aan de vrijwilliger toekent, dat is helemaal niet aan die 47 vrijwilligers. Er zijn daar ruim 150 mensen geweest, van verschillende pluimages, er zijn ongeveer dertig raadsleden geweest. Het is voor het eerst dat er zoveel wijkraadsleden waren en mensen van maatschappelijke organisaties, dus als u het bedrag uitrekent wat het per medewerker is, ja, het is hetzelfde als wat gebeurd is landelijk met die hele discussie over de dag van de democratie, daar in Nijmegen. Het moet op een gegeven moment echt een beetje beginnen door te dringen bij mensen dat we op een andere manier moeten werken.

De voorzitter: Dat leidt tot nog een interruptie van mevrouw Otten, Liberaal Haarlem, gaat uw gang.

Mevrouw Otten: Ten eerste zijn er geen 150 mensen geweest, ik heb de antwoorden op papier. Ik dacht dat er 130 uitgenodigd waren en er hebben er dertig afzeggingen ... Goed, dat staat op papier, daar ga ik nu niet over in discussie. Het gaat om die vrijwilligers. Het gaat niet om raadsleden. Ik kan wel zonder een stuk appeltaart bijvoorbeeld hoor, die avond. En het gaat ook niet om ambtenaren, weet je, het gaat om de vrijwilligers, die wil je fêteren. Geef ze dan een cadeaubon van 25 euro, ben je veel goedkoper uit en organiseer een eenvoudige avond hier op het stadhuis met een lekkere kop koffie en een gewoon koekje.

De voorzitter: Wethouder.

Wethouder Botter: Ik denk dat wij onder het genot van een kop koffie maar eens door moeten gaan praten over van waartoe dit diende, want het is denk ik heel erg goed wanneer die driehoek, en dat is die avond ook wel gebleken, die driehoek van politiek, maatschappelijke organisaties als wijkraden en de ambtenaren eens in een ontspannen sfeer met elkaar discussiëren over hoe we de toekomst van de stad zien.

De voorzitter: Laatste interruptie op dit punt.

Mevrouw Otten: Ja, nog een hele korte reactie. Ik wil graag een kop koffie met u drinken, als het maar niet voor 4,75 is zoals mevrouw Verhoeff van de PvdA gewend is.

Wethouder Botter: Nee, ik heb ook het genoeg om gratis koffie te kunnen drinken, terwijl ik best wel per kopje zou kunnen afrekenen. Misschien is dat voor de toekomst nog een punt van bezuinigen. Als we het dan vervolgens hebben over het lerarentekort, daar kom ik nog op terug. Daar heb ik al van toegezegd, op basis van vragen die in de commissie zijn gesteld, dat er inderdaad een discrepantie zit aan de ene kant tussen wat de schoolbesturen mij vertellen en wat in de rapportage staat van het UWV. Schoolbesturen en UWV hebben ook gezamenlijk een project lopen op dit moment, rondom het lerarentekort. En de heer Roduner en ik zullen op dat terrein ook bij u terugkomen om daarover te rapporteren. De inhuur van de externen, daar is gevraagd naar een eigen berekening, of die kan worden geleverd en wij doen ons uiterste best om die voor woensdag of donderdag beschikbaar te hebben. Dan van dezelfde kant werd de vraag gesteld over de vierkante meterprijs van de onderwijshuisvesting. Die stond inderdaad in het vorige onderwijshuisvestingsplan nog op 1750 euro per vierkante meter, maar zoals u weet heb ik het onderwijshuisvestingsplan teruggetrokken en in het nieuwe voorstel zult u te maken krijgen met bedragen van tweeduizend euro per vierkante meter, terwijl de norm van de VNG, die het Rijk hanteert, op 1250 euro is gerekend. Dus wij zitten echt aan de bovenkant op dit moment van de reële prijs en we laten nu ook uitzoeken in hoeverre die reële prijs ook inderdaad correct is. Dan wordt er gesproken over het slimmer kunnen inkopen.

De voorzitter: U steekt uw vinger in de lucht, mijnheer Smit, maar volgens mij is uw tijd op. Dus u kunt even op de knop drukken, dan ziet u het zelf.

De heer Smit: Mijnheer de voorzitter, dan zou ik ...

De voorzitter: Mijnheer Smit, er zijn echt partijen die zijn zeer raadzaam met hun tijd omgegaan om tijd te sparen om nog interrupties te kunnen doen.

De heer Smit: Ho, ho, ho, ik heb ... wilt u de voorbeelden nog even recapituleren van de mensen die nog even iets tijd kregen na de 0,0?

De voorzitter: Mijnheer Aynan. Ja, ik zie allemaal raadsleden naar mij nee schudden en zoals u weet moet uw voorzitter het doen met draagvlak in deze raad en ik zie echt een grote meerderheid van de raad nee schudden. Dus als zij allemaal ja hadden gezegd, dan had u van mij de tijd gekregen, maar u heeft een tweede termijn, donderdag. Mijnheer Aynan.

De heer Smit: Er wordt in ieder geval met twee maten gemeten. Dank u wel, mijnheer de voorzitter.

De voorzitter: Ik heb 38 maten als uw voorzitter. Gaat uw gang, mijnheer Aynan.

De heer Aynan: Voorzitter, heel snel, u heeft het onderwijshuisvesting. Ik heb de internationale school niet terug kunnen vinden in de begroting. Klopt dat?

Wethouder Botter: Die ziet u terug in het huisvestingsprogramma, die is wel degelijk in het IP opgenomen.

De voorzitter: Gaat u verder, wethouder.

Wethouder Botter: Mijn laatste opmerking die gaat over de opmerking die door de ChristenUnie is gedaan over het slimmer kunnen inkopen en dat zou dan een besparing op kunnen leveren van 1,6 miljoen. Ik ga graag ook met u koffie drinken, want als dat waar zou kunnen zijn, hè, bij een organisatie die de afgelopen jaren enorm efficiënt is gaan inkopen en vervolgens ook nog met allerlei zaken wordt geconfronteerd als social return on investments, dingen rondom duurzaamheid en alles en nog wat, en dan is er volgens u nog de mogelijkheid door sneller te betalen daar 1,6 miljoen euro binnen te halen, dan wil ik graag weten hoe u dat doet.

De voorzitter: Dank u wel, wethouder Botter. Dan is het toch bijzonder dat de wethouder die namens de grootste partij hier zit het minste tijd krijgt van zijn collegegenoten. Dus gaat uw gang, u heeft een uitdaging.

Wethouder Berkhout: We doen dit samen, voorzitter en ik vind zeven minuten helemaal prachtig. In algemene zin ga ik u even kort, heel kort door mijn portefeuilles heen loodsen en uw vragen beantwoorden voor zover zij niet in moties zijn gegoten, want dan komt daar in de tweede termijn nog een reactie op. In algemene zin komt er op de portefeuilles duurzaamheid, economie en mobiliteit ook in 2020 veel op u af. En ik heb sinds mijn aantreden hier gepoogd om dat ook overzichtelijk naar u over te brengen middels tijdlijnen of infographics, mijnheer Garretsen. En deze zijn er inmiddels voor duurzaamheid en economie en ook voor mobiliteit, dat is iets complexer, volgt hij nog eind deze maand. En dat helpt hopelijk bij het overzicht van ook wat jaar qua beleid komend jaar op u af komt en de komende jaren zal volgen. Dan eventjes ingaande op de vragen. GroenLinks, u zegt: u komt met indicatoren voor de begroting. Die wacht ik met veel plezier af. Ik wil u er wel op wijzen dat wij ook werken, zoals het coalitieakkoord ons voorschrijft, aan een klimaatbegroting. Daar zetten we nu ook weer stappen voor, maar ook richting de Kadernota 2020. En we hebben een duurzaamheidsmonitor, maar zoals gezegd, ik wacht het met spanning af. U refereerde zelf nog eventjes aan Extinction Rebellion. Dat deed de heer Boer ook nog met veel enthousiasme. Nou, ik vind het mooi, misschien waren ze in Haarlem niet in groten getale, maar wereldwijd zie je toch echt wel een partij opstaan die de urgentie aantoonde van de opgave waar we voorstaan. Echter, alleen, toen zij hier kwamen inspreken, zeiden ze of wij niet meer kunnen voorlichten over de energietransitie en dan wil ik toch zeggen dat wij dat inmiddels zien als een stapje terug. Wij zien inmiddels de opgave als hoe gaan we dit voor elkaar krijgen, in plaats van het waarom. Dan nog eventjes, u gaf ook twee concrete vragen. De 24-uurskaart, u had eigenlijk gesproken met volgens mij de hoteliers, of de Koninklijke Horeca, de 24-uurskaart als het om parkeren gaat. Ja, dat is een verzoek waar we hard mee bezig zijn en hopelijk krijgen we voor het eind van het jaar ook daar nog witte rook.

En u gaf nog eventjes aan of het niet mogelijk zou zijn om toeristenbelasting voor kinderen onder de drie jaar, om daar iets mee te doen. Dat lijkt mij eigenlijk op zich een logisch verzoek. Echter, ik wil nog wel eventjes aan u vragen om dat ... ik wil nog één voorbehoud maken. En dat voorbehoud heeft ermee te maken dat we op dit moment, dat zal u ook aanspreken, de heer Garretsen, in gesprek zijn met Airbnb en mogelijk kunnen we daar een afspraak mee maken hier in Haarlem. En dat wil ik eventjes daarvan, eerst even kijken hoe we daaruit kunnen komen voordat ik een toezegging doe dat we ook hier een stap in zetten. Ik hoop dat u dat begrijpt. Dan ga ik eventjes door naar de SP. En de SP, u geeft aan waar u ook, ik vond u trouwens in de Kadernota meer bevlogen als het ging om groen dan nu.

De voorzitter: Excuus, wethouder, er is nog een interruptie van de heer Wiedemeijer van de PvdA en dat ging over het vorige punt, weet ik bijna zeker.

De heer Wiedemeijer: Zeker. Zoals u weet ben ik ook zeer groot fan van Airbnb, dus ik ben benieuwd op welke termijn wij een overeenkomst mogen verwachten en wat voor overeenkomst dat zal zijn. Want eerder hebben ze dat nogal uitgesloten, zal ik diplomatiek ...

Wethouder Berkhout: Ja, dus daar ben ik ook benieuwd naar. Daar zijn we nog niet, maar er zijn gesprekken gaande, dus dat kan ik u zeggen. Ik zal u uiteraard informeren als daar een volgende stap in wordt gezet, want ook ik ben daar erg nieuwsgierig naar. Eventjes dan voor de SP, die aangaf: het gaat ook om wijkinitiatieven als het gaat om de energietransitie. U zei: ze worden wegbezuinigd. Is niet zo. Het is wel versoberd, ook daar is een bezuinigingsslag op gezet, maar ook het huidige bedrag wat we hadden voor de bezuiniging, was ook al niet toereikend, was altijd onderdeel voor cofinanciering en zo zien we dat nu ook. Dus dat is niet weg, dat vinden we ontzettend belangrijk, maar we zullen altijd ook daarmee dat als een onderdeel zien van de financiering. Dan ga ik door naar de PvdA, ook zij zien ...

De voorzitter: Niet nadat de heer Garretsen u geïnterrupteerd heeft. SP.

De heer Garretsen: Het is gewoon hartstikke belangrijk, en dat bent u vast met mij eens, vijftig procent moet lokaal eigendom zijn. Dan kunnen we niet bezuinigen op wijkinitiatieven voor energiecoöperaties enzovoort. Dus alstublieft, draait u die bezuiniging terug en waarom zou u dat niet kunnen doen?

Wethouder Berkhout: Nou, omdat we nu net een evenwichtig pakket hebben proberen samen te stellen, dat in de eerste plaats. Waar u het heeft over die vijftig procent, heeft u het over de Regionale Energiestrategie. Dat komt nog naar u toe in een definitieve variant, dat is dus even iets anders dan de wijkinitiatieven die wij daarvoor gewoon hier in Haarlem gereserveerd hebben. En ook daar moet vanuit het Rijk, ook financiering voor komen, daar zal ik ook later nog op terugkomen. Dus het is niet allemaal verloren.

De heer Garretsen: Daar kom ik in de tweede termijn op terug.

Wethouder Berkhout: Fijn. Oké. Nee, dat zou ik heel fijn vinden. Ik hoop wat meer duurzaamheid in de tweede termijn van de SP. Nee, dan de PvdA, de sociale kant van duurzaamheid. Daar kan ik heel veel over vertellen. In het kader van de tijd, volgende maand komt de nota betaalbaarheid en de nota sociale energietransitie. Zoals gezegd, op de tijdlijn die ik hopelijk, ik zal hem nog een keer naar u mailen, die u echt bij de hand moet houden de komende tijd. Maar daar gaan we het er over hebben. Maar ook het klimaatakkoord zal met een warmtefonds ons stappen in die richting moeten gaan geven. Dan Trots. En Trots, ik wil eigenlijk bij u zeggen, u had het ook over toerisme, we zijn bezig met een toeristische koers. Te vinden op de tijdlijn van mijn portefeuille economie, misschien moet ik die ook nog even onder de aandacht brengen, vandaar dat ik ermee

begon, maar daar zoeken we naar een nieuwe balans. En dat zal uiteindelijk dus consequenties hebben in ons beleid en ons uitvoeringsprogramma. Dan, en toen raakte ik even de draad kwijt, want u zei: ik moet het met weinig geld doen deze week, ik ga met de bus naar Hoofddorp, dat wordt lastig, maar ik ga wel met de auto naar het centrum. Zou ik dan niet doen, zou ik gewoon de fiets pakken. En in algemene zin, P&R's, die opmerking maakt u wel vaker, vind ik ook niet geheel onterecht, we hebben daar ook een onderzoek naar gedaan, komen we niet meteen één, twee, drie uit wat we daarmee moeten. Maar wat ik u ga zeggen, is: in januari komt een voortgangsrapportage moderniseren parkeren en daar komt dit in terug. Dan kunt u helemaal los. En dan gaan we naar D66. Klimaatplannen draaien om resultaat, ben ik helemaal met u eens. Daarvoor hebben we dit jaar ook de basis gezet, met de kaders governance, bronnen en betaalbaarheid die volgt. Maar volgend jaar is het wat ons betreft ook echt doen. En u zegt: investeer in mobiliteit. En eigenlijk is dat, een deel van die regionale opgave gaf mijn collega Roduner aan als het gaat om het woonfonds, een deel zal ik het over de MIRT hebben BO MIRT vindt deze maand plaats. Wij hopen dat daar ook nog wat voor ons in het vat zit. Maar in algemene zin als het om de regionale bereikbaarheid gaat, weet u dat wij een bereikbaarheidsvisie vaststellen en dat wij binnen de MRA behoorlijk aan de weg timmeren en daar heb ik ook goede hoop op dat er ook middelen op dit vlak naar ons toe gaan komen. En dan ga ik naar de open haarden, nee, de OPHaarlem en ja, u zei: er is meer in deze regio dan het aardgasvrij maken van onze Haarlemse woningen, namelijk Schiphol en Tata. Dat ben ik helemaal met u eens. Maar wij doen binnen onze mogelijkheden, doen wij wat nodig is. Dan was ik even het spoor kwijt, dus ik leg hem even bij u terug hè, u heeft geen spreektijd meer, ik kan van alles tegen u zeggen, ga ik niet doen, ik vraag in uw tweede termijn: wat wilt u precies? Want u zegt, er komt nog een reactie op uw motie hoor, maar u zegt eigenlijk als het gaat om de RES, als ik u goed hoor, zegt u: wij willen eigenlijk niet meer zoveel doen aan duurzaamheid, we wachten lekker op de RES. Zou ik zonde vinden van alles wat wij hier in Haarlem doen, dus ik hoor graag of u zegt daar zit een nuance in, ik vind wel degelijk van belang om iets voor duurzaamheid te doen, maar we vinden de RES ook belangrijk. Ik hoor graag waar uw punt ligt. Dan heel kort, ik heb nog een halve minuut voor het CDA en nog een paar partijen. Ik ga het toch niet redden in die zevenenhalve minuut, sorry. De streefwaardes, ik vind dat een lastig woord. En ik snap dat u zegt: streefwaarde parkeeroverlast, dat moet toch gewoon naar nul? Dus streefwaarde is dan niet het goede woord. Het is het maximaal haalbare binnen wat wij aan middelen doen. U gaf het zelf ook al aan: parkeeroverlast kan vanuit twee kanten geredeneerd worden. Het is een omnibusonderzoek: het kan vanuit overlast vanwege al die auto's in de straat, of overlast vanwege al die vervelende maatregelen en nu weer die tarieven die omhoog gaan. Dus dan is het een lastige streefwaarde. En misschien moeten we in algemene zin voor andere indicatoren gaan kiezen, maar daar komt een conferentie, hoor ik van mijn collega.

De voorzitter: Dan gaan we even kijken of de raad u nog aan het woord wil hebben vanavond, want uw spreektijd is ook op. Wilt u nog wethouder Berkhout de tijd geven om even in een paar minuten door te gaan? Ja? Ik stel voor dat we dat gaan doen, ik zie instemmend geknik. Gaat u verder.

Wethouder Berkhout: Ik ga nog sneller, misschien steekwoorden. Nee, u was ook uitgesproken als het gaat om toerisme, CDA, en dat zeiden anderen in de raad hier ook, maar niet iedereen. En ook de ondernemers vooral niet. Zij zien nu de winkelomzet blijft dalen ook het belang van toerisme in. En wat ik u in algemene zin wil zeggen: als u zegt, daar willen we op een andere manier mee omgaan, met die streefwaardes, wacht de toeristische koers af. Dat is het document waarop wij baseren hoe we die balans vinden, hoe we omgaan met toerisme in onze stad. Dus eerst die toeristische koers, zou ik zeggen. Dan de riviercruise. U geeft aan: doe nou net als in Amsterdam, belast die dagjesmensen ook overdag. Ik heb na laten zoeken, Amsterdam belast alleen transit riviercruisepassagiers, dus al die mensen voor wie Amsterdam een tussenstop is. Dus dat zou niet opgaan voor Haarlem, dus dat maakt hem praktisch niet uitvoerbaar. Dan heeft u het over de

woonwerkbalans, u heeft het over de werkgelegenheid. Ontzettend belangrijk allemaal, daar streven we ook naar. Dat vindt ook allemaal op dit moment plaats binnen de economische visie die we opstellen, die in het eerste kwartaal naar u toe komt, gecombineerd met een uitvoeringsprogramma, want dat is cruciaal. Als we meer voor die werkgelegenheid inzetten, dan is ook die forensenstroom minder groot. Daar heeft u al eerder voor gepleit, dus dat omarm ik, maar wacht de economische visie in het eerste kwartaal af. En dan sluit ik af, eigenlijk, was een persoonlijke vraag van de heer Aynan, van bent u veranderd sinds u hier staat? Dat ben ik niet volgens mij, maar goed, dat is aan u om te oordelen. Ik werk nog steeds met liefde met u samen en met de hele raad, ik zit hier voor u. Ik denk dat mijn opvolger ook een uitstekend verhaal heeft verteld hoe hij het gesprek met de stad aangaat. En volgens mij verwacht de samenleving ook van ons, en u ook, dat wij hier keuzes maken als college. Dat is niet makkelijk, maar daarmee voldoen we volgens mij volledig aan uw wensen bij de Kadernota, als ik uw betoog goed zie. Als dat dan weer gewijzigd is, volgens mij was dat gewoon een ietsje minder mier, iets meer krekkel. Als dat weer gewijzigd is, hoor ik het graag. Dank u wel.

De voorzitter: Mijnheer Aynan, u zit ook naar mij te zwaaien, maar u heeft ook geen tijd meer na uw vorige bijdrage.

4. Sluiting

De voorzitter: Dus ik dank u hartelijk allen voor uw aandacht, attentie en bijdragen. Wij schorsen hierbij deze vergadering en wij zien wij donderdag hier terug. Dank u wel.

De heer Garretsen: Het afscheid van mevrouw Sterenberg, daar zouden we nu tijd aan besteden. Of wordt dat donderdag? Oké.